

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 27. toukokuuta 2021
(OR. en)

Toimielinten välinen asia:
2018/0243 (COD)

6879/1/21
REV 1

CADREFIN 123	CORLX 134
FIN 175	COHOM 48
POLGEN 38	ECOFIN 230
ACP 11	ASIM 16
COEST 57	MIGR 52
MAMA 40	ATO 15
DEVGEN 39	PE 19
COLAC 19	CODEC 341
COAFR 61	PARLNAT 118
COASI 29	

SÄÄDÖKSET JA MUUT VÄLINEET

Asia: Neuvoston ensimmäisessä käsittelyssä vahvistama kanta EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEN antamiseksi naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineen – Globaali Eurooppa perustamisesta, Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 466/2014/EU muuttamisesta ja kumoamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/1601 ja neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 480/2009 kumoamisesta
- Neuvosto hyväksynyt 26 päivänä toukokuuta 2021

**EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON
ASETUS (EU) 2021/...,**

annettu ... päivänä ...kuuta ...,

**naapuruus-, kehitys- ja
kansainvälisen yhteistyön välineen – Globaali Eurooppa perustamisesta,
Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 466/2014/EU muuttamisesta
ja kumoamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/1601
ja neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 480/2009 kumoamisesta**

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 209 ja 212 artiklan sekä 322 artiklan 1 kohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon¹,

¹ EUVL C 110, 22.3.2019, s. 163.

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon¹,

ottavat huomioon tilintarkastustuomioistuimen lausunnon²,

noudattavat tavallista lainsäätämisyjärjestystä³,

¹ EUVL C 86, 7.3.2019, s. 295.

² EUVL C 45, 4.2.2019, s. 1.

³ Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu 27. maaliskuuta 2019 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä), ja neuvoston ensimmäisen käsittelyn kanta, vahvistettu 26. toukokuuta 2021 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä). Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu ... (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineen – Globaali Eurooppa, jäljempänä 'väline', joka on monivuotisessa rahoituskehyksessä tarkoitettu ohjelma, yleiseksi tavoitteeksi olisi asetettava unionin arvojen, periaatteiden ja keskeisten etujen puolustaminen ja edistäminen maailmanlaajuisesti Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 3 artiklan 5 kohdassa ja 8 ja 21 artiklassa vahvistettujen unionin ulkoisen toiminnan tavoitteiden ja periaatteiden mukaisesti.
- (2) SEU 21 artiklan mukaisesti unioni huolehtii johdonmukaisuudesta ulkoisen toimintansa eri alojen välillä sekä näiden ja muiden politiikkojensa välillä ja pyrkii saamaan aikaan pitkälle menevää yhteistyötä kaikilla kansainvälisten suhteiden aloilla. Välineen nojalla tuettujen monenlaisten toimien olisi edistettävä SEU 21 artiklan 1 ja 2 kohdassa vahvistettuja tavoitteita.
- (3) Unionin toimien olisi pohjaututtava ihmisoikeuksia koskevaan kansainväliseen oikeuteen, mukaan lukien ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus, ja kansainväliseen humanitaariseen oikeuteen ja edistettävä niitä, minkä lisäksi niiden olisi perustuttava ihmisoikeuksien yleismaailmallisuuteen ja jakamattomuuteen.
- (4) SEU 8 artiklan 1 kohdan mukaan unioni luo naapurimaittensa kanssa erityissuhteet pyrkien saamaan aikaan unionin arvoihin perustuvan alueen, jolla vallitsee vauraus ja hyvä naapuruus ja jolle ovat ominaisia yhteistyöhön perustuvat läheiset ja rauhanomaiset suhteet. Välineen olisi edistettävä kyseistä tavoitetta.

- (5) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 208 artiklassa määritelty unionin kehitysyhteistyöpolitiikan päätavoite on köyhyyden vähentäminen ja lopulta sen poistaminen. Unionin kehitysyhteistyöllä edistetään myös unionin ulkoisen toiminnan tavoitteita ja etenkin SEU 21 artiklan 2 kohdan d alakohdan mukaisesti kehitysmaiden talouden, yhteiskunnan ja ympäristön kannalta kestävän kehityksen edistämistä ensisijaisena tarkoituksena poistaa köyhyys.
- (6) Unionin huolehtii kehitysyhteistyöhön vaikuttavien politiikkojen johdonmukaisuudesta SEUT 208 artiklassa edellytetyllä tavalla. Unionin olisi otettava huomioon kehitysyhteistyön tavoitteet politiikoissaan, jotka todennäköisesti vaikuttavat kehitysmaihiin, mikä on olennainen osa strategiaa Yhdistyneiden kansakuntien (YK) syyskuussa 2015 hyväksymässä kestävän kehityksen toimintaohjelmassa Agenda 2030, jäljempänä 'Agenda 2030 -toimintaohjelma', määriteltyjen kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Agenda 2030 -toimintaohjelmaan sisällytetty kestävää kehitystä tukeva politiikkajohdonmukaisuus edellyttää, että kaikkien politiikkojen vaikutus kestävään kehitykseen otetaan huomioon kaikilla tasoilla kansallisesti, unionissa, muissa maissa ja maailmanlaajuisesti.
- (7) Välineen olisi edistettävä rauhan säilyttämistä, estettävä konfliktit ja lujitettava kansainvälistä turvallisuutta SEU 21 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaisesti.
- (8) Väline olisi perustettava seitsemäksi vuodeksi, jotta sen kesto vastaisi neuvoston asetuksessa (EU, Euratom) 2020/2093¹ säädettyä vuosia 2021–2027 koskevan monivuotisen rahoituskehityksen, jäljempänä 'vuosia 2021–2027 koskeva monivuotinen rahoituskehys', kesto.

¹ Neuvoston asetus (EU, Euratom) 2020/2093, annettu 17 päivänä joulukuuta 2020, vuosia 2021–2027 koskevan monivuotisen rahoituskehityksen vahvistamisesta (EUVL L 433 I, 22.12.2020, s. 11).

- (9) Välineessä olisi säädettävä toimista kyseisten unionin tavoitteiden saavuttamisen ja unionin ulkoisen toiminnan politiikkojen tueksi käyttäen lähtökohtana toimia, joita tuettiin aiemmin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EU) N:o 230/2014¹, (EU) N:o 232/2014², (EU) N:o 233/2014³, (EU) N:o 234/2014⁴, (EU) N:o 235/2014⁵, (EU) N:o 236/2014⁶ ja (EU) 2017/1601⁷, Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 466/2014/EU⁸,

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 230/2014, annettu 11 päivänä maaliskuuta 2014, vakautta ja rauhaa edistävän välineen perustamisesta (EUVL L 77, 15.3.2014, s. 1).

² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 232/2014, annettu 11 päivänä maaliskuuta 2014, Euroopan naapuruusvälineen perustamisesta (EUVL L 77, 15.3.2014, s. 27).

³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 233/2014, annettu 11 päivänä maaliskuuta 2014, kehitysyhteistyön rahoitusvälineen perustamisesta kaudelle 2014–2020 (EUVL L 77, 15.3.2014, s. 44).

⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 234/2014, annettu 11 päivänä maaliskuuta 2014, kumppanuusvälineen perustamisesta kolmansien maiden kanssa tehtävää yhteistyötä varten (EUVL L 77, 15.3.2014, s. 77).

⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 235/2014, annettu 11 päivänä maaliskuuta 2014, demokratian ja ihmisoikeuksien maailmanlaajuisista edistämistä koskevasta rahoitusvälineestä (EUVL L 77, 15.3.2014, s. 85).

⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 236/2014, annettu 11 päivänä maaliskuuta 2014, unionin ulkoisen toiminnan rahoitusvälineiden täytäntöönpanoa koskevista yhteisistä säännöistä ja menettelyistä (EUVL L 77, 15.3.2014, s. 95).

⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2017/1601, annettu 26 päivänä syyskuuta 2017, Euroopan kestävän kehityksen rahaston (EKKR), EKKR-takuun ja EKKR-takuurahaston perustamisesta (EUVL L 249, 27.9.2017, s. 1).

⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 466/2014/EU, annettu 16 päivänä huhtikuuta 2014, EU:n takuun myöntämisestä Euroopan investointipankille unionin ulkopuolella toteutettavia investointihankkeita tukevista rahoitustoimista mahdollisesti aiheutuvien tappioiden varalta (EUVL L 135, 8.5.2014, s. 1).

neuvoston asetusten (EY, Euratom) N:o 480/2009¹, (Euratom) N:o 237/2014² ja (EU) 2015/322³ ja yhdeksästä Euroopan kehitysrahastoa (EKR) koskevan sisäisen sopimuksen⁴ nojalla.

-
- ¹ Neuvoston asetukset (EY, Euratom) N:o 480/2009, annettu 25 päivänä toukokuuta 2009, takuurahaston perustamisesta ulkosuhteisiin liittyville hankkeille (EUVL L 145, 10.6.2009, s. 10).
- ² Neuvoston asetukset (Euratom) N:o 237/2014, annettu 13 päivänä joulukuuta 2013, välineen perustamisesta ydinturvallisuuteen liittyvää yhteistyötä varten (EUVL L 77, 15.3.2014, s. 109).
- ³ Neuvoston asetukset (EU) 2015/322, annettu 2 päivänä maaliskuuta 2015, yhdenmukaista Euroopan kehitysrahaston täytäntöönpanosta (EUVL L 58, 3.3.2015, s. 1).
- ⁴ Neuvostossa kokoontuneiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden hallitusten edustajien sisäinen sopimus vuosien 2014–2020 koskevaan monivuotiseen rahoituskehikseen perustuvan Euroopan unionin avun rahoituksesta AKT–EU-kumppanuussopimuksen mukaisesti sekä rahoitustuen myöntämisestä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen neljännessä osassa tarkoitetuille merentakaisille maille ja alueille (EUVL L 210, 6.8.2013, s. 1).

- (10) Toimien maailmanlaajuinen viitekehys on sääntöihin ja arvoihin perustuva maailmanjärjestys, jonka keskeinen periaate on monenvälisyys ja jonka ytimen muodostaa YK. Agenda 2030 -toimintaohjelma on yhdessä ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden kansakuntien puitesopimuksen nojalla hyväksytyn Pariisin sopimuksen¹, jäljempänä 'Pariisin sopimus', ja Addis Abeban kehitysrahoitusta käsitelleen kolmannen konferenssin Addis Abeban toimintaohjelman, jäljempänä 'Addis Abeban toimintaohjelma', kanssa kansainvälisen yhteisön vastaus kestävään kehitykseen liittyviin maailmanlaajuisiin haasteisiin ja kehityssuuntauksiin. Agenda 2030 -toimintaohjelma rakentuu kestävä kehityksen tavoitteille ja tarjoaa muutosvoimaisen kehityksen köyhyyden poistamiselle ja kestävä kehityksen saavuttamiselle maailmanlaajuisesti. Sen soveltamisala on universaali, ja se tarjoaa toiminnalle laaja-alaisen jaetun kehityksen, jota sovelletaan unioniin, sen jäsenvaltioihin ja sen kumppaneihin. Siinä otetaan tasapainoisesti huomioon kestävä kehityksen taloudellinen, sosiaalinen ja ympäristöön liittyvä ulottuvuus ja tärkeät riippuvuussuhteet sen päätavoitteiden ja alatavoitteiden välillä. Agenda 2030:n mukaan "ketään ei jätetä" ja ensisijaisesti pyritään tavoittamaan huonoimmassa asemassa olevat. Agenda 2030 -toimintaohjelman täytäntöönpanoa koordinoidaan tiiviisti asiaan liittyvien unionin muiden kansainvälisten sitoumusten kanssa. Välineestä tuettavia toimia olisi ohjattava periaatteilla ja tavoitteilla, jotka on asetettu Agenda 2030 -toimintaohjelmassa, Pariisin sopimuksessa sekä Addis Abeban toimintaohjelmassa, ja niiden olisi edistettävä kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamista. Erityisesti olisi huomioitava kestävä kehityksen tavoitteiden väliset yhteydet sekä yhteydet yhdennettyihin toimintoihin, joilla voidaan saada aikaan sivuhyötyjä ja saavuttaa useita tavoitteita johdonmukaisella tavalla muita tavoitteita vaarantamatta.

¹ EUVL L 282, 19.10.2016, s. 4.

- (11) Välineen täytäntöönpanossa olisi noudatettava viittä periaatetta, jotka on määritetty EU:n ulko- ja turvallisuuspoliittisessa globaalistrategiassa, jäljempänä 'globaalistrategia' (kesäkuu 2016), jonka neuvosto hyväksyi päätelmissään 17 päivänä lokakuuta 2016 ja joka edustaa unionin yhteistä visiota ja puitteita yhtenäiselle ja vastuulliselle ulkoiselle toiminnalle kumppanina muiden kanssa unionin arvoja ja etuja edistäen. Unionin olisi lujitettava kumppanuuksia, edistettävä eri politiikan aloja koskevaa vuoropuhelua ja yhteisiä vastauksia maailmanlaajuisiin haasteisiin. Sen toimien olisi tuettava kaikin puolin unionin keskeisiä etuja, periaatteita ja arvoja. Tällöin unionin olisi sovellettava yhdenmukaista lähestymistapaa ja noudatettava ja edistettävä periaatteita, joiden mukaan kunnioitetaan korkeatasoisia sosiaalisia, työ- ja ympäristönormeja, myös ilmastomuutoksen yhteydessä, oikeusvaltioperiaatetta, kansainvälistä oikeutta, myös humanitaarista ja ihmisoikeuksia koskevaa kansainvälistä oikeutta.
- (12) Välineen täytäntöönpanon olisi perustuttava myös 8 päivänä kesäkuuta 2017 hyväksyttyyn kehityspolitiikkaa koskevaan eurooppalaiseen konsensukseen, jäljempänä 'konsensus', joka muodostaa kehyksen unionin ja sen jäsenvaltioiden yhteiselle lähestymistavalle kehitysyhteistyöhön Agenda 2030 -toimintaohjelman ja Addis Abeban toimintasuunnitelman täytäntöönpanemiseksi. Köyhyyden poistaminen, syrjinnän ja eriarvoisuuden torjuminen, sen varmistaminen, että ketään ei jätetä, ympäristön suojeleminen ja ilmastomuutoksen torjuminen sekä selviytymiskyvyn parantaminen muodostavat kehitysyhteistyöpolitiikan ytimen ja niiden olisi ohjattava välineen täytäntöönpanoa.

- (13) Välineessä olisi otettava huomioon aiheeseen liittyvät toimintapoliittiset asiakirjat, mukaan lukien niiden tulevat tarkistukset, kuten pakolaisten oikeusasemaa koskeva YK:n yleissopimus, kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskeva YK:n yleissopimus, YK:n yleissopimus lapsen oikeuksista, kansainvälisen väestö- ja kehityskonferenssin (ICPD) toimintaohjelma, Pekingin toimintaohjelma, YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista, EU:n toimintamalli aseistariisunnan, demobilisaation ja yhteiskuntaan sopeuttamisen tukemiseksi, kokonaisvaltainen lähestymistapa naisia, rauhaa ja turvallisuutta koskevien Yhdistyneiden kansakuntien turvallisuusneuvoston päätöslauselmien 1325 (2000) ja 1820 (2009) täytäntöönpanoon EU:ssa, EU:n välitys- ja vuoropuheluvalmiuksien vahvistamista koskeva toimintaperiaate, konfliktinestosta 20 päivänä kesäkuuta 2011 annetut neuvoston päätelmät, ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskeva EU:n strategiakehys ja siihen perustuvat toimintasuunnitelmat, turvallisuusalan uudistuksen tukemista koskevasta koko EU:n kattavasta strategisesta kehyksestä 14 päivänä marraskuuta 2016 annetut neuvoston päätelmät, joilla tuetaan yhteistä tiedonantoa "Turvallisuusalan uudistuksen tukemista koskevan koko EU:n kattavan strategisen kehyksen lähtökohdat", laittomien ampuma-aseiden, pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niiden ampumatarvikkeiden vastainen EU:n strategia, EU:n ihmisoikeussuuntaviivat, muut aiheeseen liittyvät YK:n yleissopimukset ja ydinturvallisuutta koskeva Kansainvälisen atomienergiajärjestön yleissopimus.
- (14) Välineen olisi pyrittävä unionin ulkoisen toiminnan johdonmukaisuuden lisäämiseen ja tuloksellisuuden varmistamiseen ja näin parantamaan ulkoisen toiminnan eri politiikkojen täytäntöönpanoa.

- (15) Noudattaen globaalistrategiaa, konsensusta ja 18 päivänä maaliskuuta 2015 hyväksyttyä Sendain kehystä katastrofiriskien vähentämiseksi 2015–2030 olisi tunnustettava tarve siirtyä kriisinhallinnasta ja kriisien rajoittamisesta jäsennellympään pitkän aikavälin lähestymistapaan, jolla voidaan vastata tehokkaammin epävakaisiin tilanteisiin, luonnon ja ihmisen aiheuttamiin katastrofeihin ja pitkittyneisiin kriiseihin. Riskien vähentäminen, ehkäiseminen ja lievittäminen sekä niihin valmistautuminen edellyttävät, että niihin panostetaan aiempaa enemmän ja että niitä käsitellään kollektiivisesti; nopean reagoinnin ja kestäväen toipumisen edistämiseksi on tehtävä enemmän työtä. Välineen olisi sen vuoksi edistettävä selviytymiskyvyn parantamista ja humanitaarisen avun ja kehitystoimien niveltämistä hyödyntäen erityisesti nopean vasteen toimia sekä asiaankuuluvia maantieteellisiä ja aihekohtaisia ohjelmia, varmistaen samalla, että humanitaarisia periaatteita kunnioitetaan.
- (16) Unionin kansainvälisten sitoumusten mukaisesti, jotka liittyvät kehitysyhteistyön tuloksellisuutta koskevan Busanin kumppanuussopimukseen, joka vahvistettiin korkean tason kokouksessa Nairobissa vuonna 2016 sekä toistettiin konsensuksessa, unionin olisi sovellettava virallisen kehitysapunsa yhteydessä ja kaikissa tukimuodoissa kehitysyhteistyön tuloksellisuuden periaatteita, joita ovat ensisijaisten kehitystavoitteiden omistajuus kehitysmaissa, tulosperustaisuus, osallistavat kehityskumppanuudet, avoimuus ja molemminpuolinen vastuuvollisuus sekä yhdenmukaistaminen ja harmonisointi. Tältä osin on tärkeää, että kansallisiin kehitysstrategioihin sisältyy laajoja kuulemisprosesseja avun tuloksellisuudesta annetun Pariisin julistuksen periaatteiden mukaisesti erityisesti silloin, kun niitä käytetään ohjelmasuunnittelun perustana.

- (17) Kestävän kehityksen tavoitteiden mukaisesti välineen olisi edistettävä tulosperustaisen seurannan ja raportoinnin parantamista siten, että ne kattavat tuotokset, tulokset ja vaikutukset kumppanimaissa, jotka saavat unionin ulkoista rahoitusapua.
- (18) Komission olisi varmistettava, että käytettävissä ovat selvät seuranta- ja arviointimekanismit, jotta unionin talousarvion täytäntöönpanossa toteutuvat vastuuvellisuus ja avoimuus ja jotta edistystä välineen tavoitteiden saavuttamisessa voidaan arvioida tehokkaasti. Unionin ulkoisen toiminnan tuloksia olisi aina kun se on mahdollista ja asianmukaista seurattava ja arvioitava ennalta määritetyillä, läpinäkyvillä, maakohtaisilla ja mitattavissa olevilla indikaattoreilla, jotka on mukautettu kyseessä olevan välineen erityispiirteisiin ja tavoitteisiin ja joiden olisi suotavaa perustua kumppanimaan tuloskehukseen.

- (19) Komission olisi säännöllisesti seurattava välineen nojalla rahoitettuja toimia ja tarkasteltava edistymistä odotettujen tulosten, tuotokset mukaan lukien, saavuttamisessa. Jo olemassa olevia tuloskehikkoja olisi hyödynnettävä aina kun mahdollista. Edistymisen mittaamiseen käytettyjen indikaattoreiden olisi oltava kestävän kehityksen tavoitteiden mukaiset, selkeät ja tarkoituksenmukaiset ja niissä olisi hyödynnettävä toimivia menetelmiä. Indikaattoreissa käytettävien tietojen olisi oltava helposti saatavilla ja laadukkaita. Indikaattorien 1 päivän tammikuuta 2021 arvoja olisi käytettävä perustana arvioitaessa, missä määrin välineen tavoitteet on saavutettu, ja niitä käytetään välineen vuosikertomuksissa sekä väli- ja loppuarvioinneissa. Komission olisi myös hyödynnettävä riippumattomia ulkoisia arviointeja asianmukaisesti. Tässä yhteydessä komission olisi varmistettava Euroopan parlamentin, neuvoston ja muiden sidosryhmien, mukaan lukien kansalaisyhteiskunnan järjestöt, asianmukainen osallistuminen tarvittaessa.
- (20) Komission olisi toimitettava arviointikertomuksensa Euroopan parlamentille, neuvostolle ja jäsenvaltioille. Arvioinneista voidaan keskustella jäsenvaltioiden pyynnöstä tämän asetuksen mukaisesti.

- (21) Välineen olisi edistettävä unionin kollektiivista tavoitetta antaa viralliseen kehitysapuun 0,7 prosenttia bruttokansantulosta Agenda 2030 -toimintaohjelmassa asetetussa määräajassa tukemalla realistisia, tarkistettavissa olevia toimia tämän sitoumuksen täyttämiseksi; sitoumuksen edistymistä ja siitä raportointia olisi edelleen jatkettava. Tähän liittyen välineen mukaisesta rahoituksesta vähintään 93 prosentilla olisi edistettävä toimia, jotka on suunniteltu niin, että ne täyttävät Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) kehitysapukomitean vahvistamat virallisen kehitysavun kriteerit.
- (22) Sen varmistamiseksi, että resurssit kohdistetaan sinne, missä tarve on suurin, etenkin vähiten kehittyneisiin maihin ja hauraisiin tai konfliktien koettelemiin maihin, välineen olisi edistettävä unionin kollektiivista tavoitetta antaa vähiten kehittyneille maille 0,15–0,20 prosenttia unionin bruttokansantulosta virallisena kehitysapuna lyhyellä aikavälillä ja saavuttaa virallisen kehitysavun osuudeksi 0,20 prosenttia suhteessa bruttokansantuloon Agenda 2030 -toimintaohjelmassa asetetussa määräajassa tukemalla realistisia, tarkistettavissa olevia toimia tämän sitoumuksen täyttämiseksi; sitoumuksen edistymistä ja siitä raportointia olisi edelleen jatkettava. Konsensuksessa sovitun mukaisesti välineen mukaisten toimien odotetaan edistävän tavoitetta, jonka mukaan vähintään 20 prosentilla välineen nojalla rahoitettavasta virallisesta kehitysavusta edistetään sosiaalista osallisuutta ja inhimillistä kehitystä, mukaan lukien sosiaaliset peruspalvelut, kuten terveydenhuolto, koulutus, ravitsemus, vesi, sanitaatio ja hygienia, sekä sosiaalinen suojele, joka kohdistetaan erityisesti kaikkein syrjäytyneimpiin.
- (23) Välineen olisi tuettava lapsia ja nuoria, jotka ovat keskeinen muutosvoima ja edistävät Agenda 2030 -toimintaohjelman toteutumista, ja siinä olisi kiinnitettävä erityistä huomiota heidän tarpeisiinsa ja voimaannuttamiseensa.

- (24) Välineessä olisi otettava huomioon tarve keskittyä strategiaan prioriteetteihin paitsi maantieteellisesti – Euroopan naapurialueet ja Afrikka sekä hauraassa tilanteessa olevat ja eniten avun tarpeessa olevat maat – myös aihekohtaisesti – turvallisuus, muuttoliike, ilmastonmuutos ja ympäristö sekä ihmisoikeudet ja demokratia.
- (25) Välineen olisi osaltaan edistettävä valtion ja yhteiskunnan selviytymiskyvyn kehittämistä kansanterveyden alalla koko maailmassa puuttamalla maailmanlaajuisiin kansanterveysuhkiin, vahvistamalla terveydenhuoltojärjestelmiä, saavuttamalla yleinen sairausvakuutusurva, ehkäisemällä ja torjumalla tartuntatauteja sekä auttamalla turvaamaan kohtuuhintaiset lääkkeet ja rokotteet kaikille.
- (26) Naapurialueiden ja Saharan eteläpuolisen Afrikan maantieteellisten ohjelmien suunniteltuja määrärahoja olisi ainoastaan lisättävä, ottaen huomioon unionin näille alueille antama erityinen etusija.
- (27) Välineen olisi tuettava vuonna 2015 tarkistetun ja 14 päivänä joulukuuta 2015 annetuissa neuvoston päätelmissä hyväksytyn Euroopan naapuruuspolitiikan täytäntöönpanoa säilyttäen samalla asianmukaisen maantieteellisen tasapainon, sekä alueellisten yhteistyökehysten, kuten rajatylittävän yhteistyön ja kansainvälisen ja merialan yhteistyön, täytäntöönpanoa ja itäisten ja eteläisten naapurimaiden asiaankuuluvien makroalue- ja merialuestrategioiden ja -politiikkojen ulkoisia näkökohtia, pohjoinen ulottuvuus ja Mustanmeren alueellinen yhteistyö mukaan luettuina, sekä arktista aluetta koskevaa unionin yhdenmukaista politiikkaa. Nämä aloitteet muodostavat molemminpuolisen vastuuvastuun sekä jaetun omistajuuden ja vastuun periaatteisiin perustuvat poliittiset täydentävät puitteet, joissa voidaan syventää suhteita kumppanimaihin ja kumppanimaiden kesken.

- (28) Euroopan naapuruuspolitiikalla pyritään syventämään demokratiaa, edistämään ihmisoikeuksia ja noudattamaan oikeusvaltioperiaatetta, vakauttamaan naapurimaita ja parantamaan niiden selviytymiskykyä etenkin edistämällä poliittisia, taloudellisia ja sosiaalisia uudistuksia, osana unionin tärkeimpiä poliittisia prioriteetteja. Jotta Euroopan naapuruuspolitiikan, jota tarkistettiin 2015, tavoitteet saavutettaisiin, siinä keskitytään seuraaviin prioriteettialoihin: hyvä hallintotapa, demokratia, oikeusvaltioperiaate ja ihmisoikeudet, erityisesti painottaen tiiviimpiä yhteyksiä kansalaisyhteiskuntaan; sosioekonominen kehitys, mukaan lukien nuorisotyöttömyyden torjunta, sekä koulutus ja ympäristökestävyys ja yhteyksien parantaminen; turvallisuus; ja muuttoliike ja liikkuvuus, mukaan lukien sääntöjenvastaisen muuttoliikkeen ja pakkomuuton perimmäisten syiden käsittely. Euroopan naapuruuspolitiikassa ovat tärkeitä eriyttäminen ja voimakas molempien osapuolten omistajuus, muun muassa keskeisten alojen tuloksiin pohjautuvan kannustinperusteisen lähestymistavan täytäntöönpanon avulla, sillä näin otetaan huomioon sitoutumisen eri tasot ja kunkin maan intressit sen ja unionin kumppanuuden luonteen ja painotuksen suhteen. Välineen olisi tuettava assosiaatio-, kumppanuus- ja yhteistyösopimusten, yhdessä sovittujen assosiaatio-ohjelmien ja kumppanuuden prioriteettien ja muiden asiaankuuluvien, nykyisten ja tulevien, naapurialueiden maiden kanssa yhdessä sovittujen asiakirjojen täytäntöönpanoa. Unionin tuen näkyvyyttä naapurialueilla olisi vahvistettava.

- (29) Välineen olisi tuettava Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmän jäsenten sekä Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden välillä Cotonoussa 23 päivänä kesäkuuta 2000 allekirjoitetun ja 1 päivänä huhtikuuta 2003 voimaantulleen kumppanuussopimuksen¹, jäljempänä 'AKT-EU-kumppanuussopimus', ja Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren (AKT) valtioiden ryhmän maiden kanssa myöhemmin tehtyjen sopimusten täytäntöönpanoa ja annettava unionille ja sen AKT-kumppaneille mahdollisuus kehittää edelleen vahvoja liittoutumia keskeisissä maailmanlaajuisissa haasteissa. Välineen olisi erityisesti tuettava unionin ja Afrikan unionin välisen vakiintuneen yhteistyön jatkamista yhteisen Afrikka-EU-strategian mukaisesti ja hyödynnettävä AKT-EU-kumppanuussopimusta, myös soveltamalla Afrikkaan maanosan laajuista lähestymistapaa sekä unionin ja Afrikan tasa-arvoista ja kumpaakin osapuolta hyödyttävää kumppanuutta.
- (30) Unionin olisi pyrittävä myös kehittämään edelleen suhteitaan Aasian sekä Pohjois- ja Etelä-Amerikan kolmansiin maihin ja solmimaan kumppanuuksia niiden kanssa. Maantieteellisillä ohjelmilla olisi tuettava Tyynenmeren aluetta vähintään 500 000 000 eurolla ja Karibian aluetta vähintään 800 000 000 eurolla.
- (31) Välineen olisi myös myötävaikutettava unionin ulkosuhteiden kauppaa koskeviin näkökohtiin, myös toimitusketjun due diligence -prosesseihin, jotta varmistetaan johdonmukaisuus ja vastavuoroinen tuki unionin kauppapolitiikan ja sen kehitystavoitteiden ja -toimien kesken.

¹ EUVL L 317, 15.12.2000, s. 3. AKT-EU kumppanuussopimusta muutettiin Luxemburgissa 25 päivänä kesäkuuta 2005 allekirjoitetulla sopimuksella (EUVL L 209, 11.8.2005, s. 27) ja Ouagadougoussa 22 päivänä kesäkuuta 2010 (EUVL L 287, 4.11.2010, s. 3).

- (32) Unionin olisi pyrittävä hyödyntämään käytettävissä olevia resursseja mahdollisimman tehokkaasti optimoidakseen ulkoisen toimintansa vaikutukset. Tähän olisi päästävä huolehtimalla unionin ulkoisen toiminnan rahoitusvälineiden, erityisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston liittymistä valmistelevan tukivälineen (IPA III) perustamisesta annettavalla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella, jäljempänä 'IPA III -asetus', perustettavan liittymistä valmistelevan tukivälineen, neuvoston asetuksella (EY) N:o 1257/96¹ perustetun humanitaarisen avun välineen, merentakaisten maiden ja alueiden assosiaatiosta Euroopan unioniin, mukaan lukien suhteet Euroopan unionin sekä Grönlannin ja Tanskan kuningaskunnan välillä, tehtävällä neuvoston päätöksellä, jäljempänä 'päätös merentakaisesta assosiaatiosta, mukaan lukien Grönlanti', perustettavan merentakaisen maiden ja alueiden assosiaation unioniin, neuvoston asetuksella (Euratom) 2021/...²⁺ perustetun kansainvälisen ydinturvallisuusyhteistyön eurooppalaisen välineen, yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan, mukaan lukien tapauksen mukaan yhteinen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka, sekä unionin talousarvion ulkopuolisen, neuvoston päätöksellä (EU) YTPP/509³ perustetun Euroopan rauhanrahaston keskinäisestä johdonmukaisuudesta, yhtenäisyydestä ja täydentävyydestä sekä luomalla synergioita unionin muiden politiikkojen ja ohjelmien kanssa.

¹ Neuvoston asetus (EY) N:o 1257/96, annettu 20 päivänä kesäkuuta 1996, humanitaarisesta avusta (EYVL L 163, 2.7.1996, s. 1).

² Neuvoston asetus (Euratom) 2021/..., annettu ... päivänä ...kuuta ..., naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välinettä - Globaali Eurooppa täydentävän, kansainvälisen ydinturvallisuusyhteistyön eurooppalaisen välineen perustamisesta Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen nojalla ja asetuksen (Euratom) N:o 237/2014 kumoamisesta (EUVL ..., ..., s. ...).

⁺ EUVL: lisätään tekstiin asiakirjassa ST 12568/20 [2018/0245(NLE)] olevan asetuksen numero ja alaviitteeseen kyseisen asetuksen numero, päivämäärä ja EUVL-julkaisuviite.

³ Neuvoston päätös (YUTP) 2021/509, annettu ... päivänä ...kuuta ..., Euroopan rauhanrahaston perustamisesta ja päätöksen (YUTP) 2015/528 kumoamisesta (EUVL L 102, 24.3.2021, s. 14).

Tähän kuuluu tapauksen mukaan myös johdonmukaisuus ja täydentävyys makrotaloudellisen rahoitusavun kanssa. Jotta voitaisiin maksimoida toimien yhteisvaikutus yhteisen tavoitteen saavuttamiseen, välineen olisi sallittava rahoituksen yhdistäminen muiden unionin ohjelmien kanssa, kunhan rahoitusosuuksilla ei kateta samoja kustannuksia.

- (33) Välineen olisi autettava unionia vahvistamaan entisestään Erasmus+ -ohjelman ulkoista ulottuvuutta sen aiemman menestyksen pohjalta. Välineen mukaisista maantieteellisistä ohjelmista olisi käytettävä alustavasti 1 800 000 000 euroa Erasmus+ -ohjelman kansainvälisen ulottuvuuden piiriin kuuluvien toimien rahoittamiseen, jotka täytäntöönpannaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/...¹⁺ ja välineen mukaisesti hyväksytyn ohjelma-asiakirjan mukaisesti. Välineen mukaisen ohjelmasuunnittelun olisi kaikilta osin tehostettava Erasmus+ -ohjelman potentiaalia.
- (34) Välineen mukaista unionin rahoitusta olisi käytettävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2021/...²⁺⁺ perustetun Luova Eurooppa -ohjelman kansainväliseen ulottuvuuteen kuuluvien toimien rahoittamiseen kansainvälisten kulttuurisuhteiden edistämiseksi ja kulttuurin merkityksen tunnustamiseksi eurooppalaisten arvojen edistäjänä.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2021/..., annettu ... päivänä ...kuuta ..., unionin koulutus-, nuoriso- ja urheiluohjelman "Erasmus+" perustamisesta ja asetuksen (EU) N:o 1288/2013 kumoamisesta (EUVL ..., ..., s. ...).

⁺ EUVL: lisätään tekstiin asiakirjassa PE-CONS 32/21 [2018/0191(COD)] olevan asetuksen numero ja alaviitteeseen kyseisen asetuksen numero, päivämäärä ja EUVL-julkaisuviite.

² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2021/..., annettu ... päivänä ...kuuta ..., Luova Eurooppa -ohjelman (2021–2027) perustamisesta ja asetuksen (EU) N:o 1295/2013 kumoamisesta (EUVL ..., ..., s. ...).

⁺⁺ EUVL: lisätään tekstiin asiakirjassa PE-CONS 31/21 [2018/0190(COD)] olevan asetuksen numero ja alaviitteeseen kyseisen asetuksen numero, päivämäärä ja EUVL-julkaisuviite.

- (35) Välineen nojalla rahoitettavia toimia olisi toteutettava pääasiassa maantieteellisten ohjelmien kautta, jotta voidaan maksimoida unionin avun vaikutus ja tuoda unionin toiminta lähemmäs kumppanimaita ja niiden asukkaita. Tätä yleistä lähestymistapaa olisi täydennettävä tarvittaessa aihekohtaisilla ohjelmilla ja nopean vasteen toimilla, varmistaen samalla kaikkien ohjelmien ja toimien johdonmukaisuus ja yhtenäisyys.
- (36) Paikallisviranomaisiin kuuluu monenlaisia hallinnon kansallista tasoa alempia tasoja ja aloja, kuten kuntia, yhteisöjä, piirikuntia, läänejä, maakuntia, alueita ja niiden liittoja. Konsensuksen mukaisesti unionin olisi vaalittava paikallisviranomaisten tiivistä kuulemista ja osallistumista sekä niiden osallistumista kestävän kehityksen edistämiseen ja kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttamiseen paikallistasolla erityisesti demokratian, oikeusvaltion, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien, sekä sosiaalisen oikeudenmukaisuuden suhteen ja sosiaalisten peruspalvelujen tarjoajina. Unionin olisi tunnustettava paikallisviranomaisten moninaiset roolit paikallista kehitystä koskevan alueellisen lähestymistavan, muun muassa hallinnon hajauttamisprosessien, osallistumisen ja vastuuvollisuuden edistäjinä. Unionin olisi edelleen lisättävä tukeaan paikallisviranomaisten valmiuksien kehittämiseen, jotta niillä olisi paremmat mahdollisuudet osallistua kestävän kehityksen prosessiin ja jotta voitaisiin edistää poliittista, yhteiskunnallista ja taloudellista vuoropuhelua sekä hajautettua yhteistyötä. Maantieteellisistä ohjelmista paikallisviranomaisille myönnettävän tuen olisi oltava alustavasti vähintään 500 000 000 euroa.

- (37) Unionin ja jäsenvaltioiden kehitysyhteistyöpolitiikkojen olisi täydennettävä ja vahvistettava toisiaan. Unionin ja sen jäsenvaltioiden olisi oltava moninaisuudessaan yhtenäisiä ja tehtävä parempaa yhteistyötä hyödyntämällä erilaisia kokemuksia ja tarkastelutapoja ja pitäen mielessä kunkin omat vahvuudet. Sen vuoksi unionin olisi edistettävä osallistavuutta ja yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa, jotta voidaan maksimoida lisäarvo ja huomioida kokemus ja valmiudet ja siten vahvistaa yhteisiä etuja, arvoja ja tavoitteita. Kyseiseltä osin unionin ja sen jäsenvaltioiden olisi myös pyrittävä edistämään parhaiden käytäntöjen vaihtoa, tietämyksen jakamista ja valmiuksien kehittämistä keskenään. Mikäli on kyse unionin rahoitusmuodoista, joihin jäsenvaltioiden julkishallinnot osallistuvat, kuten twinning-toimista, olisi keskusteltava yksinkertaistetuista täytäntöönpano- ja sopimusmääräyksistä jäsenvaltioiden kanssa ja niitä olisi sovellettava Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2018/1046¹, jäljempänä 'varainhoitoasetus', mukaisesti.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) 2018/1046, annettu 18 päivänä heinäkuuta 2018, unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä, asetusten (EU) N:o 1296/2013, (EU) N:o 1301/2013, (EU) N:o 1303/2013, (EU) N:o 1304/2013, (EU) N:o 1309/2013, (EU) N:o 1316/2013, (EU) N:o 223/2014, (EU) N:o 283/2014 ja päätöksen N:o 541/2014/EU muuttamisesta sekä asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 kumoamisesta (EUVL L 193, 30.7.2018, s. 1).

- (38) Konsensuksen mukaisesti unionin ja sen jäsenvaltioiden olisi lisättävä yhteistä ohjelmasuunnittelua kollektiivisen vaikutuksensa kasvattamiseksi resurssiensa ja valmiuksiensa yhdistämisen avulla. Yhteistä ohjelmasuunnittelua olisi edistettävä ja vahvistettava, mutta samalla se olisi pidettävä vapaaehtoisena, joustavana ja osallistavana sekä maiden olosuhteisiin sopeutettuna; sen olisi myös mahdollistettava unionin ja jäsenvaltioiden ohjelma-asiakirjojen korvaaminen unionin yhteisillä ohjelma-asiakirjoilla. Yhteisen ohjelmasuunnittelun olisi perustuttava kumppanimaiden sitoutumiseen, omaksi kokemiseen ja omistajuuteen. Unionin ja sen jäsenvaltioiden olisi pyrittävä tukemaan kumppanimaita yhteisen täytäntöönpanon keinoin aina, kun se on tarkoituksenmukaista. Yhteisen täytäntöönpanon olisi oltava osallistavaa ja avoinna kaikille unionin kumppaneille, jotka hyväksyvät yhteisen vision ja voivat edistää sitä, myös jäsenvaltioiden virastoille ja niiden kehitysrahoituslaitoksille, paikallisviranomaisille, yksityissektorille, kansalaisyhteiskunnalle ja tiedeyhteisölle.
- (39) Kriteerien, joilla kumppaneiden tarpeet määritellään ohjelmasuunnittelussa, olisi oltava johdonmukaisia tässä asetuksessa vahvistettujen avoimuusperiaatteiden kanssa.
- (40) Koska demokratian, ihmisoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen kunnioittaminen on olennaisen tärkeää varainhoitoasetuksessa tarkoitetun moitteettoman varainhoidon ja unionin rahoituksen tuloksellisuuden kannalta, apu voitaisiin keskeyttää, jos demokratia, ihmisoikeudet tai oikeusvaltio heikentyvät kolmansissa maissa.

- (41) Unioni on sitoutunut edistämään asetuksessa (Euratom) 2021/...⁺ määriteltyjä ydinturvallisuuteen liittyvän yhteistyön tavoitteita. Siksi kumppanimaiden edistyminen ydinturvallisuutta koskevien velvoitteiden ja sitoumusten täytäntöönpanossa olisi otettava huomioon, ja sitä olisi käsiteltävä kyseisten maiden kanssa käytävässä säännöllisessä poliittisessa vuoropuhelussa. Jos jokin kumppanimaa laiminlyö jatkuvasti ydinturvallisuuden perusnormien ja asiaankuuluvien kansainvälisten sopimusten määräysten noudattamisen, unionin olisi ryhdyttävä asianmukaisiin toimenpiteisiin.
- (42) Unionin olisi välineen nojalla huomioitava ihmisoikeus- ja demokratiakysymykset kaikilla tasoilla. Vaikka demokratia ja ihmisoikeudet, mukaan lukien sukupuolten tasa-arvo ja naisten voimaannuttaminen, olisi otettava huomioon ja valtavirtaistettava kaikissa välineen täytäntöönpanovaiheissa, ihmisoikeuksiin ja demokratiaan liittyvän aihekohtaisen ohjelman sekä kansalaisyhteiskunnan järjestöihin liittyvän aihekohtaisen ohjelman kautta annettavalla unionin avulla olisi oltava erityinen täydentävä asema ja lisämerkitys maailmanlaajuisen luonteensa vuoksi ja siksi, että se ei ole riippuvaista asianomaisten kolmansien maiden hallitusten ja viranomaisten suostumuksesta. Kyseisen aseman olisi mahdollistettava yhteistyö ja kumppanuus kansalaisyhteiskunnan kanssa erityisesti arkaluonteisissa ihmisoikeus- ja demokratiakysymyksissä. Unionin olisi joustavasti kiinnitettävä erityistä huomiota maihin ja hätätilanteisiin, joissa ihmisoikeudet ja perusvapaudet ovat eniten vaarassa ja joissa kyseisten oikeuksien ja vapauksien rikkominen on erityisen vakavaa ja järjestelmällistä.

⁺ EUVL: lisätään tekstiin asiakirjassa ST 12568/20 [2018/0245(NLE)] olevan asetuksen numero.

- (43) EU:n vaalitarkkailuvaltuuskuntien olisi edistettävä vaaliprosessien avoimuutta ja luottamusta niihin sekä annettava tietoon perustuvia arvioita vaaleista ja myös suosituksia niiden parantamiseksi unionin ja kumppanimaiden välisen yhteistyön ja poliittisen vuoropuhelun puitteissa. Ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskevaan aihekohtaiseen ohjelmaan alun perin osoitetuista varoista olisi osoitettava EU:n vaalitarkkailuvaltuuskuntien rahoittamiseen alustavasti enintään 25 prosenttia.
- (44) Välineen täytäntöönpanossa olisi noudatettava sukupuolten tasa-arvon, naisten ja tyttöjen voimaannuttamisen sekä naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisyn ja torjunnan periaatteita, ja siinä olisi pyrittävä suojelemaan ja edistämään naisten oikeuksia sukupuolten tasa-arvon edistämistä koskevien EU:n toimintasuunnitelmien, asiaankuuluvien neuvoston päätelmien ja kansainvälisten yleissopimusten mukaisesti, mukaan lukien 10 päivänä joulukuuta 2018 annetut neuvoston päätelmät naisista, rauhasta ja turvallisuudesta. Sukupuolten tasa-arvon vahvistamisen ja naisten vaikutusvallan lisäämisen unionin ulkoisissa toimissa sekä toimien lisäämisen vähimmäisvaatimusten saavuttamiseksi sukupuolten tasa-arvon edistämistä koskevien EU:n toimintasuunnitelmien tulosten osalta olisi johdettava sukupuolisensitiiviseen ja muutosvoimaiseen lähestymistapaan kaikessa unionin ulkoisessa toiminnassa ja kansainvälisessä yhteistyössä. Vähintään 85 prosentissa välineen nojalla toteutettavista uusista toimista sukupuolten tasa-arvoa olisi pidettävä ensisijaisena tai merkittävänä tavoitteena, jotka määritellään OECD:n kehitysapukomitean tasa-arvopolitiikan indikaattorissa. Vähintään 5 prosentissa kyseisistä toimista olisi oltava ensisijaisena tavoitteena sukupuolten tasa-arvo sekä naisten ja tyttöjen oikeuksien ja vaikutusmahdollisuuksien kasvattaminen.

- (45) Välineessä otetaan huomioon, että väestönkasvulla ja väestörakenteen muutoksilla voi olla merkittävä vaikutus kehityshyötyihin ja talouskehitykseen. Jotta nykyiset ja tulevat sukupolvet voisivat hyödyntää mahdollisuuksiaan täysimääräisesti ja kestäväällä tavalla, välineen olisi tuettava kumppaneiden pyrkimystä yhdenmukaistamiseen lähestymistapaan, jolla minimoidaan väestönkasvuun liittyviä haasteita ja maksimoidaan väestöosingon edut kunnioittaen samalla kunkin maan oikeutta päättää itse väestöpolitiikastaan ja kunnioittaen, suojellen ja toteuttaen ihmisoikeuksia ja sukupuolten tasa-arvoa.
- (46) Kansalaisyhteiskunnan järjestöiksi luetaan monenlaisia toimijoita, joilla on useita eri tehtäviä ja valtuuksia ja joihin lukeutuvat kaikki valtiosta riippumattomat, voittoa tavoittelemattomat, itsenäiset ja väkivallattomat rakenteet, joita ihmiset ovat muodostaneet yhteisiä poliittisia, kulttuurisia, uskonnollisia, ympäristöön liittyviä, sosiaalisia tai taloudellisia tavoitteita ja ihanteita edistääkseen. Ne voivat toimia paikallisella, kansallisella, alueellisella tai kansainvälisellä tasolla, kaupungeissa tai maaseudulla, ja niihin kuuluu sekä virallisia että epävirallisia organisaatioita. Unioni arvostaa kansalaisyhteiskunnan järjestöjen monimuotoisuutta ja erityispiirteitä ja toimii vastuuvollisten ja avointen kansalaisyhteiskunnan järjestöjen kanssa, jotka jakavat sen sitoutumisen kestäväan kehitykseen sekä rauhan, vapauden, yhtäläisten oikeuksien ja ihmisarvon kaltaisiin perusarvoihin.

Välineessä olisi säädettävä unionin tuesta kansalaisyhteiskunnan järjestöille unionin arvojen, etujen ja tavoitteiden edistämiseksi. Kansalaisyhteiskunnan järjestöjä olisi kuultava asianmukaisesti ja niiden saatavilla olisi hyvissä ajoin oltava tarvittavaa tietoa, jotta ne voivat osallistua mielekkäällä tavalla ohjelmien suunnitteluun, täytäntöönpanoon ja seurantaan liittyviin prosesseihin. Demokratiaa, vapaita vaaleja, kansalaisyhteiskuntaa, ihmisoikeuksia ja oikeusvaltioperiaatetta maailmanlaajuisesti tukevien järjestöjen, kuten eurooppalaisen demokratia rahaston sekä kansalaisten vaalitarkkailujärjestöjen ja niiden eurooppalaisten ja muiden alueellisten ja maailmanlaajuisen foorumien roolia olisi tuettava välineen nojalla.

- (47) Välineen olisi edistettävä kansalaisyhteiskunnan järjestöjen osallistumista kestävässä kehityksessä ja kestävässä kehityksen tavoitteiden toteuttamiseen, muun muassa demokratian, oikeusvaltion, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien, sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja perussosiaalipalvelujen aloilla.
- (48) Tässä asetuksessa vahvistetaan välineen rahoituspuutteet, joita Euroopan parlamentti ja neuvosto pitävät ensisijaisena rahoitusohjeenaan vuosittaisessa talousarviomenettelyssä talousarviota koskevasta kurinalaisuudesta, talousarvioyhteistyöstä ja moitteettomasta varainhoidosta sekä uusista omista varoista, mukaan lukien uusien omien varojen käyttöönottoa koskeva etenemissuunnitelma, 16 päivänä joulukuuta 2020 tehdyn Euroopan parlamentin, Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan komission välisen toimielinten sopimuksen¹ 18 kohdan mukaisesti.

¹ EUVL L 433 I, 22.12.2020, s. 28.

- (49) Koska on tärkeää torjua ilmastonmuutosta Pariisin sopimuksen täytäntöönpanoa koskevien unionin sitoumusten ja YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi, välineellä olisi edistettävä ilmastotoimien valtavirtaistamista unionin politiikkoihin sekä sen yleistavoitteen saavuttamista, että 30 prosentilla unionin talousarvion menoista tuettaisiin ilmastotavoitteita. Välineen mukaisilla toimilla on tarkoitus ohjata 30 prosenttia sen kokonaismäärärahasta ilmastotavoitteisiin. Tähän liittyvät toimet yksilöidään välineen täytäntöönpanon yhteydessä, ja välineen kokonaispanos olisi otettava huomioon asiaankuuluvissa seuranta-, arviointi- ja tarkasteluprosesseissa. Biologisen monimuotoisuuden heikkenemisen pysäyttämiseksi ja tämän suuntauksen kääntämiseksi välineen olisi edistettävä tavoitetta, jonka mukaan monivuotisen rahoituskehityksen vuotuisista menoista 7,5 prosenttia osoitetaan biologista monimuotoisuutta koskeviin tavoitteisiin vuonna 2024 ja 10 prosenttia vuosina 2026 ja 2027, samalla kun otetaan huomioon ilmasto ja biologista monimuotoisuutta koskevien tavoitteiden nykyiset päällekkäisyydet. Unionin tämän alan toimissa olisi asetettava etusijalle Pariisin sopimuksen ja biologista monimuotoisuutta koskevan YK:n yleissopimuksen, ilmastonmuutosta koskevan YK:n puitesopimuksen ja aavikoitumisen estämistä koskevan YK:n yleissopimuksen noudattaminen, eivätkä ne saisi aiheuttaa ympäristön tilan heikkenemistä tai vahinkoa ympäristölle tai ilmastolle. Välineen yhteydessä myönnettävän rahoituksen olisi erityisesti oltava johdonmukaista pitkän aikavälin lämpötilatavoitteen kanssa, jonka mukaan maapallon keskilämpötilan nousu pidetään selvästi alle kahdessa celsiusasteessa esiteollisella kaudella vallinneeseen tasoon verrattuna ja jatketaan toimia lämpötilan nousun rajoittamiseksi 1,5 celsiusasteeseen. Sen olisi myös oltava johdonmukainen sen tavoitteen kanssa, jolla pyritään parantamaan kykyä sopeutua ilmastonmuutoksen haittavaikutuksiin ja mukautua joustavasti muuttuvaan ilmastoon. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä toimiin, joilla saadaan aikaan sivuhyötyjä ja saavutetaan useita tavoitteita, myös ilmaston, biologisen monimuotoisuuden ja ympäristön osalta.

- (50) Unionin olisi edistettävä rakentavaa sitoutumista liikkuvuuteen ja muuttoliikkeen kaikkiin osatekijöihin sen varmistamiseksi, että muuttoliike tapahtuu turvallisella ja hyvin säännellyllä tavalla. Muuttoliikkeeseen liittyvää yhteistyötä kumppanimaiden kanssa on olennaista tehostaa entisestään samalla kunnioittaen jäsenvaltioiden toimivaltaa sekä hyödyntäen hallitun, turvallisen, säännellyn ja vastuullisen muuttoliikkeen etuja ja puuttuen tehokkaasti sääntöjenvastaiseen muuttoliikkeeseen ja pakkomuuttoon. Tällä yhteistyöllä olisi edistettävä kansainvälisen suojelun saatavuuden varmistamista, sääntöjenvastaisen muuttoliikkeen ja pakkomuuton perimmäisten syiden käsittelyä, rajaturvallisuuden lujittamista ja toimien jatkamista sääntöjenvastaisen muuttoliikkeen ja pakkomuuton ehkäisemiseksi, ihmiskaupan ja muuttajien salakuljetuksen torjumiseksi sekä tarvittaessa pyrittävä ihmisarvoiseen ja kestävään palauttamiseen, takaisinottoon ja uudelleenkotouttamiseen keskinäisen vastuuvuorollisuuden pohjalta ja kunnioittaen kaikilta osin humanitaarisia ja ihmisoikeusvelvoitteita kansainvälisen oikeuden ja unionin oikeuden mukaisesti, toimimalla muuttajayhteisöjen kanssa ja tukemalla laillisia maahantuloreittejä. Tämän vuoksi kolmansien maiden toimivan yhteistyön unionin kanssa tällä alalla olisi oltava olennainen osa välinettä. Muuttoliike- ja kehitysyhteistyöpolitiikan ja muun ulkosuhteita koskevan politiikan keskinäistä johdonmukaisuutta on tärkeää parantaa sen varmistamiseksi, että unionin ulkoisella avulla tuetaan kumppanimaita muuttoliikkeen hallinnan tehostamisessa kohti kestävästä kehitystä. Välineen olisi edistettävä koordinoitua, kokonaisvaltaista ja jäsenneltyä lähestymistapaa muuttoliikkeeseen maksimoiden synergiat ja hyödyntäen tarvittavaa vipuvaikutusta.

- (51) Välineen olisi annettava unionille mahdollisuuksia vastata yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa kattavasti muuttoliikkeeseen ja pakkomuuttoon liittyviin haasteisiin, tarpeisiin ja mahdollisuuksiin johdonmukaisesti unionin muuttoliikepolitiikan kanssa ja sitä täydentäen. Tämän vuoksi alustavasti 10 prosenttia välineen kokonaismäärärahasta olisi kohdennettava erityisesti toimiin, joilla tuetaan muuttoliikkeen ja pakkomuuton hallintaa ja hallinnointia välineen tavoitteiden mukaisesti, sanotun kuitenkaan vaikuttamatta ennakoimattomissa olosuhteissa. Lisäksi tähän tavoitteeseen olisi sisällyttävä toimia, joilla puututaan sääntöjenvastaisen muuttoliikkeen ja pakkomuuton perimmäisiin syihin, kun ne kohdistuvat suoraan muuttoliikkeeseen ja pakkomuuttoon liittyviin erityishaasteisiin. Muuttoliikkeeseen liittyvien toimien, joita tarvitaan välineen ja sen maantieteellisten ja aihekohtaisten ohjelmien ja nopean vasteen toimien mukaisesti, olisi perustuttava Euroopan muuttoliikeagendan ja vuosia 2014–2020 koskevan monivuotisen rahoituskehityksen täytäntöönpanosta saatuihin kokemuksiin kattavien kumppanuuksien luomiseksi. Unionin tuessa olisi otettava huomioon laillisen muuttoliikkeen kehityshyödyt. Välineen mukaisilla muuttoliikkeeseen liittyvillä toimilla olisi edistettävä muuttoliikettä koskevien kolmansien maiden kanssa tehtyjen EU:n sopimusten ja niiden kanssa käytävän vuoropuhelun tehokasta täytäntöönpanoa kannustamalla yhteistyöhön, joka perustuu joustavaan ja kannustavaan lähestymistapaan ja jota tuetaan välineen mukaisella koordinoitimekanismilla. Koordinaatiomekanismilla olisi voitava vastata nykyisiin ja orastaviin muuttoliikettä koskeviin haasteisiin välineen puitteissa käyttämällä kaikkia asianmukaisia osatekijöitä joustavan rahoituksen avulla, noudattaen samalla sen rahoituspuutteita ja hyödyntämällä niiden joustavaa täytäntöönpanoa. Kyseiset toimet olisi pantava täytäntöön noudattaen kaikilta osin kansainvälistä oikeutta, muun muassa ihmisoikeuksia koskevaa kansainvälistä oikeutta ja kansainvälistä pakolaisoikeutta ja unionin ja jäsenvaltioiden toimivaltaa. Komission olisi kehitettävä ja käytettävä luotettavaa ja avointa seurantajärjestelmää tällaisten menojen mittaamiseksi ja niistä raportoimiseksi.

- (52) Välineessä olisi huomioitava digitaaliset ratkaisut ja tieto- ja viestintäteknologiat tehokkaina kestävän kehityksen ja osallistavan kasvun mahdollistajina, ja sillä olisi edistettävä digitalisaatiota edelleen.
- (53) Välineen nojalla hyväksytyillä toimilla, jotka liittyvät terrorismin ja järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaan, kyberturvallisuuteen ja kyberrikollisuuden torjuntaan sekä sotilaallisten toimijoiden valmiuksien kehittämiseen tukena kehitykselle ja kehityksen mahdollistavalle turvallisuudelle, olisi pyrittävä tuomaan väestölle suoria inhimillistä turvallisuutta koskevia hyötyjä, niiden olisi sisällettävä asiaankuuluvia hyviä käytäntöjä, jotka ovat tarpeen keskipitkän ja pitkän aikavälin kestävän kehityksen ja vastuuvollisuuden varmistamiseksi, mukaan lukien tehokas demokraattinen valvonta, ja niillä olisi edistettävä oikeusvaltioperiaatteen, avoimuuden ja vakiintuneiden kansainvälisen oikeuden periaatteiden noudattamista.
- (54) Agenda 2030 -toimintaohjelmassa korostetaan, että on tärkeää kehittää rauhanomaisia ja osallistavia yhteiskuntia, sekä kestävän kehityksen tavoitteena 16 että muiden kehityspolitiikan tulosten saavuttamiseksi. Kestävän kehityksen alatavoite 16.a edellyttää erityisesti "asianomaisten kansallisten instituutioiden vahvistamista muun muassa kansainvälisen yhteistyön avulla, jotta väkivallan ehkäisemiseen sekä terrorismin ja rikollisuuden torjumiseen tarvittavia valmiuksia voidaan kehittää kaikilla tasoilla, erityisesti kehitysmaissa".
- (55) OECD:n kehitysapukomitean 19 päivänä helmikuuta 2016 pidetyn korkean tason kokouksen tiedonannossa saatettiin ajan tasalle rauhan ja turvallisuuden alan virallista kehitysapua koskevat raportointiohjeet. Välineen nojalla toteutettujen toimien rahoitus on virallista kehitysapua, kun se täyttää kriteerit, jotka on esitetty kyseisissä raportointiohjeissa tai mahdollisissa myöhemmissä raportointiohjeissa, joista kehitysapukomitea voi päästä sopimukseen.

- (56) Valmiuksien kehittämistä tukena kehitykselle ja kehityksen mahdollistavalle turvallisuudelle olisi käytettävä vain poikkeuksellisissa tapauksissa, joissa välineen tavoitteita ei voida saavuttaa ei-sotilaallisten toimijoiden avulla.
- (57) Välineen olisi hyödynnettävä kokemuksia aiemmista valmiuksien kehittämistä tukena kehitykselle ja kehityksen mahdollistavaa turvallisuutta koskevista toimista, erityisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/2306¹ mukaisista asiaankuuluvista kuulemisista ja arvioinneista. Tässä yhteydessä komission olisi myös tarvittaessa otettava huomioon yhteiset arvioinnit jäsenvaltioiden kanssa.
- (58) Unionin olisi myös edistettävä konfliktisensitiivistä ja sukupuolisensitiivistä lähestymistapaa kaikissa välineen mukaisissa toimissa ja ohjelmissa.
- (59) Tähän asetukseen sovelletaan Euroopan parlamentin ja neuvoston SEUT 322 artiklan nojalla hyväksymiä horisontaalisia varainhoitosääntöjä. Kyseisissä varainhoitoasetukseen sisältyvissä säännöissä vahvistetaan erityisesti menettely, joka koskee talousarvion laatimista ja toteuttamista käyttäen avustuksia, palkintoja, hankintoja, välillistä hallinnointia, rahoitusvälineitä, talousarviotakuita, rahoitustukea ja ulkoisten asiantuntijoiden kulujen korvaamista, sekä säädetään taloushallinnon toimijoiden toiminnan valvonnasta. SEUT 322 artiklan nojalla hyväksyttäviin sääntöihin sisältyy myös yleinen ehdollisuusjärjestelmä unionin talousarvion suojaamiseksi.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/2306, annettu 12 päivänä joulukuuta 2017, vakautta ja rauhaa edistävän välineen perustamisesta annetun asetuksen (EU) N:o 230/2014 muuttamisesta (EUVL L 335, 15.12.2017, s. 6).

- (60) Tämän asetuksen mukaiset rahoitustyytit ja täytäntöönpanomenetelmät olisi valittava sen perusteella, miten hyvin niillä voidaan saavuttaa toimien erityistavoitteet ja saada aikaan tuloksia, ottaen erityisesti huomioon tarkastusten kustannukset, hallinnollinen rasite ja ennakoitu noudattamatta jättämisen riski. Tätä valintaa tehtäessä harkittavia muotoja olisi oltava varainhoitoasetuksen 125 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti kertakorvausten, yksikkökustannusten ja kiinteämääräisen rahoituksen käyttö sekä rahoitus, joka ei perustu asianomaisten toimien kustannuksiin.
- (61) Varainhoitoasetuksen 193 artiklan 2 kohdan mukaisesti avustusta voidaan myöntää jo aloitettuun toimeen, jos hakija voi osoittaa, että toimi oli aloitettava ennen avustussopimuksen allekirjoittamista. Ennen avustushakemuksen jättämispäivää aiheutuneet kustannukset eivät kuitenkaan ole avustuskelpoisia, paitsi asianmukaisesti perustelluissa poikkeustapauksissa. Jotta vältettäisiin unionin tuen keskeytyminen, joka voisi vahingoittaa unionin etuja, rahoituspäätöksessä olisi voitava säätää vuosia 2021–2027 koskevan monivuotisen rahoituskehysten alkuun ajoittuvan rajoitetun määrääjän puitteissa ja ainoastaan asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa, että toimet ja kustannukset ovat avustuskelpoisia 1 päivästä tammikuuta 2021 alkaen, vaikka kyseiset toimet olisi toteutettu ja kyseiset kustannukset olisivat aiheutuneet ennen avustushakemuksen jättämistä.

- (62) Uuden Euroopan kestävän kehityksen rahasto plussan (EKKR+), jonka perustana on asetuksella (EU) 2017/1601 perustettu Euroopan kestävän kehityksen rahasto (EKKR), tulisi muodostaa integroitu rahoituspaketti, josta voidaan antaa maailmanlaajuisesti rahoitusta avustuksina, teknisenä apuna, rahoitusvälineinä, talousarviotakuina ja rahoitusta yhdistävinä toimina. EKKR+, jota täydennetään teknisellä avulla ja kumppaneiden investointiolosuhteiden parantamiseen tähtäävillä toimilla, olisi sisällytettävä osaksi ulkoista investointiohjelmää, ja sen olisi hyödynnettävä rahoitusta yhdistäviä toimia ja talousarviotakuutoimia, jotka katetaan ulkosuhdetoimien takuujärjestelystä, mukaan lukien toimet, joilla katetaan lainanantotoimintaan liittyviä valtion riskejä ja joita on aiemmin toteutettu Euroopan investointipankin (EIP) ulkoisen lainanantovaltuuden tuella. EKKR+ -toimiin käytettävien varojen kohdentamisen olisi perustuttava asiaankuuluviin ohjelma-asiakirjoihin ja erityisesti niissä määriteltyihin prioriteetteihin, ja siinä olisi otettava huomioon muun muassa kunkin kumppanimaan tai -alueen erityiset realiteetit ja tarpeet sekä tässä asetuksessa kullekin maantieteelliselle alueelle vahvistettu kohdennettujen varojen suhteellinen painoarvo. Ohjelmasuunnittelussa olisi pyrittävä asianmukaiseen tasapainoon EKKR+:n mukaisten rahoitusta yhdistävien toimien ja talousarviotakuutoimien sekä muiden tässä asetuksessa säädettyjen unionin rahoituksen muotojen välillä. EKKR+ olisi pantava täytäntöön avoimen ja yhteistoimintaan perustuvan investointirakenteen avulla, jotta varmistetaan osallistumiskelpoisten vastapuolten alakohtaisen ja maantieteellisen asiantuntemuksen optimaalinen käyttö ja maksimoidaan sen kehitysvaikutus. EKKR +:n olisi koostuttava alueellisista investointijärjestelyistä tämän asetuksen ja tarvittaessa IPA III -asetuksen soveltamisalaan kuuluvilla alueilla.

Jotta varmistetaan, että EKKR+:n riskinhallinta on riippumatonta, puolueetonta, osallistavaa ja avointa, olisi perustettava komission organisoima ja johtama tekninen riskinarviointiryhmä, joka on avoin EIP:n asiantuntijoille, muille osallistumiskelpoisille vastapuolille ja kiinnostuneille jäsenvaltioille. Komission olisi varmistettava, että tiedot ja analyysit jaetaan kaikille jäsenvaltioille hyvissä ajoin, avoimesti ja osallistavalla tavalla ottaen asianmukaisesti huomioon luottamuksellisuusnäkökohdat. Komission olisi teknistä riskinarviointiryhmää kuultuaan ja sen neuvot huomioon ottaen tehtävä ulkosuhdetoimien takuujärjestelysopimuksia kaikkien valittujen osallistumiskelpoisten vastapuolten kanssa, EIP mukaan luettuna, ja esitettävä kyseisten sopimusten keskeiset osat asianomaiselle strategiselle johtoryhmälle.

- (63) Ottaen huomioon perussopimusten mukaisen EIP:n roolin ja sille viime vuosikymmenten ajalta kertyneen kokemuksen unionin politiikkojen tukemisesta EIP:n olisi luonnollisesti pysyttävä komission kumppanina ulkosuhdetoimien takuujärjestelyn nojalla toteutettavien toimien täytäntöönpanossa. EIP:n ja komission olisi tehostettava yhteistyötään ja koordinointiaan EKKR+:n kattaman ulkosuhdetoimien takuujärjestelyn koko täytäntöönpanon ajan, muun muassa ohjelmasuunnittelun aikana ja paikan päällä. EIP:lle olisi annettava tehtäväksi toteuttaa erityinen investointi-ikkuna, joka antaa kattavan riskisuojan sellaisten toimien osalta, joihin osallistuu valtiollisia vastapuolia ja ei-kaupallisia valtiotason alapuolella olevia vastapuolia ja joiden olisi oltava yksinomaisia, lukuun ottamatta toimia, joita EIP ei voi toteuttaa tai joita se päättää olla toteuttamatta. EIP:lle olisi tarvittaessa perustettava ei-yksinomaisia täydentäviä erityisiä investointi-ikkunoita, jotka antavat kattavan riskisuojan sellaisten toimien osalta, joihin osallistuu valtiotason alapuolella olevia kaupallisia vastapuolia, sekä toimien osalta, joilla edistetään suoria ulkomaisia sijoituksia, kauppaa ja kumppanimaiden talouksien kansainvälistymistä, muun muassa maahan tehtävien ulkomaisten suorien sijoitusten avulla, sekä muiden unionin aihekohtaisten prioriteettien osalta, joilla tuetaan välineen tavoitteita ja jotka ovat kestävän kehityksen tavoitteiden mukaisia, mukaan lukien muun muassa eurooppalaiset kehitysrahoituslaitokset ja unionin yksityisen sektorin toimijat. EU:n takuun olisi katettava ainoastaan yksityisen sektorin toimia koskevat poliittiset riskit, ja kyseisten toimien olisi oltava johdonmukaisia jäsenvaltioiden vientiluottolaitosten toimien kanssa.

Kyseisten investointi-ikkunoiden olisi annettava EIP:n unionin ulkopuolelle suuntautuvaa toimintaa varten tarvitsemat erityiset valtuudet, ja niihin olisi sovellettava samoja sääntöjä ja edellytyksiä, myös hallintosääntöjä, kuin kaikkiin muihin EKKR+:n mukaisiin investointi-ikkunoihin, ja ne olisi vahvistettava yksinomaista investointi-ikkunaa lukuun ottamatta tässä asetuksessa säädetyn EKKR+:n ulkosuhdetoimien takuujärjestelyn toimien ja vastapuolten osallistumiskelpoisuutta ja valintaa koskevan menettelyn mukaisesti. Näiden kolmen EIP:n erityisen investointi-ikkunan suuntaa-antavan kokonaismäärän olisi oltava 26 725 000 000 euroa. Kutakin investointi-ikkunaa koskevat määrät olisi perusteltava ja vahvistettava ohjelmasuunnittelun tuloksena monivuotisen rahoituskehysten alussa ja ohjelmasuunnittelun tarkistusten yhteydessä. Kutakin investointi-ikkunaa koskevilla tavoitteilla, prioriteeteilla ja määrillä sekä niiden täytäntöönpanolla olisi varmistettava politiikan mukauttaminen kaikilta osin unionin prioriteetteihin, ja niiden on oltava tämän asetuksen ja asiaankuuluvien suuntaa-antavien monivuotisten maa- ja alueohjelmien mukaisia, maantieteelliset ja aihekohtaiset prioriteetit mukaan luettuina. EKKR+:n mukaisia riskinarviointi- ja korvausmenetelmiä olisi sovellettava johdonmukaisesti kaikkiin investointi-ikkunoihin, myös EIP:n erityisikkunoihin, tasapuolisten toimintaedellytysten varmistamiseksi. EIP:n toteuttamien investointi-ikkunoiden olisi oltava mahdollista kattaa minkä tahansa ulkosuhdetoimien takuujärjestelyn piiriin kuuluvan maan erityisesti silloin, kun ne ovat eniten tarpeen, ja välineen ja tarvittaessa IPA III -asetuksen maantieteellisten prioriteettien mukaisesti. EKKR+ -takuut EIP:n toimille, joihin osallistuu kaupallisia valtiotason alapuolella olevia vastapuolia, ja yksityisen sektorin toimille olisi myönnettävä samoin ehdoin kuin muille osallistumiskelpoisille vastapuolille annetut takuut.

EIP:n tai muiden osallistumiskelpoisten vastapuolten myöntämiä EKKR+ -takuita sellaisille valtiollisten vastapuolten ja ei-kaupallisten valtiotason alapuolella olevien vastapuolten toimille ja kaupallisten valtiotason alapuolella olevien vastapuolten toimille, jotka eivät tuota merkittäviä tuloja, olisi oltava mahdollista antaa korvauksetta, jotta voidaan auttaa vähentämään kumppanimaiden tekemien julkisen sektorin sijoitusten rahoituskustannuksia. Komission ja EIP:n olisi välineen tavoitteiden ja yleisten periaatteiden, asiaankuuluvien ohjelma-asiakirjojen ja tarvittaessa IPA III -asetuksen mukaisesti tehtävä erityisiä ulkosuhdetoimien takuujärjestelysopimuksia EIP:n erityisiä investointi-ikkunoita varten.

- (64) EKRR+:n olisi pyrittävä tukemaan sijoituksia, jotta edistettäisiin kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamista tukemalla erityisesti kestävä ja osallistavaa taloudellista, ympäristöön liittyvää ja sosiaalista kehitystä, siirtymistä kestävään lisäarvotalouteen sekä vakaata investointiympäristöä, ja edistämään sosioekonomista ja ympäristön selviytymiskykyä kumppanimaissa kiinnittäen huomiota erityisesti köyhyyden poistamiseen, sosioekonomisen eriarvoisuuden vähentämisen edistämiseen, kestävä ja osallistavaan kasvuun, ilmastonmuutoksen torjuntaan Pariisin sopimuksen mukaisesti, ilmastonmuutokseen sopeutumiseen ja sen hillintään, ympäristönsuojeluun ja ympäristöasioiden hallintaan, ihmisarvoisten työpaikkojen luomiseen Kansainvälisen työjärjestön (ILO) työelämän perusnormien pohjalta, taloudellisiin mahdollisuuksiin, osaamiseen ja yrittäjyyteen, sosioekonomisesti tärkeisiin aloihin yhteiskunnalliset yritykset ja osuuskunnat mukaan luettuina, mikroyrityksiin, pieniin ja keskisuuriin yrityksiin, jäljempänä 'pk-yritykset', kestäviin yhteyksiin ja haavoittuvien ryhmien tukemiseen, ihmisoikeuksien kunnioittamiseen, sukupuolten tasa-arvoon ja naisten ja nuorten voimaannuttamiseen, sekä puuttumaan sääntöjenvastaisen muuttoliikkeen erityisesti sosioekonomisiin perimmäisiin syihin ja pakkomuuton perimmäisiin syihin, kulloinkin noudatettavien suuntaa-antavien ohjelma -asiakirjojen mukaisesti.

EKKR+:n täytäntöönpanossa olisi noudatettava välineen ja tapauksen mukaan IPA III -asetuksen tavoitteita, yleisiä periaatteita ja politiikkakehystä, erityisesti sovellettavia kansainvälisesti sovittuja investointeja koskevia suuntaviivoja, periaatteita ja yleissopimuksia, mukaan lukien YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteita, yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevia ohjaavia YK:n periaatteita, OECD:n toimintaohjeita monikansallisille yrityksille, vastuullista investointia maatalouteen ja elintarvikejärjestelmiin koskevia YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestön periaatteita, ILO:n yleissopimuksia, ihmisoikeuksia koskevaa kansainvälistä oikeutta ja kehitysyhteistyön tuloksellisuuden periaatteita, jotka on esitetty kehitysyhteistyön tuloksellisuutta koskevassa Busanin kumppanuudessa ja vahvistettu korkean tason kokouksessa Nairobissa vuonna 2016, myös omistajuutta, yhdenmukaistamista, tulosperustaisuutta, avoimuutta ja keskinäistä vastuuvollisuutta, sekä avun sidonnaisuuksien purkamista koskevaa tavoitetta. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä maihin, joiden tilanne on todettu hauraaksi tai joissa on käynnissä konflikti, vähiten kehittyneisiin maihin, pieniin kehittyviin saarivaltioihin, kehittyviin sisämaavaltioihin sekä erittäin velkaantuneisiin köyhiin maihin.

- (65) EKKR+:n olisi maksimoitava rahoituksen täydentävyys, puututtava markkinoiden toimimattomuuteen ja epätyytyttäviin investointitilanteisiin, tuettava paikallisia julkisyhteisöjä niiden sijoitusten laajentamisessa ja rahoittamisessa itsenäisesti, tuotettava innovatiivisia tuotteita ja houkuteltava varoja yksityiseltä sektorilta. Täydentävyyttä olisi sovellettava välineen tavoitteiden ja periaatteiden sekä muiden asiaankuuluvien unionin politiikkojen mukaisesti. Yksityisen sektorin, myös pk-yritysten, osallistumisesta unionin yhteistyöhön kumppanimaiden kanssa EKKR+:n välityksellä olisi saatava mitattavissa olevaa lisävaikutusta kehitykseen paikallisia markkinoita vääristämättä ja ilman, että kilpaillaan epäoikeudenmukaisesti paikallisten talouden toimijoiden kanssa. Sen olisi oltava kustannustehokasta, avointa ja perustuttava keskinäiseen vastuuseen sekä riskien ja kustannusten jakamiseen. EKKR+:n olisi toimittava "keskitettynä asiointipisteenä", joka vastaanottaa rahoitusehdotuksia rahoituslaitoksilta ja julkisilta tai yksityisiltä sijoittajilta ja tarjoaa monentyyppistä taloudellista tukea osallistumiskelpoisille investoinneille. EKKR+:n vipuvaikutusta olisi arvioitava mittaamalla lisärahoituksen käyttöönottoa kestäväan kehitykseen EKKR+:n rahoitustuen avulla. Vipuvaikutus olisi mitattava varainhoitoasetuksen 2 artiklan 38 alakohdassa vahvistetun määritelmän ja sellaisten kansainvälisten sääntöjen ja käytäntöjen mukaisesti, jotka koskevat yksityiseltä sektorilta virallisten kehitysrahoitustoimien avulla saatujen määrien mittaamista, esimerkiksi OECD:n kehitysapukomitean menetelmien mukaisesti. Euroopan parlamentin ja neuvoston olisi voitava kutsua osallistumiskelpoiset vastapuolet ja kansalaisyhteiskunnan keskustelemaan tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvista rahoitus- ja investointitoimista.

- (66) Ulkosuhdetoimien takuujärjestely olisi perustettava nykyisen asetuksella (EU) 2017/1601 perustetun EKKR-takuun ja asetuksella (EY, Euratom) 480/2009 perustetun ulkosuhteisiin liittyvien hankkeiden EKKR-takuurahastosta tuettavien takuiden pohjalta.
- Ulkosuhdetoimien takuujärjestelyllä olisi tuettava EKKR+ -toimia, jotka katetaan talousarviotakuilla, makrotaloudellisella rahoitusavulla ja neuvoston päätökseen 77/270/Euratom¹ perustuvilla lainoilla kolmansille maille. Kyseisiä toimia olisi tuettava välineen mukaisilla määrärahoilla sekä IPA III -asetuksen sekä asetuksen (Euratom) 2021/...⁺ mukaisilla määrärahoilla, joista olisi katettava myös makrotaloudellisen rahoitusavun lainat ja niistä aiheutuvat vastuut sekä asetuksen (Euratom) 2021/...⁺ 10 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut lainat kolmansille maille. EKKR+ -toimien rahoituksessa etusijalle olisi asetettava toimet, joilla maksimoidaan täydentävyys ja kehitysvaikutus, mukaan lukien toimet, joilla on suuri vaikutus ihmisarvoisten työpaikkojen luomiseen ja joiden kustannus-hyötysuhde parantaa investointien kestävyyttä ja jotka mahdollistavat kestävyuden ja pitkän aikavälin kehitysvaikutuksen.
- Ulkosuhdetoimien takuujärjestelyllä tuettavista toimista olisi tarvittaessa tehtävä perusteellinen ennakkoarviointi sosiaalisista sekä ympäristö- ja rahoitusnäkökulmista paremman sääntelyn vaatimusten mukaisesti.

¹ Neuvoston päätös 77/270/Euratom, tehty 29 päivänä maaliskuuta 1977, komission valtuuttamisesta ottamaan Euratom-lainoja ydinlaitosten rahoittamiseen osallistumiseksi (EYVL L 88, 6.4.1977, s. 9).

⁺ EUVL: lisätään tekstiin asiakirjassa ST 12568/20 [2018/0245(NLE)] olevan asetuksen numero.

Talousarviotakuiden ja rahoitusvälineiden olisi noudatettava veroasioissa yhteistyöhaluttomia lainkäyttöalueita koskevaa unionin politiikkaa ja siihen tehtyjä päivityksiä, sellaisina kuin ne on vahvistettu asiaa koskevissa unionin säädöksissä ja neuvoston päätelmissä, erityisesti 8 päivänä marraskuuta 2016 annetuissa neuvoston päätelmissä ja niiden liitteessä, sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2015/849¹ vahvistettuja periaatteita. Kaikkia asiaankuuluvia varainhoitoasetuksen säännöksiä sovelletaan, erityisesti niitä, jotka koskevat varainhoitoasetuksen VI osastossa säädettyä välillistä hallinnointia. Keskeisten julkisten palvelujen tarjoamisen olisi edelleen kuuluttava hallituksen vastuulle.

- (67) Jotta voitaisiin järjestää joustovaraa, lisätä houkuttelevuutta yksityiselle sektorille ja maksimoida investointien vaikutus, olisi säädettävä osallistumiskelpoisia vastapuolia koskeva poikkeus varainhoitoasetuksen säännöistä, jotka koskevat unionin talousarvion täytäntöönpanomenetelmiä. Kyseiset osallistumiskelpoiset vastapuolet voisivat olla myös elimiä, joille ei ole annettu tehtäväksi julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuden täytäntöönpanoa, tai myös kumppanimaan yksityisoikeuden soveltamisalaan kuuluvia elimiä.
- (68) Ulkosuhdetoimien takuujärjestelyn vaikutuksen lisäämiseksi jäsenvaltioiden ja Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen² sopimuspuolten olisi voitava osallistua sen rahoittamiseen käteisellä rahalla tai takauksilla. Osallistuminen takausten muodossa ei saisi ylittää 50 prosenttia unionin takaamien toimien rahallisesta määrästä. Kyseisestä takauksesta aiheutuvia rahoitusvastuita ei pitäisi rahoittaa, ja varainhoitoasetuksen 212 artiklan mukaisesti perustetun yhteisen vararahaston pitäisi toimia likviditeettipuskurina.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2015/849, annettu 20 päivänä toukokuuta 2015, rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/60/EY ja komission direktiivin 2006/70/EY kumoamisesta (EUVL L 141 5.6.2015, s. 73).

² EYVL L 1, 3.1.1994, s. 3.

- (69) Ulkoisia toimia toteutetaan usein nopeasti muuttuvassa ympäristössä, mikä edellyttää jatkuvaa ja nopeaa mukautumista unionin kumppaneiden muuttuviin tarpeisiin sekä ihmisoikeuksiin, demokratiaan ja hyvään hallintotapaan, turvallisuuteen ja vakauteen, ilmastomuutokseen, ympäristöön ja valtameriin liittyviin maailmanlaajuisiin haasteisiin sekä muuttoliikkeeseen ja pakkomuuttoon ja niiden perimmäisiin syihin liittyviin haasteisiin. Ennakoitavuuden periaatteen sovittaminen yhteen sen kanssa, että uusiin tarpeisiin on reagoitava nopeasti, edellyttää ohjelmien rahoituksen täytäntöönpanon mukauttamista. Jotta voitaisiin lisätä unionin kykyä reagoida ennakoimattomiin tarpeisiin, Euroopan kehitysrahastosta saatujen myönteisten kokemusten perusteella osa varoista olisi jätettävä kohdentamatta ja joustovaraksi uusia haasteita ja prioriteetteja varten. Näitä varoja olisi otettava käyttöön tässä asetuksessa säädettyjen menettelyjen mukaisesti.
- (70) Uusia haasteita ja prioriteetteja koskevalla joustovaralla olisi taattava seuraavat lisävarat: ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskevaan aihekohtaiseen ohjelmaan 200 000 000 euroa, kansalaisyhteiskunnan järjestöjä koskevaan aihekohtaiseen ohjelmaan 200 000 000 euroa ja globaaleja haasteita koskevaan aihekohtaiseen ohjelmaan 600 000 000 euroa.
- (71) Komission olisi tiedotettava Euroopan parlamentille uusia haasteita ja prioriteetteja koskevasta joustovarasta yksityiskohtaisesti ennen varojen käyttöönottoa ja otettava kaikilta osin huomioon sen huomautukset suunnitellusta luonteesta, tavoitteista ja rahoituksen määrästä.

- (72) Samalla kun noudatetaan periaatetta, jonka mukaan unionin talousarvio vahvistetaan vuosittain, tässä asetuksessa olisi siten varattava mahdollisuus soveltaa samanlaista joustoa kuin varainhoitoasetuksessa jo sallitaan muille politiikan aloille eli varainhoitovuodelta toiselle siirtämistä ja varojen uudelleenkohdentamista, jotta voitaisiin varmistaa unionin varojen tehokas käyttö sekä unionin kansalaisten että kumppanimaiden hyödyksi ja siten maksimoida unionin ulkoisiin toimiin käytettävissä olevat varat.
- (73) Kolmansien maiden sotilaallisten toimijoiden valmiuksien kehittämistä olisi toteutettava osana unionin kehitysyhteistyöpolitiikkaa silloin, kun sillä edistetään ensisijaisesti kehitystavoitteita, ja osana unionin yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa (YUTP), kun sillä edistetään ensisijaisesti rauhaan ja turvallisuuteen liittyviä tavoitteita SEU 40 artiklan mukaisesti. Tässä asetuksessa kunnioitetaan menettelyjen soveltamista ja toimielinten toimivaltuuksien laajuutta unionin kehitysyhteistyöpolitiikan ja unionin YUTP:n mukaisesti.

- (74) Välineen mukaisten toimien, joihin liittyy laitteiden, palvelujen tai teknologian toimittaminen tai rahoittaminen, olisi oltava linjassa asiaankuuluvien unionin, kansallisten ja kansainvälisten säännösten kanssa, erityisesti neuvoston yhteisessä kannassa 2008/944/YUTP¹ esitettyjen sääntöjen, unionin rajoittavien toimenpiteiden ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/...²⁺ kanssa. Välineen mukaiset komission riskinarvioinnit eivät rajoita vientilupahakemusten arviointia jäsenvaltioissa. Jokaisen jäsenvaltion olisi arvioitava sille tehdyt vientilupahakemukset, jotka koskevat EU:n yhteisessä puolustustarvikeluettelossa olevia tuotteita, hallitukselta toiselle tehdyt siirrot mukaan luettuina, tapauskohtaisesti ja yhteisen kannan 2008/944/YUTP kriteerien perusteella. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/125³ mukaisesti tällaisilla toimilla ei tulisi rahoittaa sellaisten laitteiden toimittamista, joita voidaan käyttää kidutukseen tai muuhun julmaan, epäinhimilliseen tai halventavaan kohteluun tai rankaisemiseen.

¹ Neuvoston yhteinen kanta 2008/944/YUTP, vahvistettu 8 päivänä joulukuuta 2008, sotilasteknologian ja puolustustarvikkeiden viennin valvontaa koskevien yhteisten sääntöjen määrittämisestä (EUVL L 335, 13.12.2008, s. 99).

² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/..., annettu ... päivänä ...kuuta ..., kaksikäyttötuotteiden vientiä, siirtoa, välitystä ja kauttakulkua koskevan unionin valvontajärjestelmän perustamisesta (EUVL ..., ..., s. ...).

⁺ EUVL: lisätään tekstiin asiakirjassa PE-CONS 54/20 [2016/0295 (COD)] olevan asetuksen numero ja lisätään alaviitteeseen kyseisen asetuksen numero, päivämäärä ja EUVL-julkaisuviite.

³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/125, annettu 16 päivänä tammikuuta 2019, tiettyjen sellaisten tavaroiden kaupasta, joita voi käyttää kuolemanrangaistuksen täytäntöönpanoon, kidutukseen ja muuhun julmaan, epäinhimilliseen tai halventavaan kohteluun tai rankaisemiseen (EUVL L 30, 31.1.2019, s. 1).

- (75) Päätöksessä merentakaisesta assosiaatiosta, mukaan lukien Grönlanti, vahvistetaan rahoituspuitteet merentakaiden maiden ja alueiden assosiaatiolle unioniin. Kyseiset rahoituspuitteet ovat merentakaiden maiden ja alueiden pääasiallinen rahoituksen lähde. Merentakaisesta assosiaatiosta, mukaan lukien Grönlanti, koskevan päätöksen mukaisesti merentakaisiin maihin ja merentakaisille alueille sijoittautuneiden henkilöiden ja yhteisöjen pitäisi voida saada kyseisen päätöksen mukaista rahoitusta sen sääntöjen ja tavoitteiden sekä sellaisten mahdollisten järjestelyjen mukaisesti, joita sovelletaan siihen jäsenvaltioon, johon kyseinen merentakainen maa tai alue on sidoksissa. Kumppanimaita ja SEUT 349 artiklassa tarkoitettuja merentakaisia maita ja alueita sekä unionin syrjäisimpiä alueita olisi lisäksi kannustettava yhteistyöhön yhteisen edun mukaisilla aloilla.
- (76) Jotta voitaisiin tehostaa kumppanimaiden omistajuutta niiden kehitysprosesseissa ja ulkoisen avun kestävyyttä, unionin olisi suosittava soveltuvissa tapauksissa kumppanimaiden omien instituutioiden, valmiuksien, asiantuntemuksen, järjestelmien ja menettelyjen käyttöä kaikissa yhteistyöhankkeiden vaiheissa varmistaen samalla paikallishallinnon ja kansalaisyhteiskunnan täysimääräisen osallisuuden. Unionin olisi asetettava saataville tietoja ja koulutusta siitä, miten potentiaaliset unionin rahoituksen saajat voivat hakea unionin rahoitusta.

- (77) Viestintä edistää demokraattista keskustelua, lujittaa toimielinten suorittamaa unionin rahoituksen valvontaa ja edistää osaltaan unionin uskottavuutta. Unionin ja unionin rahoituksen saajien olisi edistettävä unionin toimien näkyvyyttä ja viestittävä asianmukaisesti unionin tuen tuomasta lisäarvosta. Tässä yhteydessä varainhoitoasetuksen mukaisesti sopimusten, jotka tehdään unionin rahoituksen saajien kanssa, olisi sisällettävä asianmukaisen näkyvyyden takaavat velvoitteet ja komission olisi toimittava asianmukaisesti ja viipymättä, jos niitä ei täytetä.
- (78) Tässä asetuksessa tarkoitettujen vuotuisten tai monivuotisten toimintasuunnitelmien ja toimenpiteiden olisi oltava varainhoitoasetuksen mukaisia työohjelmia. Vuotuisten tai monivuotisten toimintasuunnitelmien olisi koostuttava joukosta toimenpiteitä, jotka on koottu yhteen asiakirjaan.

- (79) Varainhoitoasetuksen, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 883/2013¹ sekä neuvoston asetusten (EY, Euratom) N:o 2988/95², (Euratom, EY) N:o 2185/96³ ja (EU) 2017/1939⁴ mukaisesti unionin taloudellisia etuja on suojattava oikeasuhteisin toimenpitein, joita ovat sääntöjenvastaisuuksien, mukaan lukien petokset, ehkäisemiseen, havaitsemiseen, korjaamiseen ja tutkimiseen sekä hukattujen, aiheettomasti maksettujen tai virheellisesti käytettyjen varojen takaisinperintään ja soveltuvin osin hallinnollisten seuraamusten määräämiseen liittyvät toimenpiteet. Euroopan petostentorjuntavirastolla (OLAF) on valtuudet erityisesti asetusten (Euratom, EY) N:o 2185/96 ja (EU, Euratom) N:o 883/2013 mukaisesti tehdä hallinnollisia tutkimuksia, mukaan lukien paikan päällä suoritettavat tarkastukset ja todentamiset, selvittääkseen, onko kyse petoksesta, lahjonnasta tai muusta laittomasta toiminnasta, joka vahingoittaa unionin taloudellisia etuja. Euroopan syyttäjänvirastolla (EPPO) on asetuksen (EU) 2017/1939 mukaisesti valtuudet tutkia unionin taloudellisia etuja vahingoittavia rikoksia sekä nostaa niistä syyte Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2017/1371⁵ mukaisesti.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU, Euratom) N:o 883/2013, annettu 11 päivänä syyskuuta 2013, Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) tutkimuksista sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1073/1999 ja neuvoston asetuksen (Euratom) N:o 1074/1999 kumoamisesta (EUVL L 248, 18.9.2013, s. 1).

² Neuvoston asetukset (EY, Euratom) N:o 2988/95, annettu 18 päivänä joulukuuta 1995, Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta (EYVL L 312, 23.12.1995, s. 1).

³ Neuvoston asetukset (Euratom, EY) N:o 2185/96, annettu 11 päivänä marraskuuta 1996, komission paikan päällä suorittamista tarkastuksista ja todentamisista Euroopan yhteisöjen taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten ja muiden väärinkäytösten estämiseksi (EYVL L 292, 15.11.1996, s. 2).

⁴ Neuvoston asetukset (EU) 2017/1939, annettu 12 päivänä lokakuuta 2017, tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) perustamisessa (EUVL L 283, 31.10.2017, s. 1).

⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2017/1371, annettu 5 päivänä heinäkuuta 2017, unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjunnasta rikosoikeudellisin keinoin (EUVL L 198, 28.7.2017, s. 29).

Unionin rahoitusta saavien henkilöiden tai yhteisöjen on varainhoitoasetuksen mukaisesti toimittava täydessä yhteistyössä unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi, myönnettävä komissiolle, OLAFille, tilintarkastustuomioistuimelle ja niiden jäsenvaltioiden osalta, jotka osallistuvat asetuksen (EU) 2017/1939 mukaiseen tiiviimpään yhteistyöhön, EPPOLle tarvittavat oikeudet ja valtuudet ja varmistettava, että unionin varojen hoitamiseen osallistuvat kolmannet osapuolet myöntävät vastaavat oikeudet. Kyseisestä syystä kolmansien maiden ja alueiden kanssa sekä kansainvälisten järjestöjen kanssa tehtyjen sopimusten ja kaikkien välineen täytäntöönpanosta johtuvien sopimusten olisi sisällettävä määräyksiä, joilla komissiolle, tilintarkastustuomioistuimelle ja OLAFille annetaan nimenomaisesti valtuudet tehdä toimivaltansa mukaisesti tällaisia tarkastuksia sekä paikan päällä suoritettavia todentamisia ja tarkastuksia, ja joilla varmistetaan, että unionin varojen hoitamiseen osallistuvat kolmannet osapuolet myöntävät vastaavat oikeudet.

- (80) Välineen olisi edistettävä kansainvälistä veropetosten, veronkierron, petosten, korruption ja rahanpesun torjuntaa.

(81) Jotta tämän asetuksen muita kuin olennaisia osia voitaisiin täydentää tai muuttaa, komissiolle olisi siirrettävä valta hyväksyä SEUT 290 artiklan mukaisesti säädösvallan siirron nojalla annettavia delegoituja säädöksiä, jotka koskevat muutoksia sotilaallisten toimijoiden valmiuksien kehittämistä tukena kehitykselle ja kehityksen mahdollistavalle turvallisuudelle koskevien toimien määrään, ulkosuhdetoimien takuujärjestelyn enimmäismäärään, ulkosuhdetoimien takuujärjestelyn rahoitusasteeseen ja rahoitettavaan enimmäismäärään, liitteissä II, III ja IV lueteltuihin yhteistyö- ja toiminta-aloihin, liitteessä V lueteltuihin EKKR+ -toimien prioriteettialoihin ja liitteessä VI lueteltuihin indikaattoreihin, joilla täydennetään tätä asetusta erityistavoitteilla ja liitteessä II esitettyjä maantieteellisiä ohjelmien yhteistyöaloista valittavilla ensisijaisilla yhteistyöaloilla, mukaan lukien tiettyjen osa-alueiden priorisointi, aihekohtaiset tavoitteet ja alustavat määrärahat tietyille osa-alueille, ja joilla täydennetään tätä asetusta säännöksillä seuranta- ja arviointikehyksen perustamisesta. On erityisen tärkeää, että komissio asiaa valmistellessaan toteuttaa asianmukaiset kuulemiset, myös asianomaisten sidosryhmien, kuten kansalaisyhteiskunnan ja asiantuntijoiden, kuulemiset, ja että nämä kuulemiset toteutetaan paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa¹ vahvistettujen periaatteiden mukaisesti. Jotta voitaisiin erityisesti varmistaa tasavertainen osallistuminen delegoitujen säädösten valmisteluun, Euroopan parlamentille ja neuvostolle toimitetaan kaikki asiakirjat samaan aikaan kuin jäsenvaltioiden asiantuntijoille, ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asiantuntijoilla on järjestelmällisesti oikeus osallistua komission asiantuntijaryhmien kokouksiin, joissa valmistellaan delegoituja säädöksiä.

¹ EUVL L 123, 12.5.2016, s. 1.

- (82) Jotta voidaan varmistaa tämän asetuksen asiaankuuluvien säännösten yhdenmukainen täytäntöönpano, komissiolle olisi siirrettävä täytäntöönpanovaltaa. Tätä valtaa olisi käytettävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 182/2011¹ mukaisesti.
- (83) Paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyn toimielinten välisen sopimuksen 22 ja 23 kohdan nojalla välinettä olisi arvioitava erityisten seurantavaatimusten mukaisesti kerättyjen tietojen perusteella välttämällä samalla erityisesti jäsenvaltioille aiheutuvaa hallinnollista rasitusta ja ylisääntelyä. Kyseisiin vaatimuksiin olisi tarvittaessa sisällytettävä mitattavissa olevia indikaattoreita, joiden perusteella arvioidaan välineen käytännön vaikutuksia.
- (84) Neuvoston päätöksen 2010/427/EU² 9 artiklassa olevia unionin ulkoisen avun välineitä koskevia viittauksia, jotka korvataan tällä asetuksella, olisi pidettävä viittauksina tähän asetukseen. Komission olisi varmistettava, että tämä asetusta pannaan täytäntöön kyseisessä päätöksessä säädetyn Euroopan ulkosuhdehallinnon aseman mukaisesti.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 182/2011, annettu 16 päivänä helmikuuta 2011, yleisistä säännöistä ja periaatteista, joiden mukaisesti jäsenvaltiot valvovat komission täytäntöönpanovallan käyttöä (EUVL L 55, 28.2.2011, s. 13).

² Neuvoston päätös 2010/427/EU, annettu 26 päivänä heinäkuuta 2010, Euroopan ulkosuhdehallinnon organisaatiosta ja toiminnasta (EUVL L 201, 3.8.2010, s. 30).

- (85) Tässä asetuksessa säädetyillä toimilla ja toimenpiteillä olisi tarvittaessa täydennettävä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen V osaston 2 luvun soveltamisalaan kuuluvien unionin YUTP:n tavoitteiden saavuttamiseksi hyväksytyjä toimenpiteitä sekä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen viidennen osan IV osaston mukaisesti hyväksytyjä toimenpiteitä, oltava johdonmukaisia niiden kanssa sekä noudatettava niitä.
- (86) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän asetuksen tavoitteita, vaan ne voidaan saavuttaa paremmin unionin tasolla. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä SEU 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.
- (87) Päätöstä N:o 466/2014/EU olisi muutettava, ja se olisi kumottava, ja asetukset (EU) 2017/1601 ja (EY, Euratom) N:o 480/2009 olisi kumottava.
- (88) Jotta varmistetaan jatkuvuus tuen tarjonnassa asiaankuuluvalla toimintapolitiikan alalla ja jotta ohjelman toteutus voidaan käynnistää vuosia koskevan 2021–2027 monivuotisen rahoituskehysten alusta, tämän asetuksen olisi tultava voimaan kiireellisesti ja sitä olisi sovellettava taannehtivasti 1 päivästä tammikuuta 2021,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN ASETUKSEN:

I OSASTO

YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 artikla

Kohde

Tällä asetuksella perustetaan naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön väline – Globaali Eurooppa, jäljempänä 'väline', mukaan lukien Euroopan kestävän kehityksen rahasto plus, jäljempänä 'EKKR+', ja ulkosuhdetoimien takuujärjestely vuosia 2021–2027 koskevan monivuotisen rahoituskehityksen ajaksi.

Siinä vahvistetaan välineen tavoitteet, talousarvio vuosiksi 2021–2027, unionin rahoituksen muodot ja tällaisen rahoituksen myöntämistä koskevat säännöt.

2 artikla

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

- 1) 'suuntaa-antavalla maaohjelmalla' yhden maan kattavaa suuntaa-antavaa ohjelmaa;

- 2) 'useita maita kattavalla suuntaa-antavalla ohjelmalla' useamman kuin yhden maan kattavaa suuntaa-antavaa ohjelmaa;
- 3) 'alueellisella suuntaa-antavalla ohjelmalla' useamman maan kattavaa suuntaa-antavaa ohjelmaa, joka kattaa useamman kuin yhden kolmannen maan samalla 4 artiklan 2 kohdassa säädetyllä maantieteellisellä alueella;
- 4) 'alueiden välisellä suuntaa-antavalla ohjelmalla' useamman maan kattavaa suuntaa-antavaa ohjelmaa, joka kattaa useamman kuin yhden kolmannen maan 4 artiklan 2 kohdassa säädetyiltä eri maantieteellisiltä alueilta;
- 5) 'rajatylittävällä yhteistyöllä' yhteistyötä yhden tai useamman jäsenvaltion sekä unionin ulkoisten maa- ja merirajojen lähialueilla sijaitsevan yhden tai useamman kolmannen maan tai alueen välillä, ja sen katsotaan kattavan myös monikansallisen yhteistyön laajoilla valtioiden rajat ylittävillä alueilla tai merialueilla sekä alueiden välisen yhteistyön Euroopan parlamentin ja neuvoston Euroopan aluekehitysrahastosta ja ulkoisista rahoitusvälineistä tuettavaa Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitetta (Interreg) koskevista erityissäännöksistä annettavan asetuksen, jäljempänä 'Interreg-asetus', mukaisesti;

- 6) 'oikeussubjektilla' luonnollista henkilöä tai unionin, kansallisen tai kansainvälisen oikeuden perusteella muodostettua ja tunnustettua oikeushenkilöä, jolla on oikeushenkilöllisyys ja kelpoisuus omissa nimissään käyttää oikeuksia ja jolle voidaan asettaa velvoitteita, tai varainhoitoasetuksen 197 artiklan 2 kohdan c alakohdassa tarkoitettua yhteisöä, jolla ei ole oikeushenkilöllisyyttä;
- 7) 'kansalaisyhteiskunnan järjestöllä' monenlaisia toimijoita, joilla on useita eri tehtäviä ja valtuuksia, jotka voivat vaihdella ajan mittaan ja instituutioiden ja maiden välillä, ja joihin lukeutuvat kaikki valtiosta riippumattomat, voittoa tavoittelemattomat, itsenäiset ja väkivallattomat rakenteet, joita ihmiset ovat muodostaneet yhteisiä, myös poliittisia, kulttuurisia, uskonnollisia, ympäristöön liittyviä, sosiaalisia ja taloudellisia tavoitteita ja ihanteita edistääkseen ja jotka toimivat paikallisella, kansallisella, alueellisella tai kansainvälisellä tasolla ja jotka koostuvat virallisista ja epävirallisista kaupunki- ja maaseutujärjestöistä;
- 8) 'paikallisilla viranomaisilla' muun muassa keskushallintotasoa alempia julkisia laitoksia, joilla on oikeushenkilön asema ja jotka ovat osa valtion rakenteita, kuten kylät, kunnat, piirikunnat, läänit, maakunnat tai alueet, jotka ovat vastuussa kansalaisille toiminnastaan ja muodostuvat yleensä sellaisesta päätöksenteosta vastaavasta elimestä, kuten valtuustosta tai muusta edustuselimestä, tai sellaisesta toimeenpanevasta elimestä, kuten pormestarista tai muusta toimeenpanevasta virkamiehestä, joka valitaan joko suoraan tai välillisesti vaaleilla tai muulla tavoin paikallistasolla;

- 9) 'investointi-ikkunalla' kohdennettua alaa, jolla investointiportfolioita tuetaan EKCR+:n alaisella ulkosuhdetoimien takuujärjestelyllä tietyillä alueilla, tietyissä maissa tai tietyillä aloilla;
- 10) 'täydentävyydellä' varainhoitoasetuksen 209 artiklan 2 kohtaan perustuvaa periaatetta, jonka mukaan tämän asetuksen ja IPA III -asetuksen yhteydessä EKCR+:n alaisella ulkosuhdetoimien takuujärjestelyllä edistetään kestävästä kehitystä toimilla, joita ei olisi voitu toteuttaa ilman kyseistä takuujärjestelyä tai joilla saadaan aikaan laajempia ja pidemmälle meneviä myönteisiä tuloksia kuin ne, joita olisi voitu saavuttaa ilman sitä. Täydentävyysperiaate tarkoittaa myös sitä, että ulkosuhdetoimien takuujärjestelystä tuetuilla toimilla kerätään yksityisen sektorin rahoitusta ja puututaan markkinoiden toimimattomuuteen tai epätyydyttäviin investointitilanteisiin sekä parannetaan investointien laatua, kestävyyttä, vaikutuksia tai laajuutta. Kyseisellä periaatteella varmistetaan myös, että ulkosuhdetoimien takuujärjestelyn kattamilla toimilla ei korvata jäsenvaltion myöntämää tukea, yksityistä rahoitusta taikka muita unionin tai kansainvälisiä rahoitustoimia ja että niillä vältetään muiden julkisten tai yksityisten investointien syrjäyttämistä, ellei se ole asianmukaisesti perusteltua välineen tavoitteiden ja periaatteiden mukaisesti. Ulkosuhdetoimien takuujärjestelystä tuettavilla hankkeilla on yleensä korkeampi riskiprofiili kuin investointisalkulla, jota osallistumiskelpoiset vastapuolet tukevat tavanomaisen investointipolitiikkansa puitteissa ilman ulkosuhdetoimien takuujärjestelyä;

- 11) 'valtiollisten vastapuolten ja valtiotason alapuolella olevien ei-kaupallisten vastapuolten kanssa toteutettavilla toimilla' mitä tahansa toimea, jossa vastapuolena on joko suoraan valtio tai julkisyhteisö, jolla on valtion nimenomainen kattava takaus, koska se ei ole oikeustoimikelpoinen tai taloudellisesti itsenäinen tai kykenevä hyötymään tarvittavasta suorasta rahoituksesta;
- 12) 'valtiotason alapuolella olevien kaupallisten vastapuolten kanssa toteutettavilla toimilla' mitä tahansa toimea, jossa vastapuolena on julkisyhteisö, jolla ei ole valtion nimenomaista takautta ja jolla on taloudelliset mahdollisuudet ja oikeustoimikelpoisuus ottaa lainaa omalla riskillään;
- 13) 'rahoittajalla' kansainvälistä rahoituslaitosta, jäsenvaltiota tai jäsenvaltion julkista laitosta, julkista virastoa tai muuta julkista tai yksityistä yhteisöä, joka osallistuu yhteisen vararahaston rahoittamiseen;
- 14) 'kumppanimaalla' maata tai aluetta, joka voi saada tämän välineen mukaista unionin tukea 4 artiklan nojalla.

Sovellettaessa tätä asetusta viitattaessa ihmisoikeuksiin niiden on katsottava kattavan perusvapaudet.

3 artikla
Välineen tavoitteet

1. Välineen yleisinä tavoitteina on:

- a) vaalia ja edistää unionin arvoja, periaatteita ja keskeisiä etuja maailmanlaajuisesti SEU 3 artiklan 5 kohdassa sekä 8 ja 21 artiklassa vahvistettujen unionin ulkoisen toiminnan tavoitteiden ja periaatteiden mukaisesti ja edistää siten köyhyyden vähentämistä ja pitkällä aikavälillä sen poistamista, demokratian, oikeusvaltioperiaatteen ja ihmisoikeuksien kunnioittamisen, kestävän kehityksen ja ilmastonmuutoksen torjunnan tehostamista, tukemista ja edistämistä sekä sääntöjenvastaiseen muuttoliikkeeseen ja pakkomuuttoon, myös niiden perussyihin, puuttumista;
- b) edistää monenvälisyyttä sekä unionin hyväksymien kansainvälisten sitoumusten ja tavoitteiden saavuttamista, erityisesti kestävän kehityksen tavoitteiden, Agenda 2030 -toimintaohjelman ja Pariisin sopimuksen osalta;
- c) edistää vahvempia, molempien osapuolten etuihin ja omistajuuteen perustuvia kumppanuuksia kolmansien maiden, myös Euroopan naapuruuspolitiikan piiriin kuuluvien maiden kanssa, vakauden, hyvän hallintotavan ja selviytymiskyvyn kehittämisen tukemiseksi.

2. Välineen erityisinä tavoitteina on:

- a) tukea ja edistää vuoropuhelua ja yhteistyötä naapurialueilla, Saharan eteläpuolisessa Afrikassa, Aasiassa ja Tyynenmeren alueella sekä Pohjois- ja Etelä-Amerikassa ja Karibian alueella sijaitsevien kolmansien maiden ja alueiden kanssa;
- b) kehittää erityisiä vahvistettuja kumppanuuksia ja tehostettua poliittista yhteistyötä Euroopan naapuruuspolitiikan piiriin kuuluvien maiden kanssa perustuen yhteistyöhön, rauhaan ja vakauteen sekä demokratian, oikeusvaltioperiaatteen ja ihmisoikeuksien kunnioittamisen yleismaailmallisia arvoja koskevan yhteisen sitoumuksen pohjalta ja pyrkien syvään ja kestävään demokratiaan ja asteittaiseen sosioekonomiseen yhdentymiseen sekä ihmisten välisiin yhteyksiin;
- c) maailmanlaajuisella tasolla:
 - i) suojella, tukea ja edistää demokratiaa ja oikeusvaltioperiaatetta, mukaan lukien vastuuvollisuusmekanismit, ja ihmisoikeuksia, mukaan lukien sukupuolten tasa-arvo ja ihmisoikeuksien puolustajien suojelu, myös kaikkein vaikeimmissa olosuhteissa ja kiireellisimmissä tilanteissa,
 - ii) tukea kansalaisyhteiskunnan järjestöjä,

- iii) edistää vakautta ja rauhaa ja estää konflikteja ja siten tukea siviilien suojelua, ja
 - iv) vastata muihin maailmanlaajuisiin haasteisiin, kuten ilmastonmuutokseen, biologisen monimuotoisuuden ja ympäristön suojeluun sekä muuttoliikkeeseen ja liikkuvuuteen;
- d) reagoida nopeasti:
- i) kriisitilanteisiin, epävakauteen ja konflikteihin, mukaan lukien tilanteet, joita muuttovirrat, pakkomuutto ja hybridiuhkat voivat aiheuttaa,
 - ii) selviytymiskykyyn liittyviin haasteisiin, mukaan lukien luonnonkatastrofit ja ihmisen aiheuttamat katastrofit, ja humanitaarisen avun ja kehitystoimien niveltämiseen, ja
 - iii) unionin ulkopoliittisiin tarpeisiin ja prioriteetteihin.
3. Edellä tämän artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamista mitataan 41 artiklassa tarkoitetuilla soveltuvilla indikaattoreilla.
4. Välineen mukaisista menoista vähintään 93 prosentin olisi täytettävä OECD:n kehitysapukomitean vahvistamat virallisen kehitysavun kriteerit, ja siten edistettävä virallista kehitysapua koskevia yhteisiä sitoumuksia, myös vähiten kehittyneiden maiden osalta. Liitteessä I lueteltuihin kumppanimaihin ja -alueisiin liittyvien menojen erityispiirteet otetaan huomioon.

4 artikla
Soveltamisala ja rakenne

1. Välineen nojalla myönnettävän unionin rahoituksen täytäntöönpanossa käytetään seuraavia:
 - a) maantieteelliset ohjelmat;
 - b) aihekohtaiset ohjelmat;
 - c) nopean vasteen toimet.
2. Maantieteelliset ohjelmat kattavat yhteistyön yhden tai useamman maan kanssa seuraavilla alueilla:
 - a) naapurialueet;
 - b) Saharan eteläpuolinen Afrikka;
 - c) Aasia ja Tyynenmeren alue;
 - d) Pohjois- ja Etelä-Amerikka ja Karibian alue.

Maantieteelliset ohjelmat voivat kattaa kaikki kolmannet maat asetuksessa (EU) 2021/...⁺ määritellyjä ehdokkaita ja mahdollisia ehdokkaita ja merentakaisia maita ja alueita lukuun ottamatta.

⁺ EUVL: lisätään tekstiin asiakirjassa ... [2018/0247(COD)] olevan asetuksen numero.

Voidaan myös perustaa koko mantereen tai alueiden välisen ulottuvuuden kattavia maantieteellisiä ohjelmia ja erityisesti yleisafrikkalainen ohjelma, joka kattaa ensimmäisen alakohdan a ja b alakohdissa tarkoitettut Afrikan valtiot, sekä ohjelma, joka kattaa ensimmäisen alakohdan b, c ja d alakohdissa tarkoitettut Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtiot.

Naapurialueiden maantieteelliset ohjelmat voivat kattaa minkä tahansa liitteessä I luetellun maan tai alueen.

Välineen tavoitteiden saavuttamiseksi maantieteelliset ohjelmat perustuvat liitteessä II esitettyihin yhteistyöaloihin.

3. Aihekohtaiset ohjelmat kattavat kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseen tähtääviä maailmanlaajuisia toimia seuraavilla aloilla:

- a) ihmisoikeudet ja demokratia;
- b) kansalaisyhteiskunnan järjestöt;
- c) rauha, vakaus ja konfliktinesto;
- d) maailmanlaajuiset haasteet.

Aihekohtaiset ohjelmat voivat kattaa kaikki kolmannet maat ja merentakaiset maat ja alueet.

Välineen tavoitteiden saavuttamiseksi aihekohtaiset ohjelmat perustuvat liitteessä III esitettyihin toiminta-aloihin.

4. Nopean vasteen toimilla mahdollistetaan varhainen toiminta, jolla
 - a) edistetään rauhaa, vakautta ja konfliktinestoa hätätilanteissa, puhkeamaisillaan olevissa kriiseissä, kriisitilanteissa ja kriisien jälkeen, mukaan lukien tilanteet, joita muuttovirrat ja pakkomuutto voivat aiheuttaa;
 - b) edistetään valtioiden, yhteiskuntien, yhteisöjen ja yksilöiden selviytymiskyvyn parantamista ja humanitaarisen avun ja kehitystoimien niveltämistä toisiinsa ja tarvittaessa rauhanrakentamista;
 - c) vastataan unionin ulkopoliittisiin tarpeisiin ja prioriteetteihin.

Nopean vasteen toimet voivat kattaa kaikki kolmannet maat ja merentakaiset maat ja alueet.

Välineen tavoitteiden saavuttamiseksi nopean vasteen toimet perustuvat liitteessä IV esitettyihin toiminta-aloihin.

5. Välineen mukaisia toimia toteutetaan pääasiassa maantieteellisten ohjelmien avulla.

Aihekohtaisilla ohjelmilla toteutettavat toimet täydentävät maantieteellisistä ohjelmista rahoitettavia toimia, ja niillä tuetaan maailmanlaajuisia ja alueiden välisiä aloitteita kansainvälisesti sovittujen tavoitteiden, etenkin kestävä kehityksen tavoitteiden ja Pariisin sopimuksen tavoitteiden, saavuttamiseksi sekä suojellaan globaaleja julkishyödykkeitä tai vastataan maailmanlaajuisiin haasteisiin. Aihekohtaisilla ohjelmilla toteutettavat toimet voidaan toteuttaa myös, jos

- a) ei ole maantieteellistä ohjelmaa,
- b) maantieteellinen ohjelma on keskeytetty,
- c) toimista ei ole tehty sopimusta asianomaisen kumppanimaan kanssa, tai
- d) toimia ei voida asianmukaisesti toteuttaa maantieteellisillä ohjelmilla.

Nopean vasteen toimilla täydennetään maantieteellisiä ja aihekohtaisia ohjelmia. Nopean vasteen toimet suunnitellaan ja toteutetaan siten, että niitä on tarvittaessa mahdollista jatkaa osana maantieteellisiä tai aihekohtaisia ohjelmia.

6. Siirretään komissiolle valta antaa 44 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä liitteiden II, III ja IV muuttamiseksi.

7. Siirretään komissiolle valta antaa delegoitu säädös 44 artiklan mukaisesti 31 päivään joulukuuta 2021 mennessä tämän asetuksen täydentämiseksi säännöksillä, joilla vahvistetaan
- a) erityistavoitteet ja ensisijaiset yhteistyöalat liitteessä II esitettyjen maantieteellisten ohjelmien yhteisten yhteistyöalojen joukosta, mukaan lukien priorisointi seuraavien osa-alueiden osalta: eteläiset ja itäiset naapurimaat, Länsi-Afrikka, Itä- ja Keski-Afrikka, eteläinen Afrikka ja Intian valtameren alue, Lähi-itä, Keski-Aasia, Etelä-Aasia, Pohjois- ja Kaakkois-Aasia, Tyynenmeren alue, Pohjois- ja Etelä-Amerikka ja Karibian alue;
 - b) maantieteellisen pilarin alustavat aihekohtaiset tavoitteet; sekä
 - c) alustavat määrärahat Länsi-Afrikan, Itä- ja Keski-Afrikan, eteläisen Afrikan ja Intian valtameren osa-alueille.

Tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua delegoitua säädöstä tarkastellaan uudelleen 42 artiklan 2 kohdassa tarkoitettussa väliarvioinnissa.

5 artikla

Yhtenäisyys, johdonmukaisuus, synergiat ja täydentävyys

1. Välineen täytäntöönpanossa on varmistettava yhtenäisyys, johdonmukaisuus, synergiat ja täydentävyys kaikkien unionin ulkoisen toiminnan alojen, mukaan lukien muut ulkoiset rahoitusvälineet, ja muiden asiaankuuluvien unionin politiikkojen ja ohjelmien kanssa sekä kehitykseen vaikuttavien politiikkojen johdonmukaisuus.

Tätä varten Unionin on otettava huomioon kaikkien sisäisten ja ulkoisten politiikkojen vaikutus kestäväan kehitykseen ja pyrittävä edistämään synergioiden ja täydentävyyden lisäämistä erityisesti kauppapolitiikan, taloudellisen yhteistyön ja muun alakohtaisen yhteistyön kanssa.

2. Välineellä ei rahoiteta toimia, jotka kuuluvat asetuksen (EY) N:o 1257/96 soveltamisalaan.
3. Tarvittaessa toimi, joka on saanut rahoitusta välineestä, voi saada rahoitusta myös jostakin muusta unionin ohjelmasta, edellyttäen, että rahoitusosuuksilla ei kateta samoja kustannuksia. Välineellä voidaan myös osallistua muiden unionin ohjelmien nojalla toteutettavien toimenpiteiden rahoitukseen edellyttäen, että näillä rahoitusosuuksilla ei kateta samoja kustannuksia. Unionin asiaankuuluvan ohjelman sääntöjä sovelletaan sitä vastaavaan toimelle myönnettyyn rahoitusosuuteen. Kumulatiivisen rahoituksen määrä ei saa ylittää toimen avustuskelpoisia kokonaiskustannuksia. Unionin eri ohjelmista myönnettävä tuki voidaan laskea määräsuhteen mukaisesti tukiehtoja koskevilla asiakirjoissa vahvistetulla tavalla.

6 artikla
Talousarvio

1. Rahoituspuitteet välineen toteuttamiseksi 1 päivän tammikuuta 2021 ja 31 päivän joulukuuta 2027 välisellä kaudella ovat 79 462 000 000 euroa käypinä hintoina.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu kokonaismääräraha jakautuu seuraavasti:
 - a) 60 388 000 000 euroa maantieteellisiin ohjelmiin:
 - naapurialueet: vähintään 19 323 000 000 euroa,
 - Saharan eteläpuolinen Afrikka: vähintään 29 181 000 000 euroa,
 - Aasia ja Tyynenmeren alue: 8 489 000 000 euroa,
 - Pohjois- ja Etelä-Amerikka ja Karibian alue: 3 395 000 000 euroa,
 - b) 6 358 000 000 euroa aihekohtaisiin ohjelmiin:
 - ihmisoikeudet ja demokratia: 1 362 000 000 euroa,
 - kansalaisyhteiskunnan järjestöt: 1 362 000 000 euroa,

- rauha, vakaus ja konfliktinesto: 908 000 000 euroa,
- maailmanlaajuiset haasteet: 2 726 000 000 euroa,

c) 3 182 000 000 euroa nopean vasteen toimiin.

3. Tämän artiklan 2 kohdan a, b ja c alakohdassa tarkoitettuja määriä kasvatetaan 9 534 000 000 euron suuruisesta joustovarasta uusia haasteita ja prioriteetteja varten 17 artiklan mukaisesti.
4. Edellä 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettun määrärahan osuuden on oltava vähintään 75 prosenttia 1 kohdassa tarkoitettusta määrärahasta.
5. Jäljempänä olevan 9 artiklan mukaisia toimia rahoitetaan enintään 270 000 000 eurolla. Siirretään komissiolle valta antaa delegoitu säädös 44 artiklan mukaisesti kyseisen määrän muuttamiseksi.

7 artikla
Poliittinen kehys

Assosiaatiosopimukset, kumppanuus- ja yhteistyösopimukset, monenväliset sopimukset, joiden osapuolena unioni on, ja muut sopimukset, joilla luodaan oikeudellisesti sitova suhde unionin ja kumppanimaiden välille, sekä Eurooppa-neuvoston päätelmät, neuvoston päätelmät, huippukokousten julkilausumat tai kumppanimaiden kanssa valtion- tai hallitusten johtajien, tai ministerien tasolla pidettyjen kokousten päätelmät, Euroopan parlamentin päätöslauselmat sekä komission ja unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan, jäljempänä 'korkea edustaja', tiedonannot muodostavat yleisen toimintapoliittisen kehyksen välineen täytäntöönpanoa varten.

8 artikla
Yleiset periaatteet

1. Unioni pyrkii edistämään, kehittämään ja vakiinnuttamaan perustanaan olevia demokratian, hyvän hallintotavan, oikeusvaltion, ihmisoikeuksien kunnioittamisen ja niiden yleismaailmallisuuden ja jakamattomuuden, perusvapauksien ja ihmisarvon kunnioittamisen sekä tasa-arvon ja solidaarisuuden periaatteita käymällä vuoropuhelua ja tekemällä yhteistyötä kumppanimaiden ja -alueiden sekä kansalaisyhteiskunnan kanssa, myös monenvälisillä foorumeilla toteutettavien toimien avulla.

2. Välineen toiminnassa sovelletaan oikeuksiin perustuvaa lähestymistapaa, joka kattaa kaikki ihmisoikeudet, olipa kyse kansalais- ja poliittisista oikeuksista tai taloudellisista, sosiaalisista ja sivistyksellisistä oikeuksista, jotta voidaan integroida ihmisoikeusperiaatteet, tukea oikeudenhaltijoita, erityisesti köyhiä, syrjäytyneitä ja haavoittuvia ihmisiä ja ryhmiä, muun muassa vammaisia henkilöitä, oikeuksiensa vaatimisessa ja avustaa kumppanimaita niiden kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden täytäntöönpanossa. Tämä lähestymistapa perustuu "ketään ei jätetä" -periaatteeseen, tasa-arvoon ja kaikenlaisen syrjinnän kieltämiseen.
3. Välineellä edistetään sukupuolten tasa-arvoa, naisten ja tyttöjen oikeuksia ja voimaannuttamista ja kaikenlaisen syrjinnän kieltämistä kohdennetuilla ja valtavirtaistetuilla toimilla. Lisäksi siinä kiinnitetään erityistä huomiota lapsen oikeuksiin ja nuorten vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseen.
4. Välineen täytäntöönpanossa on huomioitava täysin unionin sitoutuminen kaikkien ihmisoikeuksien edistämiseen, suojeluun ja toteutumiseen sekä Pekingin toimintaohjelman ja kansainvälisen väestö- ja kehityskonferenssin (ICPD) toimintaohjelman ja niihin liittyvien tarkistuskokousten tulosten täydelliseen ja tehokkaaseen täytäntöönpanoon ja tässä yhteydessä seksuaali- ja lisääntymisterveyteen ja -oikeuksiin. Edellä esitetty huomioon ottaen välineellä tuetaan unionin sitoumusta edistää ja suojella jokaisen yksilön oikeutta hallita täysin omaan seksuaalisuuteensa ja seksuaali- ja lisääntymisterveyteensä liittyviä kysymyksiä ja päättää niistä vapaasti ja vastuullisesti ilman syrjintää, pakottamista tai väkivaltaa, sekä kyseisen oikeuden toteutumista. Välineellä tuetaan myös kaikkien mahdollisuutta saada kohtuulliseen hintaan laadukasta ja monipuolista seksuaali- ja lisääntymisterveyteen liittyvää tietoa, koulutusta, kattava seksuaalikasvatus mukaan lukien, ja terveydenhuoltopalveluja.

5. Unioni tukee tarpeen mukaan kahdenvälisen, alueellisen ja monenvälisen yhteistyön ja vuoropuhelun, assosiaatio- ja kauppasopimusten, kumppanuussopimusten ja kolmenvälisen yhteistyön täytäntöönpanoa.

Unioni edistää monenvälistä ja sääntöihin ja arvoihin perustuvaa lähestymistapaa globaaleihin hyödykkeisiin ja haasteisiin ja tekee tähän liittyvää yhteistyötä jäsenvaltioiden, kumppanimaiden, kansainvälisten järjestöjen ja muiden avunantajien kanssa.

Unioni edistää tehokasta monenvälisyyttä tukemalla yhteistyötä kansainvälisten järjestöjen ja muiden avunantajien kanssa.

Unioni käsittelee kumppanimaiden kanssa käytävässä säännöllisessä poliittisessa vuoropuhelussa niiden tuloksia velvollisuuksien ja sitoumusten, mukaan lukien Agenda 2030 -toimintaohjelman, ihmisoikeuksia koskevien kansainvälisten yleissopimusten ja muiden yleissopimusten, mukaan lukien ydinturvallisuutta koskevaan säännöstöön liittyvät yleissopimukset, kansainvälisten sopimusten, erityisesti Pariisin sopimuksen, ja unionin kanssa luotujen sopimussuhteiden, erityisesti assosiaatio-, kumppanuus- ja yhteistyösopimusten sekä kauppasopimusten, täytäntöönpanossa.

6. Unionin ja jäsenvaltioiden sekä kumppanimaiden yhteistyö perustuu kehitysyhteistyön tuloksellisuuden periaatteisiin ja niiden edistämiseen soveltuvien osin kaikissa soveltamismuodoissa. Periaatteita ovat ensisijaisten kehitystavoitteiden omistajuus kumppanimaissa, tulospohjaisuus, osallistavat kehityskumppanuudet, avoimuus ja keskinäinen vastuuvastavuus. Unioni edistää tuloksellista ja tehokasta resurssien hankintaa ja käyttöä.

Komissio varmistaa osallistavan kumppanuuden ja avoimuuden periaatteen mukaisesti tarvittaessa, että kumppanimaan asiaankuuluvia sidosryhmiä, mukaan lukien kansalaisyhteiskunnan järjestöt, ja paikallisviranomaisia kuullaan asianmukaisesti ja että niiden saatavilla on hyvissä ajoin tarkoituksenmukaista tietoa, jotta ne voivat osallistua asianmukaisesti ja mielekkäällä tavalla ohjelmien suunnitteluun, täytäntöönpanoon ja seurantaan liittyviin prosesseihin. Komission on myös tarvittaessa varmistettava, että vuoropuhelua yksityissektorin kanssa vahvistetaan.

Omistajuusperiaatteen mukaisesti komissio käyttää soveltuvin osin ensisijaisesti kumppanimaan instituutioita ja järjestelmiä ohjelmien täytäntöönpanoon.

7. Edistääkseen toimiansa ja aloitteidensa täydentävyyttä ja tehokkuutta unioni ja jäsenvaltiot varmistavat politiikkojensa koordinoinnin sekä neuvottelevat säännöllisesti keskenään avustusohjelmistaan, myös kansainvälisissä järjestöissä ja konferensseissa.

Unioni ja jäsenvaltiot koordinoivat tukiohjelmiaan, jotta voidaan lisätä niiden tuloksellisuutta ja tehokkuutta.

Unioni edistää osallistavuutta välineen täytäntöönpanossa ja yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa, jotta voidaan maksimoida lisäarvo ja huomioida kokemus ja valmiudet ja siten vahvistaa yhteisiä etuja, arvoja ja tavoitteita. Unioni edistää parhaiden käytäntöjen ja tietojen jakamista jäsenvaltioiden elinten ja asiantuntijoiden kesken.

8. Välineen soveltamisalaan kuuluvissa ohjelmissa ja toimissa valtavirtaistetaan ilmastonmuutoksen torjunta, ympäristönsuojelu, ihmisoikeudet, demokratia, sukupuolten tasa-arvo ja tapauksen mukaan katastrofiriskin vähentäminen ja otetaan huomioon kestävän kehityksen tavoitteiden väliset kytkökset sellaisen yhdenmisen toiminnan edistämiseksi, jolla voidaan saada aikaan sivuhyötyjä ja saavuttaa useita tavoitteita johdonmukaisella tavalla. Kyseiset ohjelmat ja toimet perustuvat tilanteen, valmiuksien, riskien ja haavoittuvuustekijöiden kattavaan ja monialaiseen analysointiin, niissä käytetään selviytymiskykyä tukevaa lähestymistapaa, ne ovat konfliktisensitiivisiä ja niissä huomioidaan konfliktinesto ja rauhanrakentaminen. Niiden johtavina periaatteina ovat vahingon välttämisen periaate ja ketään ei jätetä -periaate.
9. Välineellä edistetään digitalisaatiota kestävän kehityksen ja osallistavan kasvun tehokkaana mahdollistajana.

10. Kumppaneiden kanssa pyritään koordinoitumpaan, kokonaisvaltaisempaan ja jäsennellympään lähestymistapaan muuttoliikkeeseen ottaen huomioon, että on tärkeää puuttua sääntöjenvastaisen muuttoliikkeen ja pakkomuuton perimmäisiin syihin. Lähestymistavalla on hyödynnettävä synergiat mahdollisimman laajasti ja luotava kattavia kumppanuuksia kiinnittäen erityistä huomiota lähtö- ja kauttakulkumaihin. Tässä lähestymistavassa on yhdistettävä kaikki asianmukaiset välineet ja joustavan ja kannustavan lähestymistavan avulla saatava tarvittava vipuvaikutus, sekä tässä yhteydessä tarvittaessa mahdolliset muutokset muuttoliikkeeseen liittyvän rahoituksen kohdentamisessa välineen ohjelmasuunnittelun periaatteiden mukaisesti. Siinä otetaan huomioon tehokas yhteistyö sekä muuttoliikettä koskevien unionin sopimusten ja vuoropuheluiden toteuttaminen. Nämä toimet pannaan täytäntöön noudattaen kaikilta osin kansainvälistä oikeutta, muun muassa ihmisoikeuksia koskevaa kansainvälistä oikeutta ja kansainvälistä pakolaisoikeutta sekä unionin ja jäsenvaltioiden toimivaltaa. Lähestymistavan tehokkuutta arvioidaan vuosittain tai tarpeen mukaan. Välineen mukaiset muuttoliikkeeseen liittyvät toimet pannaan täytäntöön unionin muuttoliikepolitiikan tavoitteiden tukemiseksi joustavan rahoitusmekanismin avulla.
11. Komissio varmistaa, että välineen mukaisesti hyväksytyt toimet, jotka liittyvät terrorismin ja järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaan, kyberturvallisuuteen ja kyberrikollisuuden torjuntaan sekä sotilaallisten toimijoiden valmiuksien kehittämiseen tukena kehitykselle ja kehityksen mahdollistavalle turvallisuudelle, toteutetaan kansainvälisen oikeuden mukaisesti, myös kunnioittaen ihmisoikeuksia koskevaa kansainvälistä oikeutta ja humanitaarista oikeutta. Tätä varten komissio perustaa asianmukaisen riskinarviointi- ja seurantakehyksen. Komissio kehittää kehyksessä operatiivista ohjausta sen varmistamiseksi, että ihmisoikeudet otetaan huomioon kyseisten toimien suunnittelussa ja toteuttamisessa.

Tällaiset turvallisuuteen liittyvät toimet perustuvat säännölliseen ja luotettavaan konfliktianalyysiin, jotta voidaan varmistaa konfliktisensitiivisyys ja noudattaa turvallisuussektorin uudistuksessa lähestymistapaa, joka edistää demokraattista hallintotapaa, vastuuvollisuutta ja inhimillistä turvallisuutta sekä paikallisväestön etuja. Kyseiset toimenpiteet sisällytetään soveltuvin osin pidempiaikaiseen apuun, jonka tarkoituksena on uudistaa turvallisuusala.

12. Komissio tiedottaa säännöllisesti Euroopan parlamentille ja neuvostolle ja vaihtaa minkä tahansa toimielimen aloitteesta näkemyksiä kyseisten kolmen toimielimen kanssa, myös 20 artiklassa tarkoitetusta keskeisten alojen tuloksiin pohjautuvasta kannustinperusteisesta lähestymistavasta. Euroopan parlamentti voi käydä säännöllistä näkemystenvaihtoa komission kanssa sen omista avustusohjelmista, kuten valmiuksien kehittämisestä, mukaan lukien rauhanvälitys ja vuoropuhelu, sekä vaalitarkkailusta.
13. Komissio vaihtaa säännöllisesti tietoja kansalaisyhteiskunnan kanssa.
14. Komissio kehittää ja seuraa tarvittaessa riskinhallintakehyksiä, myös arviointi- ja lieventämistoimenpiteitä.
15. Välineen mukaista unionin rahoitusta ei käytetä aseiden tai ampumatarvikkeiden hankinnan tai sellaisten operaatioiden, joilla on sotilaallista merkitystä tai merkitystä puolustuksen alalla, rahoittamiseen.

9 artikla

Sotilaallisten toimijoiden valmiuksien kehittäminen tukena kehitykselle ja kehityksen mahdollistavalle turvallisuudelle

1. Kestävän kehityksen edistämiseksi, mikä edellyttää vakaita, rauhanomaisia ja osallistavia yhteiskuntia, välineen mukaista unionin apua voidaan käyttää laajemman turvallisuusalan uudistamisen yhteydessä tai kumppanimaiden sotilaallisten toimijoiden valmiuksien kehittämiseen 3 kohdassa säädetyissä poikkeuksellisissa olosuhteissa kehitystoimien ja kehityksen mahdollistavan turvallisuuden alan toimien toteuttamiseksi.
2. Tämän artiklan mukaisella avulla voidaan erityisesti kattaa sellaisia valmiuksien kehittämiseen tähtääviä ohjelmia kehityksen ja kehityksen mahdollistavan turvallisuuden tueksi, joihin sisältyy koulutusta, ohjausta ja neuvontaa sekä välineistön toimituksia, infrastruktuurin parantamista ja tähän apuun suoraan liittyviä palveluja.
3. Tämän artiklan nojalla apua voidaan myöntää ainoastaan
 - a) jos välineen mukaisia unionin tavoitteita ei voida riittävästi saavuttaa turvautumalla ei-sotilaallisiin toimijoihin ja jos on olemassa uhka, joka kohdistuu toimivien valtion instituutioiden olemassaoloon tai ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojeluun, eivätkä valtion instituutiot kykene vastaamaan kyseiseen uhkaan; ja

- b) jos asianomainen kumppanima ja unioni ovat yksimielisiä siitä, että sotilaalliset toimijat ovat avainasemassa kestävän kehityksen kannalta olennaisten olosuhteiden säilyttämisessä, aikaansaamisessa tai palauttamisessa, mukaan lukien kriisit ja hauraat tai epävakaat tilanteet.
4. Tämän artiklan mukaista unionin apua ei saa käyttää sotilaallisten toimijoiden valmiuksien kehittämisen rahoittamiseen muutoin kuin kehitystoimien ja kehityksen mahdollistavan turvallisuuden alan toimien toteuttamiseksi. Apua ei saa käyttää varsinkaan seuraavien rahoittamiseen:
- a) juoksevat sotilasmenot;
 - b) aseiden ja ampumatarvikkeiden tai muiden tappavan voiman aikaansaamiseen suunniteltujen laitteiden hankkiminen;
 - c) koulutus, joka on suunniteltu erityisesti parantamaan asevoimien taisteluvalmiuksia.
5. Suunnitellessaan ja toteuttaessaan toimenpiteitä tämän artiklan nojalla komissio edistää kumppanimaan omistajuutta. Se kehittää myös tarpeellisia osatekijöitä ja hyviä käytäntöjä, jotka ovat tarpeen kestävän kehityksen ja vastuuvollisuuden varmistamiseksi keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä, sekä edistää oikeusvaltioperiaatteen ja vakiintuneiden kansainvälisen oikeuden periaatteiden noudattamista.

II OSASTO

VÄLINEEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

I luku

Ohjelmasuunnittelu

10 artikla

Maantieteellisten ohjelmien soveltamisala

1. Välineen tavoitteiden saavuttamiseksi maantieteelliset ohjelmat perustuvat seuraaviin yhteistyöaloihin:
 - a) hyvä hallinto, demokratia, oikeusvaltioperiaate ja ihmisoikeudet, mukaan lukien sukupuolten tasa-arvo;
 - b) köyhyyden poistaminen, eriarvoisuuden ja syrjinnän torjunta sekä inhimillisen kehityksen edistäminen;
 - c) muuttoliike, pakkomuutto ja liikkuvuus;
 - d) ympäristö ja ilmastonmuutos;

- e) osallistava ja kestävä talouskasvu ja ihmisarvoiset työpaikat;
- f) rauha, vakaus ja konfliktinesto;
- g) kumppanuus.

2. Tarkemmat yksityiskohdat kustakin 1 kohdassa tarkoitetusta yhteistyöalasta esitetään liitteessä II.

11 artikla

Aihekohtaisten ohjelmien soveltamisala

1. Välineen tavoitteiden saavuttamiseksi aihekohtaiset ohjelmat kattavat seuraavat toiminta-
alat:
 - a) ihmisoikeudet ja demokratia: edistetään
 - i) demokratian perusarvoja;
 - ii) oikeusvaltioperiaatetta;
 - iii) ihmisoikeuksien yleismaailmallisuutta, jakamattomuutta ja keskinäisriippuvuutta;
 - iv) ihmisarvon kunnioittamista,

- v) syrjimättömyyden, tasa-arvon ja yhteisvastuun periaatteita;
- vi) YK:n peruskirjan periaatteiden ja ihmisoikeuksia koskevan kansainvälisen oikeuden noudattamista;
- b) kansalaisyhteiskunnan järjestöt:
 - i) osallistava, osallistumiseen kannustava, voimaantunut ja riippumaton kansalaisyhteiskunta ja demokraattinen toimintaympäristö kumppanimaissa;
 - ii) osallistava ja avoin vuoropuhelu kansalaisyhteiskunnan toimijoiden kanssa ja niiden välillä;
 - iii) Euroopan kansalaisten tietoisuus, ymmärrys ja tiedot kehitysasioista ja aktiivisuus niissä;
- c) rauha, vakaus ja konfliktinesto:
 - i) apu konfliktinestoon, rauhanrakentamiseen ja kriisivalmiuteen;
 - ii) apu maailmanlaajuisen ja alueiden rajat ylittävien sekä uusien uhkien torjumiseen;
- d) maailmanlaajuiset haasteet:
 - i) terveys;
 - ii) koulutus;

- iii) sukupuolten tasa-arvo ja naisten ja tyttöjen voimaannuttaminen;
- iv) lapset ja nuoret;
- v) muuttoliike, pakkomuutto ja liikkuvuus;
- vi) ihmisarvoinen työ, sosiaalinen suojelu, eriarvoisuus ja osallisuus;
- vii) kulttuuri;
- viii) terveellisen ympäristön varmistaminen ja ilmastonmuutoksen torjunta;
- ix) kestävä energia;
- x) kestävä ja osallistava kasvu, ihmisarvoiset työpaikat ja yksityisen sektorin osallistuminen;
- xi) ruoka- ja ravitsemusturva;
- xii) vahvistetaan paikallisviranomaisten roolia kehitysasioissa;
- xiii) edistetään osallistavia yhteiskuntia ja monen sidosryhmän yhteisiä aloitteita, hyvää taloushallintoa, mukaan lukien oikeudenmukainen ja kaikki huomioon ottava valtion tulonhankinta;
- xiv) tuetaan kumppanuusperiaatteiden ja tuloksellisuuden periaatteiden soveltamisen kehityksen arviointia ja dokumentointia.

2. Tarkemmat yksityiskohdat kustakin 1 kohdassa tarkoitettusta yhteistyöalasta esitetään liitteessä III.

12 artikla

Yleinen lähestymistapa ohjelmasuunnitteluun

1. Välineen nojalla tehtävään yhteistyöhön ja toimiin sovelletaan ohjelmasuunnittelua lukuun ottamatta 4 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuja nopean vasteen toimia.
2. Välineen mukainen ohjelmasuunnittelu perustuu 7 artiklan mukaisesti seuraaviin seikkoihin:
 - a) ohjelma-asiakirjoilla määritetään johdonmukainen kehys unionin ja kumppanimaiden tai -alueiden yhteistyölle tämän asetuksen yleisen tarkoituksen ja soveltamisalan, tavoitteiden ja periaatteiden mukaisesti;
 - b) laadittaessa ohjelma-asiakirjoja kriisitilanteessa, kriisin jälkitilanteessa tai hauraassa ja haavoittuvassa tilanteessa oleville kumppanimaille ja -alueille toteutetaan konfliktianalyysi konfliktisensitiivisyyden varmistamiseksi, ja asianomaisten kumppanimaiden tai -alueiden ja niiden väestön erityistarpeet ja olosuhteet otetaan asianmukaisesti huomioon. Jos kumppanimaat tai -alueet ovat kriisitilanteessa, kriisin jälkeisessä tai hauraassa tilanteessa tai jos tällainen tilanne vaikuttaa niihin, painotetaan erityisesti koordinoinnin tehostamista kaikkien asiaankuuluvien toimijoiden kesken, jotta voidaan edistää siirtymistä hätätilanteesta kestävään kehitykseen ja vakaaseen rauhaan sekä väkivallan ehkäisyyn;

- c) unionin ja jäsenvaltioiden on varmistettava osallistavat keskinäiset kuulemiset ohjelmasuunnittelun varhaisessa vaiheessa ja koko sen ajan lisätäkseen yhteistyötoimiensa johdonmukaisuutta, täydentävyyttä ja yhtenäisyyttä; yhteisen ohjelmasuunnittelun on oltava ensisijainen lähestymistapa maakohtaisessa ohjelmasuunnittelussa, ja sen täytäntöönpanon on oltava joustavaa, osallistavaa ja maakohtaista. Yhteisen ohjelmasuunnittelun on oltava avoinna myös muille asiaankuuluville avunantajille ja toimijoille, jos unioni ja jäsenvaltiot arvioivat sen tarpeelliseksi; unionin ja jäsenvaltioiden on lisäksi pyrittävä tarvittaessa tukemaan kumppanimaita yhteisen täytäntöönpanon avulla;
- d) unioni kannustaa varhaisessa vaiheessa ja koko ohjelmasuunnitteluprosessin ajan säännöllistä monisidosryhmäistä ja osallistavaa vuoropuhelua muiden avunantajien ja toimijoiden kanssa, myös tarvittaessa paikallisten viranomaisten, kansalaisyhteiskunnan edustajien, säätiöiden ja yksityisen sektorin kanssa, helpottaakseen tarpeen mukaan niiden osuutta ja varmistaakseen, että niillä on mielekäs rooli ohjelmasuunnitteluprosessissa;
- e) 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitetusta ihmisoikeuksista ja demokratiaa koskevasta aihekohtaisesta ohjelmasta ja b alakohdassa tarkoitetusta kansalaisyhteiskunnan järjestöjä koskevasta aihekohtaisesta ohjelmasta myönnetään apua riippumatta asianomaisten kolmansien maiden hallitusten tai muiden viranomaisten suostumuksesta; kyseisillä aihekohtaisilla ohjelmilla tuetaan pääasiassa kansalaisyhteiskunnan toimijoita kaikilla tasoilla ottaen huomioon 27 artiklan 3 kohdassa tarkoitetut täytäntöönpanon muodot ja menetelmät.

Euroopan parlamentille ja neuvostolle on ilmoitettava ensimmäisen alakohdan c ja d alakohdassa tarkoitettujen kuulemisten tuloksista.

3. Ohjelma-asiakirjojen on perustuttava tuloksiin, ja niiden on mahdollisuuksien mukaan sisällettävä selkeät tavoitteet ja indikaattorit. Indikaattoreiden on perustuttava soveltuvin osin kansainvälisesti sovittuihin, etenkin kestävän kehityksen tavoitteisiin liittyviin tavoitteisiin ja indikaattoreihin sekä maakohtaisiin tuloskehyksiin, jotta voidaan arvioida unionin vaikutusta tuloksiin tuotosten, saavutusten ja vaikutuksen osalta ja viestiä siitä.

13 artikla

Maantieteellisten ohjelmien ohjelmasuunnittelun periaatteet

1. Maantieteellisten ohjelmien ohjelmasuunnittelu perustuu seuraaviin periaatteisiin:
 - a) toimet perustuvat mahdollisuuksien mukaan unionin, jäsenvaltioiden ja asianomaisten kumppanimaiden, mukaan lukien niiden kansalliset, alueelliset ja paikalliset viranomaiset, varhaisessa vaiheessa tapahtuvaan, jatkuvaan ja osallistavaan vuoropuheluun, johon osallistuvat kansalaisyhteiskunnan järjestöt, kansalliset, alueelliset ja paikalliset parlamentit ja muut sidosryhmät, jotta voidaan vahvistaa prosessin demokraattista omistajuutta ja kannustaa tuen antamista kansallisille ja alueellisille strategioille, sanotun kuitenkin rajoittamatta 5 kohdan soveltamista;
 - b) ohjelmasuunnittelukausi sovitetaan ja mukautetaan tarvittaessa kumppanimaiden strategiasykleihin;

- c) ohjelmasuunnittelu voi koskea yhteistyötoimia, jotka rahoitetaan 6 artiklan 2 kohdassa esitetyistä eri määrärahoista ja muista unionin ohjelmista niiden perussäädösten mukaisesti.

2. Maantieteellisten ohjelmien ohjelmasuunnittelussa määritetään yhteistyölle tarkka räätelöity kehys, joka perustuu seuraaviin:

- a) kumppaneiden tarpeet, jotka määritetään tarkkojen kriteerien mukaisesti ottaen huomioon väestö, köyhyys, epätasa-arvo, inhimillinen kehitys, talouden ja ympäristön haavoittuvuus, valtion ja yhteiskunnan selviytymiskyky sekä pitkittyneiden ja toistuvien kriisien vaikutus;
- b) kumppaneiden valmiudet ja sitoutuneisuus yhteisten arvojen, periaatteiden ja etujen, myös ihmisoikeuksien, perusvapauksien, demokratian, oikeusvaltioperiaatteen, hyvän hallintotavan, korruption torjunnan, avoimen kansalaisyhteiskunnan ja sukupuolten tasa-arvon, edistämiseen ja yhteisten tavoitteiden, monenvälisten liittoutumien ja yhteistyön ja sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestyksen tukemiseen sekä unionin ensisijaisten tavoitteiden edistämiseen;
- c) kumppaneiden sitoumukset, mukaan lukien yhdessä unionin kanssa sovitut sitoumukset, ja saavutukset, jotka määritetään esimerkiksi poliittisia uudistuksia koskevien kriteerien perusteella; sekä taloudellinen ja yhteiskunnallinen kehitys, ekologinen kestävyys ja tuen tehokas käyttö ottaen huomioon kumppanimaiden erityispiirteet ja kehitystaso;

- d) unionin rahoituksen mahdollinen vaikutus kumppanimaissa ja -alueilla;
 - e) kumppanimaiden valmiudet käyttää kotimaisia varoja tehokkaasti sekä saada käyttöön rahoitusvaroja ja hoitaa varoja avoimesti kansallisten kehitystavoitteiden tueksi, ja niiden vastaanottokyky.
3. Maat, jotka tarvitsevat apua eniten, erityisesti vähiten kehittyneet maat, alhaisen tulotason maat, kriisitilanteessa, kriisin jälkitilanteessa tai hauraassa ja haavoittuvassa tilanteessa olevat maat, mukaan lukien pienet kehittyvät saarivaltiot ja kehittyvät sisämaavaltiot, ovat etusijalla varoja kohdennettaessa.
 4. Lisäksi unioni pyrkii ratkaisemaan alemman keskitulotason maita ja erityisesti maita, jotka nousevat alhaisen tulotason ryhmästä, koskevat erityiset haasteet.
 5. Yhteistyössä teollisuusmaiden kanssa keskitytään unionin ja yhteisten etujen sekä yhteisten keskeisten etujen ja arvojen sekä yhteisesti sovittujen tavoitteiden ja monenvälisyyden edistämiseen.
 6. Välineellä osallistutaan asetuksen (EU) 2021/...⁺ nojalla toteutettavien toimien rahoittamiseen. Tästä asetuksesta laaditaan seitsemänvuotinen yhtenäinen ohjelma-asiakirja, joka kattaa myös IPA III -asetuksen mukaiset varat. Kyseisten varojen käyttöön sovelletaan asetusta (EU) 2021/...⁺.

⁺ EUVL: lisätään tekstiin asiakirjassa PE-CONS 32/21 [2018/0191(COD)] olevan asetuksen numero.

14 artikla

Maantieteellisten ohjelmien ohjelma-asiakirjat

1. Väline pannaan maantieteellisten ohjelmien osalta täytäntöön suuntaa-antavilla monivuotisilla maaohjelmilla ja useita maita kattavilla suuntaa-antavilla ohjelmilla.
2. Suuntaa-antavissa monivuotisissa ohjelmissa on esitettävä unionin rahoituskohteiksi valitut prioriteettialat, erityistavoitteet, odotetut tulokset, selkeät ja täsmälliset tulosindikaattorit sekä alustavat määrärahat kokonaisuudessaan ja kunkin prioriteettialan osalta ja tarvittaessa täytäntöönpanomenetelmät.
3. Suuntaa-antavien monivuotisten ohjelmien lähtökohtana ovat seuraavat:
 - a) kansallinen tai alueellinen strategia kehityssuunnitelman tai vastaavan asiakirjan muodossa, jonka komissio on hyväksynyt perustaksi vastaavalle suuntaa-antavalle monivuotiselle ohjelmalle hyväksyessään jälkimmäisen asiakirjan;
 - b) puiteasiakirja, jossa määritellään unionin politiikka asianomaista yhtä tai useampaa kumppania kohtaan, mukaan lukien unionin ja jäsenvaltioiden yhteinen asiakirja;
 - c) unionin ja asianomaisen yhden tai useamman kumppanin yhteinen asiakirja, jossa vahvistetaan yhteiset prioriteetit ja keskinäiset sitoumukset.

4. Unionin kollektiivisen yhteistyön vaikutuksen lisäämiseksi yhteisen ohjelma-asiakirjan olisi, mikäli mahdollista ja asianmukaista, korvattava unionin ja jäsenvaltioiden ohjelma-asiakirjat. Tällainen yhteinen ohjelma-asiakirja voi kuitenkin korvata unionin suuntaa-antavan monivuotisen ohjelman vain, jos se on hyväksytty 16 artiklan mukaisesti annetulla täytäntöönpanosäädöksellä, on 12 ja 13 artiklan mukainen sisältää tämän artiklan 2 kohdassa esitetyt asiat ja siinä esitetään unionin ja jäsenvaltioiden välinen työnjako.

15 artikla

Aihekohtaisten ohjelmien ohjelma-asiakirjat

1. Väline pannaan aihekohtaisten ohjelmien osalta täytäntöön suuntaa-antavilla monivuotisilla ohjelmilla.
2. Aihekohtaisten ohjelmien suuntaa-antavissa monivuotisisissa ohjelmissa määritellään unionin strategia, valitut unionin rahoituksen prioriteettialat, erityistavoitteet, odotetut tulokset, selkeät ja täsmälliset tulosindikaattorit, kansainvälinen tilanne ja tärkeimpien kumppanien toimet asianomaisella alalla.

Maailmanlaajuisiin aloitteisiin osallistumista varten määritellään tarvittaessa voimavarat ja toimien tärkeysjärjestys.

3. Aihekohtaisten ohjelmien suuntaa-antavissa monivuotisissa ohjelmissa esitetään alustava määrärahojen kokonaismäärän jako yhteistyö- ja prioriteettialoittain. Suuntaa-antavat määrärahat voidaan esittää myös vaihteluvälinä.

16 artikla

Suuntaa-antavien monivuotisten ohjelmien hyväksyminen ja mukauttaminen

1. Komissio hyväksyy 14 ja 15 artiklassa tarkoitetut suuntaa-antavat monivuotiset ohjelmat täytäntöönpanosäädöksillä. Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 45 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen. Tätä menettelyä sovelletaan myös tämän artiklan 3 ja 4 kohdassa tarkoitettuihin tarkistuksiin, joiden vaikutuksesta suuntaa-antavat monivuotiset ohjelmat muuttuvat merkittävästi.
2. Hyväksyttäessä 14 artiklassa tarkoitettuja yhteisiä monivuotisia ohjelma-asiakirjoja komission päätöstä sovelletaan ainoastaan unionin osuuteen yhteisestä monivuotisesta ohjelma-asiakirjasta.
3. Maantieteellisten ohjelmien suuntaa-antavia monivuotisia ohjelmia tarkistetaan 42 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun väliarvioinnin perusteella sekä tapauskohtaisesti, jos se on tarpeen niiden tehokkaan täytäntöönpanon kannalta, etenkin jos 7 artiklassa tarkoitettu poliittinen kehys muuttuu huomattavasti kriisitilanteen tai kriisin jälkitilanteen seurauksena.

4. Aihekohtaisten ohjelmien suuntaa-antavia monivuotisia ohjelmia tarkistetaan 42 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun väliarvioinnin perusteella sekä tapauskohtaisesti, jos se on tarpeen niiden tehokkaan täytäntöönpanon kannalta, etenkin jos 7 artiklassa tarkoitettu poliittinen kehys muuttuu huomattavasti.
5. Asianmukaisesti perustelluista erittäin kiireellisistä syistä, jollaisia ovat esimerkiksi kriisit sekä tilanteet, joissa rauha, demokratia, oikeusvaltio, ihmisoikeudet tai perusvapaudet ovat välittömästi uhattuina, komissio voi muuttaa 14 ja 15 artiklassa tarkoitettuja suuntaa-antavia monivuotisia ohjelmia täytäntöönpanosäädöksillä. Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 45 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua kiireellistä menettelyä noudattaen.

17 artikla

Joustovara uusia haasteita ja prioriteetteja varten

1. Edellä 6 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu määrä käytetään siihen, missä sitä tarvitaan perustellusti eniten, ja muun muassa siihen, että
 - a) varmistetaan unionin asianmukaiset toimet ennakoimattomissa olosuhteissa;

- b) vastataan uusiin tarpeisiin tai haasteisiin, esimerkiksi niihin, jotka johtuvat luonnon tai ihmisen aiheuttamista kriiseistä, väkivaltaisista konflikteista ja kriisien jälkitilanteista tai muuttopaineesta ja pakkomuutosta unionin tai sen naapurimaiden rajoilla;
 - c) edistetään uusia unionin johtamia tai kansainvälisiä aloitteita tai prioriteetteja.
2. Kyseisten varojen käytöstä päätetään 16 ja 25 artiklassa vahvistettujen menettelyjen mukaisesti.

II luku

Naapurialueita koskevat erityissäännökset

18 artikla

Naapurialueita koskevat erityistavoitteet

Välineen nojalla myönnetyn unionin tuen erityistavoitteina naapurialueilla on 3 ja 4 artiklan mukaisesti

- a) edistää tehostettua poliittista yhteistyötä sekä vahvistaa ja lujittaa syvää ja kestävää demokratiaa, vakautta, hyvää hallintotapaa, oikeusvaltioperiaatetta ja ihmisoikeuksien kunnioittamista;

- b) tukea assosiaatiosopimusten tai muiden voimassa olevien ja tulevien sopimusten sekä yhdessä sovittujen assosiaatio-ohjelmien, kumppanuuden prioriteettien tai vastaavien asiakirjojen täytäntöönpanoa, myös institutionaalisen yhteistyön ja valmiuksien kehittämisen avulla;
- c) edistää vahvistettua kumppanuutta unionin ja kumppanimaiden yhteiskuntien välillä ja kumppanimaiden kesken, myös ihmisten välisten yhteyksien avulla, sekä monentyyppistä toimintaa, jossa keskitytään erityisesti nuoriin;
- d) lisätä alueellista ja rajatylittävää yhteistyötä erityisesti itäisen kumppanuuden, Välimeren unionin, Euroopan naapuruuspolitiikan toteuttamisalueen laajuisen yhteistyön ja Mustanmeren alueellisen yhteistyön, arktisen yhteistyön ja pohjoisen ulottuvuuden puitteissa, myös energian ja turvallisuuden aloilla;
- e) edistää asteittaista yhdentymistä unionin sisämarkkinoihin sekä alakohtaisen ja monialaisen yhteistyön lisäämistä, myös lähentämällä lainsäädäntöä ja sääntelyä unionin normeihin ja muihin asiaankuuluviin kansainvälisiin normeihin, ja parantamalla markkinoille pääsyä, myös pitkälle menevien ja laaja-alaisen vapaakauppa-alueiden, asiaankuuluvien institutionaalisten rakenteiden kehittämisen ja investointien avulla;

- f) vahvistaa hyvin hallinnoitua ja turvallista muuttoliikettä ja liikkuvuutta koskevia kumppanuuksia sekä tarvittaessa ja edellyttäen, että hyvin hallinnoidun ja turvatun liikkuvuuden edellytykset täyttyvät, tukea nykyisten viisumivapausjärjestelmien täytäntöönpanoa tarkistetun viisumivapauden keskeyttämismekanismien, viisumivapautta koskevan vuoropuhelun ja kolmansien maiden kanssa tehtyjen kahdenvälisten tai alueellisten sopimusten ja järjestelyjen, myös liikkuvuuskumppanuuksien mukaisesti;
- g) tukea luottamusta lisääviä ja muita toimenpiteitä turvallisuuden edistämiseksi sekä konfliktien estämiseksi ja ratkaisemiseksi, mukaan lukien niistä kärsiville väestöryhmille ja jälleenrakentamiselle annettava tuki.

19 artikla

Ohjelma-asiakirjat ja varojen jakoperusteet

1. Liitteessä I lueteltujen kumppanimaiden ja -alueiden osalta unionin rahoitusta saavat prioriteettialat valitaan pääasiassa niistä, jotka sisältyvät assosiaatio-, kumppanuus- ja yhteistyösopimukseen, yhdessä sovittuihin assosiaatio-ohjelmiin ja kumppanuuden prioriteetteihin tai muihin 14 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitettuihin asiaankuuluviin, nykyisiin ja tuleviin, yhteisiin asiakirjoihin, joista on sovittu unionin ja kumppanimaiden välisissä kahden- ja monenvälisissä kokoonpanoissa, myös tarvittaessa itäisen kumppanuuden ja Euroopan naapuruuspolitiikan eteläisen ulottuvuuden puitteissa, 18 artiklassa säädettyjen erityistavoitteiden ja liitteessä II määritettyjen maantieteellisten ohjelmien yhteistyöalojen mukaisesti.

2. Poiketen siitä, mitä 13 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään, naapurialueiden maantieteellisistä ohjelmista myönnettävä unionin tuki on eriytettävä muodoltaan ja määrältään ottaen huomioon kumppanimaan
- a) tarpeet, käyttäen väestön, eriarvoisuuden ja kehitystason kaltaisia indikaattoreita;
 - b) sitoutuminen yhteisesti sovittujen poliittisten, taloudellisten, ympäristöön liittyvien ja sosiaalisten uudistustavoitteiden täytäntöönpanoon ja edistyminen siinä;
 - c) sitoutuminen syvän ja kestävän demokratian, oikeusvaltioperiaatteen, hyvän hallintotavan, ihmisoikeuksien kunnioittamisen ja korruption torjunnan rakentamiseen ja edistyminen siinä;
 - d) kumppanuus unionin kanssa, mukaan lukien kyseisen kumppanuuden tavoitetaso;
 - e) vastaanottokyky ja unionin tuen mahdollinen vaikutus välineen nojalla.
3. Tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitettu unionin tuki otetaan huomioon 14 artiklassa tarkoitetuissa maantieteellisten ohjelmien ohjelma-asiakirjoissa.

20 artikla

Kannustinperusteinen lähestymistapa

1. Liitteessä I luetelluille kumppanimaille ja -alueille osoitetaan uudistuksiin kannustamiseksi alustavasti 10 prosenttia 6 artiklan 2 kohdan a alakohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa vahvistetusta määrärahasta 14 artiklassa tarkoitettujen maakohtaisten alustavien määrärahojen täydennyksenä. Tällaisista määrärahoista päätetään sen perusteella, mitä tuloksia niillä on saavutettu ja miten on edistytty demokratian, hyvän hallintotavan ja oikeusvaltioperiaatteen toteuttamisessa, mukaan lukien yhteistyö kansalaisyhteiskunnan kanssa, ihmisoikeudet, muun muassa sukupuolten tasa-arvo, yhteistyö muuttoliikkeen alalla, talouden ohjaus ja hallinta sekä uudistukset, erityisesti yhteisesti sovitut uudistukset. Kumppanimaiden edistymistä arvioidaan säännöllisesti, erityisesti laatimalla edistymiskertomuksia, joissa esitetään suuntaukset aiempiin vuosiin verrattuna.
2. Edellä olevan 1 kohdan lähestymistapaa ei sovelleta kansalaisyhteiskunnan tukemiseen, konfliktinestoon ja rauhanrakentamiseen, ihmisten välisiin yhteyksiin, mukaan lukien paikallisten viranomaisten välinen yhteistyö, ihmisoikeuksien parantamiseksi annettavaan tukeen eikä kriiseihin liittyviin tukitoimenpiteisiin. Jos demokratian, ihmisoikeuksien tai oikeusvaltion tila heikkenee vakavalla tai pitkäaikaisella tavalla tai konfliktien riski kasvaa, kyseisille toimille annettavaa tukea on lisättävä, mikäli se on mahdollista ja asianmukaista.

21 artikla

Useita maita kattavat suuntaa-antavat ohjelmat

Naapurialueiden useita maita kattavilla suuntaa-antavilla ohjelmilla vastataan kaikille tai joillekin kumppanimaille yhteisiin haasteisiin itäisen kumppanuuden ja tarkistetun Euroopan naapuruuspolitiikan eteläisen ulottuvuuden prioriteettien pohjalta ja ottaen huomioon Välimeren unionin yhteydessä tehdyn työn sekä pääasiassa kahden tai useamman kumppanimaan välisen alueellisen, alueiden välisen tai alueiden sisäisen yhteistyön, myös pohjoisen ulottuvuuden ja Mustanmeren synergian alueellisen yhteistyön yhteydessä.

22 artikla

Rajatylittävä yhteistyö

1. Edellä 2 artiklan ensimmäisen kohdan 5 alakohdassa määritelty rajatylittävä yhteistyö käsittää yhteistyön ulkoisten maa- ja merirajojen lähialueilla, monikansallisen yhteistyön laajoilla valtioiden rajat ylittävillä alueilla tai merialueilla sekä alueiden välisen yhteistyön.
2. Naapurialue osallistuu 1 kohdassa tarkoitettujen rajatylittävän yhteistyön ohjelmien rahoittamiseen, jotka ovat Euroopan aluekehitysrahaston yhteisrahoittamia Interreg-asetuksen mukaisesti. Tällaisten ohjelmien tukemiseen osoitetaan alustavasti enintään 5 prosenttia naapurialueiden määrärahasta.

3. Rajatylittävän yhteistyön ohjelmien rahoitusosuuksista päätetään ja varoja käytetään Interreg-asetuksen 10 artiklan 3 kohdan mukaisesti.
4. Unionin yhteisrahoitusosuus saa olla enintään 90 prosenttia rajatylittävän yhteistyön ohjelman tukikelpoisista menoista.
5. Rajatylittävän yhteistyön ohjelmien ennakkomaksut voivat ylittää Interreg-asetuksen 51 artiklassa tarkoitetun prosenttiosuuden. Hallintoviranomaisen pyynnöstä ennakkomaksun osuus voi kunakin varainhoitovuonna olla enintään 80 prosenttia ohjelman vuotuisista sitoumuksista.
6. Rajatylittävän yhteistyön monivuotinen strategia-asiakirja, jossa esitetään tämän asetuksen 14 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut seikat, on hyväksyttävä Interreg-asetuksen 10 artiklan 1 kohdan mukaisesti.
7. Jos rajatylittävän yhteistyön ohjelma keskeytetään Interreg-asetuksen 12 artiklan mukaisesti, naapuruuspolitiikan alan mukaisista määrärahoista keskeytetyille ohjelmalle tarkoitettua jäljellä olevaa tukea voidaan käyttää ensisijaisesti muiden rajatylittävän yhteistyön ohjelmien tai muun kyseisen määrärahan piiriin kuuluvan toiminnan rahoittamiseksi soveltuvien osien.

III luku

Toimintasuunnitelmat, toimenpiteet ja täytäntöönpanomenetelmät

23 artikla

Toimintasuunnitelmat ja toimenpiteet

1. Komissio hyväksyy vuotuiset tai monivuotiset toimintasuunnitelmat ja toimenpiteet. Toimenpiteet voivat olla yksittäisiä toimenpiteitä, erityistoimenpiteitä, tukitoimenpiteitä tai poikkeuksellisia avustustoimenpiteitä. Toimintasuunnitelmissa ja toimenpiteissä on otettava huomioon erityinen asiayhteys, ja niissä on yksilöitävä kunkin toimen osalta saavutettavat tavoitteet, odotetut tulokset ja tärkeimmät toimet, täytäntöönpanomenetelmät, seuranta ja arviointi sekä talousarvio ja niihin mahdollisesti liittyvät tukimenot.
2. Toimintasuunnitelmien on perustuttava ohjelma-asiakirjoihin, lukuun ottamatta 5 ja 6 kohdassa tarkoitettuja tapauksia. Toimintasuunnitelmat on laadittava osallistavalla, avoimella ja oikea-aikaisella tavalla. Toimintasuunnitelmista keskustellaan tarvittaessa yhdessä jäsenvaltioiden kanssa yhteistyön parantamiseksi.
3. Toimi voidaan tarvittaessa hyväksyä yksittäisenä toimenpiteenä ennen toimintasuunnitelmien hyväksymistä tai sen jälkeen. Yksittäisten toimenpiteiden on perustuttava ohjelma-asiakirjoihin, lukuun ottamatta 5 kohdassa tarkoitettuja tapauksia ja muita asianmukaisesti perusteltuja tapauksia.

4. Komissio voi hyväksyä erityistoimenpiteitä, jotka eivät sisälly ohjelma-asiakirjoihin, jos on kyse ennakkoimattomista tarpeista tai olosuhteista ja jos rahoitus ei ole mahdollista sopivammista lähteistä.
5. Vuotuisia tai monivuotisia toimintasuunnitelmia ja yksittäisiä toimenpiteitä voidaan käyttää 4 artiklan 4 kohdan b ja c alakohdassa tarkoitettujen nopean vasteen toimien täytäntöönpanoon.
6. Komissio voi hyväksyä 4 artiklan 4 kohdan a alakohdassa tarkoitetuille nopean vasteen toimille poikkeuksellisia avustustoimenpiteitä.

Poikkeuksellisen avustustoimenpiteen kesto voi olla enintään 18 kuukautta, ja sitä voidaan pidentää kahdesti enintään kuudella kuukaudella siten, että yhteenlaskettu enimmäiskesto on 30 kuukautta, jos toimenpiteen toteuttamisessa ilmenee objektiivisia ja odottamattomia esteitä ja edellyttäen, että toimenpiteen rahoitusta ei lisätä.

Pitkittyneissä kriiseissä ja konflikteissa komissio voi toteuttaa toisen poikkeuksellisen avustustoimenpiteen, jonka kesto voi olla enintään 18 kuukautta. Asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa voidaan hyväksyä muita toimenpiteitä, jos unionin toiminnan jatkuvuus on olennaista eikä sitä voida varmistaa muilla tavoin.

24 artikla
Tukitoimenpiteet

1. Unionin rahoituksella voidaan kattaa tukimenot, jotka aiheutuvat välineen täytäntöönpanosta ja sen tavoitteiden saavuttamisesta, muun muassa hallinnollisesta tuesta, joka liittyy kyseisen täytäntöönpanon edellyttämiin valmistelu-, seuranta-, valvonta-, tarkastus- ja arviointitoimiin, sekä menot, jotka aiheutuvat päätoimipaikassa ja unionin edustustoissa välineen edellyttämästä hallinnollisesta ja koordinoitituesta sekä välineen nojalla rahoitettujen toimien hallinnoinnista, mukaan lukien tiedotus- ja viestintätoimet sekä organisaatiotason tietotekniikkajärjestelmät.
2. Jos tukimenot eivät sisälly 23 artiklassa tarkoitettuihin toimintasuunnitelmiin tai toimenpiteisiin, komissio hyväksyy tarvittaessa tukitoimenpiteitä. Tukitoimenpiteiden mukainen unionin rahoitus voi kattaa:
 - a) selvityksistä, kokouksista, tiedotus- ja valistustoimista, koulutuksesta, valmistelusta, kokemusten ja parhaiden käytäntöjen vaihdosta, julkaisutoiminnasta ja muusta hallinnollisesta tai teknisestä avusta, mukaan lukien palkatut ulkopuoliset asiantuntijat, aiheutuvat menot, jotka ovat ohjelmasuunnittelun ja toimien hallinnoinnin kannalta välttämättömiä;

- b) menot, jotka aiheutuvat asiaankuuluvia kysymyksiä koskevista tutkimus- ja innovointitoimista ja selvityksistä ja niiden tulosten tunnetuksi tekemisestä;
- c) menot, jotka liittyvät tiedotus- ja viestintätoimiin, myös viestintästrategioiden laatimiseen sekä unionin poliittisia prioriteetteja koskevaan yhteisötiedotukseen ja näkyvyyteen.

25 artikla

Toimintasuunnitelmien ja toimenpiteiden hyväksyminen

1. Toimintasuunnitelmat ja toimenpiteet hyväksytään täytäntöönpanosäädöksillä. Kyseiset täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 45 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettua menettelyä ei tarvitse noudattaa seuraavia varten:
 - a) yksittäiset toimenpiteet, joita unioni rahoittaa enintään 5 000 000 eurolla;
 - b) nopean vasteen toimien toteuttamiseksi hyväksytyt erityis- ja tukitoimenpiteet sekä toimintasuunnitelmat, joita unioni rahoittaa enintään 10 000 000 eurolla;
 - c) 23 artiklan 4 kohdassa tarkoitetut poikkeukselliset avustustoimenpiteet, joita unioni rahoittaa enintään 20 000 000 eurolla;

- d) tekniset muutokset toimintasuunnitelmiin ja toimenpiteisiin edellyttäen, että tällaiset muutokset eivät merkittäväällä tavalla vaikuta asianomaisen toimintasuunnitelman tai toimenpiteen tavoitteisiin, kuten
- i) täytäntöönpanomenetelmän muutos;
 - ii) täytäntöönpanokauden jatkaminen;
 - iii) varojen kohdentaminen uudelleen toimintasuunnitelmaan sisältyvien toimien välillä;
 - iv) toimintasuunnitelmien ja toimenpiteiden talousarvion korottaminen tai supistaminen enintään 20 prosentilla niiden alkuperäisestä talousarviosta, kuitenkin enintään 10 000 000 eurolla.

Kun on kyse monivuotisista toimintasuunnitelmista ja toimenpiteistä, 2 kohdan ensimmäisen alakohdan a, b ja c alakohdassa sekä d alakohdan iv luetelmakohdassa tarkoitettuja kynnysarvoja sovelletaan vuositasolla.

Tämän kohdan nojalla hyväksytyistä toimintasuunnitelmista ja toimenpiteistä, lukuun ottamatta poikkeuksellisia avustustoimenpiteitä, sekä teknisistä muutoksista on ilmoitettava Euroopan parlamentille ja jäsenvaltioille 45 artiklassa tarkoitetun asiaankuuluvan komitean välityksellä kuukauden kuluessa niiden hyväksymisestä.

3. Ennen määrältään enintään 20 000 000 euron poikkeuksellisen avustustoimenpiteen hyväksymistä tai jatkamista komissio toimittaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle tiedot toimenpiteiden luonteesta, tavoitteista ja suunnitelluista rahoitusmääristä. Komissio ilmoittaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle ennakkoon merkittävistä muutoksista, joita se aikoo tehdä jo hyväksytyihin poikkeuksellisiin avustustoimenpiteisiin. Unionin ulkoisen toiminnan johdonmukaisuuden varmistamiseksi komissio ottaa tällaisia toimenpiteitä suunnitellessaan ja toteuttaessaan huomioon asiaankuuluvan poliittisen lähestymistavan asiaan.
4. Asianmukaisesti perustelluista erittäin kiireellisistä syistä, jollaisia ovat esimerkiksi kriisit mukaan lukien luonnon tai ihmisen aiheuttamat katastrofit tai tilanteet, joissa demokratia, oikeusvaltioperiaate, ihmisoikeudet tai perusvapaudet ovat välittömästi uhattuina, komissio voi 45 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua menettelyä noudattaen hyväksyä toimintasuunnitelmia ja toimenpiteitä tai muutoksia voimassa oleviin toimintasuunnitelmiin ja toimenpiteisiin välittömästi sovellettavilla täytäntöönpanosäädöksillä.

5. Asianmukainen ympäristönäkökohtien tarkastelu, myös ilmastonmuutoksen ja biologiseen monimuotoisuuteen kohdistuvien vaikutusten osalta, on tehtävä toimien tasolla sovellettavien unionin säädösten mukaisesti, mukaan lukien Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/92/EU¹ sekä neuvoston direktiivi 85/337/ETY², ja siihen sisältyy ympäristön kannalta herkissä hankkeissa tarvittaessa tehtävä ympäristövaikutusten arviointi, mukaan lukien vaikutus ilmastonmuutokseen, ekosysteemeihin ja biologiseen monimuotoisuuteen, etenkin kun on kyse mittavasta uudesta infrastruktuurista.

Muita suunniteltujen toimien ja toimenpiteiden tavoitteisiin ja määriin suhteutettuja asianmukaisia ennakkoarviointeja tehdään, jotta voidaan määrittää kyseisten toimien ja toimenpiteiden mahdolliset vaikutukset ja riskit ihmisoikeuksien, luonnonvarojen, kuten maan, saatavuuden ja sosiaalinenormien kannalta, mukaan lukien vaikutustenarvioinnit keskeisistä toimista ja toimenpiteistä, joilla odotetaan olevan merkittävä vaikutus kyseisiin aloihin.

Alakohtaisten ohjelmien täytäntöönpanossa on tarvittaessa käytettävä strategisia ympäristöarviointeja, myös ilmastonmuutokseen kohdistuvan vaikutuksen osalta. Asiaankuuluvien sidosryhmien osallistuminen ympäristöarviointeihin ja tällaisten arviointien tulosten julkinen saatavuus on varmistettava.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/92/EU, annettu 13 päivänä joulukuuta 2011, tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista (kodifikaatio) (EUVL L 26, 28.1.2012, s. 1).

² Neuvoston direktiivi 85/337/ETY, annettu 27 päivänä kesäkuuta 1985, tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista (EYVL L 175, 5.7.1985, s. 40).

26 artikla
Yhteistyömenetelmät

1. Komissio panee välineeseen perustuvan rahoituksen täytäntöön varainhoitoasetuksen mukaisesti joko suoraan omien yksiköidensä, unionin edustustojen tai toimeenpanovirastojen kautta taikka välillisesti varainhoitoasetuksen 62 artiklan 1 kohdan c alakohdassa lueteltujen yhteisöjen kautta.
2. Välineeseen perustuvaa rahoitusta voidaan antaa myös rahoitusosuuksina kansainvälisiin, alueellisiin tai kansallisiin rahastoihin, joita esimerkiksi EIP, jäsenvaltiot, kumppanimaat ja -alueet, kansainväliset järjestöt tai muut avunantajat ovat perustaneet tai joita ne hallinnoivat.
3. Varainhoitoasetuksen 62 artiklan 1 kohdan c alakohdassa ja tämän asetuksen 35 artiklan 4 kohdassa lueteltujen osallistumiskelpoisten vastapuolien on täytettävä vuosittain varainhoitoasetuksen 155 artiklan mukaiset raportointivelvollisuutensa. Kaikkia kyseisiä yhteisöjä koskevat raportointivaatimukset vahvistetaan rahoitusta koskevassa puitekumppanuussopimuksessa, rahoitusosuussopimuksessa, talousarviotakuuta koskevassa sopimuksessa tai rahoitussopimuksessa.

4. Välineellä rahoitettavien toimien täytäntöönpanossa voidaan käyttää rinnakkaista tai yhdistettyä yhteisrahoitusta.
5. Rinnakkaisessa yhteisrahoituksessa toimi jaetaan helposti tunnistettavissa oleviin osiin, joista kutakin rahoittaa yhteisrahoitukseen osallistuvat eri kumppanit siten, että rahoituksen lopullinen kohde on aina yksilöitävissä ja rahoituksen päällekkäisyys vältetään.
6. Yhdistetyssä yhteisrahoituksessa toimen kokonaiskustannukset on jaettava yhteisrahoitukseen osallistuvien kumppaneiden kesken ja varat yhdistetään siten, ettei toimen osana toteutettujen yksittäisten toimintojen rahoituslähde ole enää yksilöitävissä.
7. Unionin ja sen kumppaneiden yhteistyötä voidaan tehdä esimerkiksi seuraavissa muodoissa:
 - a) kolmenväliset järjestelyt, joissa unioni koordinoi kumppanimaalle tai -alueelle antamaansa apua kolmansien maiden kanssa;

- b) hallinnolliset ja tekniset yhteistyötoimenpiteet sekä valmiuksien kehittäminen, myös siirtymäkaudesta tai uudistusten täytäntöönpanosta, kuten kumppanuuksien tai twinning-toiminnan avulla tehdystä hajautetusta yhteistyöstä saatujen jäsenvaltioiden kokemusten jakamiseksi jäsenvaltion ja kumppanimaan tai -alueen julkisten laitosten, myös paikallisten viranomaisten, julkisoikeudellisten yhteisöjen tai julkisen palvelun tehtäviä hoitavien yksityisoikeudellisten yhteisöjen kesken, sekä yhteistyötoimenpiteet, joihin osallistuu jäsenvaltioiden lähettämiä julkisen sektorin asiantuntijoita sekä jäsenvaltioiden alue- ja paikallisviranomaisia;
- c) kansalaisyhteiskunnan järjestöjen osallistuminen kustannuksiin, joita aiheutuu julkisen ja yksityisen sektorin välisen kumppanuuden perustamisesta ja hallinnoinnista, mukaan lukien sen riippumatonta arviointia ja seuranta koskevat kustannukset, aina kun se on mahdollista;
- d) alakohtaisia politiikkoja tukevat ohjelmat, joiden avulla unioni antaa tukea kumppanimaan alakohtaiselle ohjelmalle;
- e) osallistuminen kustannuksiin, joita aiheutuu maiden osallistumisesta unionin ohjelmiin sekä toimiin, joita toteuttavat unionin virastot ja elimet sekä sellaiset elimet tai henkilöt, joille on annettu tehtäväksi toteuttaa SEU V osaston mukaisia yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan erityistoimia.

27 artikla

Unionin rahoituksen muodot

1. Unionin rahoitusta voidaan myöntää varainhoitoasetuksen mukaisissa rahoitusmuodoissa, joita ovat erityisesti:
 - a) avustukset;
 - b) palvelujen, tavaroiden tai rakennusurakoiden hankintasopimukset;
 - c) budjettituki;
 - d) rahoitusosuudet komission varainhoitoasetuksen 234 artiklan mukaisesti perustamiin erityisrahastoihin;
 - e) rahoitusvälineet;
 - f) talousarviotakuut;
 - g) rahoitusta yhdistävät toimet;
 - h) velkahelpotukset kansainvälisesti sovittujen velkahelpotusohjelmien yhteydessä;
 - i) rahoitusapu;
 - j) palkatut ulkopuoliset asiantuntijat.

2. Työskennellessään kumppanimaiden sidosryhmien, esimerkiksi kansalaisjärjestöjen ja paikallisviranomaisten, kanssa komissio ottaa huomioon niiden erityispiirteet, mukaan lukien niiden tarpeet ja asiaankuuluvan toimintaympäristön, määrittäessään rahoitusta koskevat yksityiskohtaiset säännöt, rahoitusmuodon, myöntämisedellytykset ja avustusten hallinnointiin sovellettavat hallinnolliset säännökset, jotta saavutettaisiin tällaisista sidosryhmistä mahdollisimman monet ja vastattaisiin mahdollisimman hyvin niiden tarpeisiin. Edistetään varainhoitoasetuksen mukaisesti erityismenettelyjä, kuten kumppanuussopimuksia, rahoitustuen myöntämistä kolmansille osapuolille, tuen suoraa myöntämistä tai kelpoisuusehtojen perusteella rajattuja ehdotuspyyntöjä taikka kertakorvauksia, yksikkökustannuksiin perustuvaa rahoitusta, kiinteämääräistä rahoitusta sekä rahoitusta, joka ei perustu kustannuksiin varainhoitoasetuksen 125 artiklan 1 kohdan mukaisesti.
3. Varainhoitoasetuksen 195 artiklassa tarkoitettujen tapausten lisäksi suoraa myöntämismenettelyä voidaan käyttää seuraaviin:
 - a) vähäiset avustukset ihmisoikeuksien puolustajille kiireellisten suojelutoimien ja -tarpeiden rahoittamiseksi, myös vaarassa olevien ihmisoikeuksien puolustajien suojelumekanismien kautta, sekä sovittelijoille ja muille kansalaisyhteiskunnan toimijoille, jotka osallistuvat kriiseihin ja aseellisiin konflikteihin liittyvään vuoropuheluun, konfliktinratkaisuun, sovitteluun ja rauhanrakentamiseen, soveltuvin tapauksissa ilman tarvetta yhteisrahoitukseen;

- b) avustukset, soveltuvissa tapauksissa ilman tarvetta yhteisrahoitukseen, toimien rahoittamiseksi kaikkein vaikeimmissa olosuhteissa, joissa ehdotuspyynnön julkaiseminen ei ole asianmukaista, mukaan lukien tilanteet, joissa perusvapauksien puute on vakava, muun muassa ihmisoikeusloukkaukset, demokraattisiin instituutioihin kohdistuu uhkia tai kyseessä on kriisin kärjistyminen tai aseellinen konflikti, joissa ihmisten turvallisuus on eniten uhattuna tai joissa ihmisoikeusjärjestöjen, ihmisoikeuksien puolustajien, sovittelijoiden ja muiden kriisien ja aseellisten konfliktien yhteydessä käytävään vuoropuheluun, sovitteluun ja rauhanrakentamiseen osallistuvien kansalaisyhteiskunnan toimijoiden toimintaolosuhteet ovat vaikeimmat; tällaiset avustukset voivat olla määrältään enintään 1 000 000 euroa ja kestoltaan enintään 18 kuukautta, mitä on mahdollista jatkaa 12 kuukaudella, jos avustusten täytäntöönpanossa on objektiivisia ja odottamattomia esteitä;
- c) avustukset YK:n ihmisoikeusvaltuutetun toimistolle ja Global Campus of Human Rights -verkostolle, ihmisoikeuksia ja demokratiakehitystä käsittelevälle Euroopan yliopistojen väliselle keskukselle, jossa on mahdollista suorittaa eurooppalainen ylempi korkeakoulututkinto ihmisoikeuksien ja demokratiakehityksen alalla, sekä keskuksen assosioituneelle yliopistojen verkostolle, jossa on mahdollista suorittaa ihmisoikeusalan jatkotutkintoja, mukaan lukien apurahat kolmansien maiden opiskelijoille ja ihmisoikeuksien puolustajille;
- d) vähäiset avustukset kansalaisyhteiskunnan järjestöille käyttäen mahdollisuuksien mukaan yksinkertaistettuja rahoitusmuotoja varainhoitoasetuksen 125 artiklan mukaisesti.

Budjettituen, myös alakohtaisten tulosperusteisten uudistussopimusten kautta annetun budjettituen, on perustuttava maiden omavastuullisuuteen, keskinäiseen vastuuseen ja kumppanimaiden sitoutumiseen yleismaailmallisiin arvoihin, demokratiaan, ihmisoikeuksiin ja oikeusvaltioperiaatteeseen, kumppanimaiden tulokset ja edistyminen huomioon ottaen, ja sen tavoitteena on vahvistaa unionin ja kumppanimaiden välisiä kumppanuuksia. Siihen on sisällytettävä tehostettu poliittinen vuoropuhelu, valmiuksien kehittäminen ja hallinnon parantaminen, joilla täydennetään kumppaneiden pyrkimyksiä kerätä enemmän ja käyttää paremmin varoja, jotta tuettaisiin kestävää ja osallistavaa kasvua ja ihmisarvoisten työpaikkojen luomista, muun muassa nuorille, köyhyyden poistamista ja eriarvoisuuden vähentämistä, sekä pyrkimyksiä rakentaa ja vakiinnuttaa demokratioita ja rauhanomaisia yhteiskuntia. Budjettituella on edistettävä myös sukupuolten tasa-arvoa.

Jokaisen päätöksen budjettituen myöntämisestä on perustuttava unionin hyväksymään budjettitukipolitiikkaan, selkeisiin osallistumiskelpoisuusperusteisiin sekä riskien ja hyötyjen huolelliseen arvioimiseen.

4. Budjettituki on eriytettävä siten, että sillä vastataan paremmin kumppanimaan poliittiseen, taloudelliseen, sosiaaliseen ja ympäristöön liittyvään tilanteeseen, ottaen huomioon epävakaat tilanteet.

Myönnettäessä budjettitukea varainhoitoasetuksen 236 artiklan mukaisesti komissio määrittelee selkeästi budjettituen ehdollisuuden kriteerit, mukaan lukien edistyminen uudistuksissa ja avoimuus, ja seuraa niiden noudattamista sekä tukee parlamentaarisen valvonnan ja kansallisten tarkastusvalmiuksien kehittämistä sekä avoimuuden lisäämistä ja tietojen julkista saatavuutta.

5. Budjettituen maksu perustuu indikaattoreihin, jotka osoittavat, että kumppanimaan kanssa sovittujen tavoitteiden saavuttamisessa on edistytty tyydyttävästi.
6. Välineen mukaisesti tuettavien toimien ja niihin liittyvien vuonna 2021 aiheutuneiden kustannusten voidaan varainhoitoasetuksen 193 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan a alakohdan mukaisesti katsoa olevan rahoituspäätöksessä täsmennetyissä asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa avustuskelpoisia 1 päivästä tammikuuta 2021 alkaen, vaikka kyseiset toimet olisivat toteutuneet ja kyseiset menot olisivat aiheutuneet ennen avustushakemuksen jättämistä.
7. Välineen mukaiset rahoitusvälineet, talousarviotakuut ja rahoitusta yhdistävät toimet on pantava täytäntöön varainhoitoasetuksen 209 artiklan 1 kohdan mukaisia periaatteita noudattaen ja jos mahdollista, EIP:n, jonkin monenvälisen eurooppalaisen rahoituslaitoksen, kuten Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankin tai kahdenvälisen eurooppalaisen rahoituslaitoksen, esimerkiksi kehityspankkien, johdolla, mahdollisesti yhdistettyinä sekä jäsenvaltioilta että kolmansilta osapuolilta saatavan rahoitustuen muihin muotoihin.

Välineen mukaisten unionin rahoitusvälineiden rahoittamiseen voivat osallistua jäsenvaltiot sekä mitkä tahansa varainhoitoasetuksen 62 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetut yhteisöt.

8. Edellä 7 kohdassa tarkoitettuja rahoitusvälineitä voidaan ryhmitellä eri välineiksi täytäntöönpanoa ja raportointia varten.
9. Unionin rahoitus ei saa johtaa erityisten verojen, tullien tai muiden maksujen muodostumiseen tai niiden kanton.
10. Kumppanimaiden määräämiin veroihin, tulleihin ja maksuihin voidaan antaa rahoitusta välineen nojalla.

28 artikla

Osallistumiskelpoiset henkilöt ja yhteisöt

1. Maantieteellisistä ohjelmista sekä kansalaisyhteiskunnan järjestöjä koskevasta aihekohtaisesta ohjelmasta ja maailmanlaajuisia haasteita koskevasta aihekohtaisesta ohjelmasta rahoitettaviin toimiin liittyviin hankinta-, avustus- ja palkitsemismenettelyihin voivat osallistua kansainväliset järjestöt ja kaikki muut oikeussubjektit, myös kansalaisyhteiskunnan järjestöt, jotka ovat seuraavien maiden kansalaisia, tai oikeushenkilöiden tapauksessa myös tosiasiallisesti sijoittautuneita johonkin niistä:
 - a) jäsenvaltiot, IPA III -asetuksen asiaankuuluvassa liitteessä luetellut edunsaajat ja Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen sopimuspuolet;
 - b) kumppanimaat naapurialueilla ja Venäjän federaatio silloin, kun asianomainen menettely liittyy liitteessä I tarkoitettuihin ohjelmiin, joihin se osallistuu;
 - c) kehitysmaat ja kehittyvät alueet, jotka sisältyvät OECD:n kehitysapukomitean luetteloon virallisen kehitysavun saajista ja jotka eivät ole G20-ryhmän jäseniä, sekä merentakaiset maat ja alueet;

- d) virallisen kehitysavun vastaanottajamaiden luetteloon sisältyvät kehitysmaat, jotka ovat G20-ryhmän jäseniä, sekä muut maat ja alueet silloin, kun asianomainen menettely liittyy unionin välineennojjalla rahoittamaan toimeen, johon ne osallistuvat;
- e) maat, joiden osalta komissio on vahvistanut ulkoisen rahoituksen vastavuoroisen saantimahdollisuuden; tämä mahdollisuus voidaan myöntää vähintään vuoden pituiseksi määräajaksi edellyttäen, että asianomainen maa soveltaa samoja kelpoisuusehtoja unionin ja sellaisten maiden yhteisöihin, jotka ovat välineen mukaan osallistumiskelpoisia; komissio päättää rahoituksen vastavuoroisesta saantimahdollisuudesta ja sen kestosta asianomaista yhtä tai useampaa edunsaajamaata kuultuaan;
- f) OECD:n jäsenmaat, kun on kyse virallisen kehitysavun vastaanottajamaiden luetteloon sisältyvässä vähiten kehittyneessä maassa tai voimakkaasti velkaantuneessa köyhässä maassa täytäntöönpantavista sopimuksista.

2. Ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskevasta aihekohtaisesta ohjelmasta ja rauhaa, vakautta ja konfliktinestoa koskevasta aihekohtaisesta ohjelmasta rahoitettavien toimien ja nopean vasteen toimien osalta ei rajoiteta millään tavalla osallistumista hankinta-, avustus- ja palkitsemismenettelyihin, sanotun kuitenkin rajoittamatta toimien luonteesta ja tavoitteista johtuvia rajoituksia.

3. Kaikki välineen nojalla rahoitettavat tarvikkeet ja aineet voivat olla peräisin mistä tahansa maasta.
4. Tässä artiklassa vahvistettuja osallistumiskelpoisuussääntöjä ei sovelleta luonnollisiin henkilöihin, jotka ovat osallistumiskelpoisen toimeksisaajan tai mahdollisen alihankkijan palveluksessa tai muussa oikeudellisessa sopimussuhteessa siihen, eivätkä ne aiheuta kyseisten henkilöiden kansalaisuutta koskevia rajoituksia.
5. Toimiin, joille varainhoitoasetuksen 62 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii–viii luetelmakohdassa tarkoitettu yhteisö antaa yhteisrahoitusta tai joita toteutetaan kyseisten yhteisöjen kanssa joko suoraan tai välillisesti hallinnoiden, sovelletaan myös kyseisten yhteisöjen osallistumiskelpoisuussääntöjä.
6. Jos avunantajat antavat rahoitusta komission perustamaan erityisrahastoon tai ulkoisina käyttötarkoitukseensa sidottuina tuloina, sovelletaan kelpoisuussääntöjä, jotka on vahvistettu kyseisen erityisrahaston perustamisasiakirjassa tai, jos on kyse ulkoisista käyttötarkoitukseensa sidotuista tuloista, avunantajan kanssa tehdyssä sopimuksessa.
7. Kun on kyse toimista, joita rahoitetaan välineen nojalla sekä jostakin toisesta unionin ohjelmasta, tällaisten unionin ohjelmien mukaan osallistumiskelpoiset yhteisöt katsotaan osallistumiskelpoisiksi.
8. Kun on kyse useita maita kattavista toimista, osallistumiskelpoisiksi voidaan katsoa oikeussubjektit, jotka ovat kyseisten toimien soveltamisalaan kuuluvien maiden ja alueiden kansalaisia tai johonkin niistä tosiasiallisesti sijoittautuneita oikeushenkilöitä.
9. Tässä artiklassa säädettyjä osallistumiskelpoisuussääntöjä voidaan rajoittaa hakijoiden kansalaisuuden, maantieteellisen sijainnin tai luonteen osalta, jos toimen erityisluonne, tavoitteet ja tehokas täytäntöönpano edellyttävät tällaisia rajoituksia.

10. Muiden kuin osallistumiskelpoisten maiden tarjoajat, hakijat ja ehdokkaat voidaan hyväksyä osallistumiskelpoisiksi kiireellisissä tapauksissa tai tapauksissa, joissa palveluja ei ole saatavilla asianomaisten maiden tai alueiden markkinoilla, tai muissa asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa, joissa toimen toteuttaminen olisi kelpoisuussääntöjen soveltamisen takia mahdotonta tai kohtuuttoman vaikeaa.
11. Paikallisen tuotantokyvyn sekä paikallisten markkinoiden ja hankintojen edistämiseksi, kun varainhoitoasetuksessa säädetään yhden ainoan tarjouksen perusteella tehtävästä hankinnasta, paikalliset ja alueelliset toimeksisaajat asetetaan etusijalle. Kaikissa muissa tapauksissa paikallisten ja alueellisten toimeksisaajien osallistumista edistetään mainitun asetuksen asiaa koskevien säännösten mukaisesti. Kestävyyttä ja asianmukaista huolellisuutta koskevia kriteerejä on edistettävä.
12. Demokratiaa ja ihmisoikeuksia koskevassa aihekohtaisessa ohjelmassa osallistumiskelpoisia ovat kaikkia yhteisöt, jotka eivät sisälly oikeussubjektin määritelmään 2 artiklan ensimmäisen kohdan 6 alakohdassa, jos tämä on välttämätöntä tämän ohjelman toiminta-aloilla.

29 artikla

Soveltamisalan ulkopuolelle jätetyt toimet

Välineen mukaisella unionin rahoituksella ei tueta toimia tai toimenpiteitä, jotka

- a) saattavat johtaa ihmisoikeusloukkauksiin kumppanimaissa;

- b) ovat ristiriidassa vastaanottajamaan Pariisin sopimuksen mukaisen, kansallisesti määritellyn panoksen kanssa tai jotka edistävät investointeja fossiilisiin polttoaineisiin tai jotka ympäristönäkökohtien tarkastelun ja vaikutusten arvioinnin mukaan aiheuttavat merkittäviä haittavaikutuksia ympäristölle ja ilmastolle, paitsi jos tällaiset toimet tai toimenpiteet ovat ehdottoman välttämättömiä välineen tavoitteiden saavuttamiseksi ja niihin liittyy asianmukaisia toimenpiteitä näiden vaikutusten välttämiseksi, ehkäisemiseksi tai vähentämiseksi ja mahdollisuuksien mukaan niiden kompensoimiseksi, mukaan lukien tuki ympäristön kannalta haitallisten fossiilisten polttoaineiden tukien vaiheittaiselle poistamiselle.

30 artikla

Määrärahojen siirtäminen, vuotuiset erät, maksusitoumusmäärärahat, palautukset ja rahoitusvälineiden tuottamat tulot sekä talousarviotakuut

1. Sen lisäksi, mitä varainhoitoasetuksen 12 artiklan 4 kohdassa säädetään, välineen mukaiset käyttämättömät maksusitoumus- ja maksumäärärahat siirretään ilman eri toimenpiteitä seuraavalle varainhoitovuodelle, ja niitä voidaan sitoa ja käyttää vastaavasti seuraavan varainhoitovuoden joulukuun 31 päivään saakka. Varainhoitovuodelta toiselle siirretty määrä käytetään seuraavana varainhoitovuonna ensin.

Komissio ilmoittaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle siirretyistä maksusitoumusmäärärahoista varainhoitoasetuksen 12 artiklan 6 kohdan mukaisesti.

2. Sen lisäksi, mitä varainhoitoasetuksen 15 artiklassa säädetään määrärahojen ottamisesta uudelleen käyttöön, maksusitoumusmäärärahat, jotka vastaavat välineen mukaisten toimien kokonaan tai osittain toteutumatta jäämisen vuoksi vapautettujen sitoumusten määrää, otetaan takaisin alkuperäiseen budjettikohtaan.
3. Useamman kuin yhden varainhoitovuoden aikana toteutettavia toimia koskevat talousarviositoumukset voidaan jakaa usealle eri varainhoitovuodelle vuotuisiksi eriksi varainhoitoasetuksen 112 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

Tällaisiin tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuihin monivuotisiin toimiin ei sovelleta varainhoitoasetuksen 114 artiklan 2 kohdan kolmatta alakohtaa. Komissio vapauttaa ilman eri toimenpiteitä toimen talousarviositoumuksen ne osat, joita ei ole talousarviositoumuksen tekovuotta seuraavan viidennen vuoden joulukuun 31 päivään mennessä käytetty ennakkorahoitukseen tai välimaksuihin tai joista ei ole esitetty todennettua menoilmoitusta tai maksupyyntöä.

Tämän artiklan 2 kohtaa sovelletaan myös vuotuisiin eriin.

4. Poiketen siitä, mitä varainhoitoasetuksen 209 artiklan 3 kohdassa säädetään, rahoitusvälineestä ja talousarviotakuista aiheutuvat palautukset ja niiden tuottamat tulot otetaan alkuperäiseen budjettikohtaan sisäisinä käyttötarkoitukseensa sidottuina tuloina sen jälkeen, kun hallinnointikustannukset ja -palkkiot on vähennetty. Komissio tarkastelee joka viides vuosi olemassa olevien rahoitusvälineiden vaikutusta unionin tavoitteiden saavuttamiseen ja niiden tuloksellisuutta.

IV luku

EKKR+, ulkosuhdetoimien takuujärjestely, talousarviotakuut ja kolmansille maille myönnettävä rahoitusapu

31 artikla

Soveltamisala ja rahoitus

1. Edellä 6 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettulla määrärahalla rahoitetaan Euroopan kestävän kehityksen rahasto plus (EKKR+) ja ulkosuhdetoimien takuujärjestely.

2. EKRR+ on integroitu rahoituspaketti rahoituksen myöntämiseen tämän asetuksen 27 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen avustusten, teknisen avun, rahoitusvälineiden, talousarviotakuiden ja rahoitusta yhdistävien toimien muodossa, ja sen tarkoituksena on tukea investointeja ja lisätä rahoituksen saatavuutta tämän asetuksen 3 ja 8 artiklassa säädettyjen tavoitteiden ja yleisten periaatteiden ja soveltuvin osin IPA III -asetuksen tavoitteiden saavuttamisen tukemiseksi maksimoiden samalla täydentävyyden ja kehitysvaikutuksen sekä innovatiivisten tuotteiden tuotannon, myös pk-yrityksille.

EKKR+:lla tuetaan erityisesti kestävää ja osallistavaa taloudellista, ympäristöön liittyvää ja sosiaalista kehitystä, siirtymistä kestävään lisäarvotalouteen sekä vakaata investointiympäristöä. Sillä edistetään myös sosioekonomista ja ympäristön selviytymiskykyä kumppanimaissa kiinnittäen huomiota erityisesti köyhyyden poistamiseen. Näin EKKR+ edistää sosioekonomisen eriarvoisuuden vähentämistä, kestävää ja osallistavaa kasvua, ilmastonmuutokseen sopeutumista ja sen hillintää, ympäristönsuojelua ja ympäristöasioiden hallintaa, ihmisarvoisten työpaikkojen luomista ILO:n työelämän perusnormien pohjalta, taloudellisia mahdollisuuksia, osaamista ja yrittäjyyttä, sosioekonomisesti tärkeitä aloja, yhteiskunnalliset yritykset ja osuuskunnat mukaan luettuina, pk-yrityksiä, kestäviä yhteyksiä, haavoittuvien ryhmien tukemista, ihmisoikeuksien edistämistä, sukupuolten tasa-arvoa ja naisten ja nuorten voimaannuttamista sekä sääntöjenvastaisen muuttoliikkeen erityisiin sosioekonomisiin perimmäisiin syihin ja pakkomuuton perimmäisiin syihin puuttumista liitteessä V esitettyjen prioriteettialojen ja kulloinkin noudatettavien suuntaa-antavien ohjelma-asiakirjojen mukaisesti.

Erityistä huomiota kiinnitetään maihin, joiden tilanne on todettu epävakaa tai joissa on käynnissä konflikti, vähiten kehittyneisiin maihin ja erittäin velkaantuneisiin köyhiin maihin, myös tarjoamalla tukea institutionaalisten valmiuksien kehittämiseen ja talouden hallintaan sekä teknistä apua.

3. Ulkosuhdetoimien takuujärjestelyllä tuetaan EKKR+ -toimia, jotka katetaan talousarviotakuilla tämän asetuksen 32–39 artiklan mukaisesti. Ulkosuhdetoimien takuujärjestelyllä tuetaan myös makrotaloudellista rahoitusapua ja lainoja asetuksen (Euratom) 2021/...⁺ 10 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuille kolmansille maille.

⁺ EUVL: lisätään tekstiin asiakirjassa ST 12568/20 [2018/0245(NLE)] olevan asetuksen numero.

4. Unioni voi taata ulkosuhdetoimien takuujärjestelyllä enintään 53 449 000 000 euron arvosta toimia, joista on allekirjoitettu takuusopimukset 1 päivän tammikuuta 2021 ja 31 päivän joulukuuta 2027 välisenä aikana.

Siirretään komissiolle valta antaa 44 artiklan mukaisesti delegoitu säädös ulkosuhdetoimien takuujärjestelyn enimmäismäärän muuttamiseksi enintään 20 prosentilla.

5. Rahoitusaste on 9–50 prosenttia riippuen toimen tyypistä.

Unionin talousarviosta voidaan käyttää enintään 10 000 000 000 euroa ulkosuhdetoimien takuujärjestelyn rahoittamiseen. Siirretään komissiolle valta antaa delegoituja säädöksiä 44 artiklan mukaisesti tämän enimmäismäärän muuttamiseksi sen varmistamiseksi, että rahoitettava määrä vastaa ulkosuhdetoimien takuujärjestelyn määrää ja rahoitusastetta, ottaen huomioon taattujen toimien tyyppi.

Ulkosuhdetoimien takuujärjestelyn rahoitusaste on 9 prosenttia unionin makrotaloudellisen rahoitusavun osalta ja sellaisten talousarviotakuiden osalta, joilla katetaan lainanantotoimintaan liittyviä valtion riskejä.

Rahoitusasteita tarkistetaan vähintään kolmen vuoden välein 51 artiklassa vahvistetusta tämän asetuksen soveltamisen aloittamispäivästä. Siirretään komissiolle valta antaa 44 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä rahoitusasteiden muuttamiseksi.

6. Ulkosuhdetoimien takuujärjestely katsotaan yhdeksi takuuksi varainhoitoasetuksen 212 artiklalla perustetussa yhteisessä vararahastossa.
7. EKCR+:sta ja ulkosuhdetoimien takuujärjestelystä voidaan tukea rahoitus- ja investointitoimia kumppanimaissa, jotka sijaitsevat 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuilla maantieteellisillä alueilla. Ulkosuhdetoimien takuujärjestelyä rahoitetaan 6 artiklan 2 kohdan a alakohdassa määritettyjen maantieteellisten ohjelmien talousarviosta, ja varat siirretään yhteiseen vararahastoon. EKCR+:sta ja ulkosuhdetoimien takuujärjestelystä voidaan myös tukea toimia IPA III -asetuksen asiaankuuluvassa liitteessä lueteltujen edunsaajien alueella. EKCR+:sta kyseisiä toimia varten myönnettävä rahoitus samoin kuin ulkosuhdetoimien takuujärjestelyn rahoittaminen perustuvat IPA III -asetukseen. Ulkosuhdetoimien takuujärjestelyn rahoittaminen asetuksen (Euratom) 2021/...⁺ 10 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuille maille myönnettäviä lainoja varten perustuu kyseiseen asetukseen.
8. Varainhoitoasetuksen 211 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu rahoitus muodostetaan tämän asetuksen nojalla hyväksytyjen unionin sitoumusten kokonaismäärän perusteella. Vuosittain tarvittavan rahoituksen määrä voidaan koota enintään seitsemän vuoden kuluessa. Asetuksen (EU) 2017/1601 nojalla myönnettävien takausten ja perussäädösten, joiden rahoitukseen sovelletaan asetusta (EY, Euratom) N:o 480/2009, nojalla kolmansille maille myönnettävien takausten, rahoitusavun ja Euratomin lainojen rahoituksessa noudatetaan edelleen kyseisten asetusten säännöksiä.

⁺ EUVL: lisätään tekstiin asiakirjassa ST 12568/20 [2018/0245(NLE)] olevan asetuksen numero.

9. Asetuksella (EU) 2017/1601 perustetussa EKKR-takuurahastossa ja asetuksella (EY, Euratom) N:o 480/2009 perustetussa ulkosuhteisiin liittyvien hankkeiden takuurahastossa oleva nettovarallisuus siirretään ... päivänä ...kuuta ... [EUVL: lisätään tämän asetuksen voimaantulokuukautta seuraavan kuukauden viimeinen päivä] yhteiseen vararahastoon asetuksen (EU) 2017/1601 nojalla hyväksyttyjen talousarviotakuiden ja perussäädösten, joiden rahoitukseen sovelletaan asetusta (EY, Euratom) N:o 480/2009, nojalla kolmansille maille myönnettävien takausten, rahoitusavun ja Euratomin lainojen rahoittamista varten.

32 artikla

EKKR+:n rakenne

1. EKKR+ koostuu tämän asetuksen 4 artiklan 2 kohdassa ja IPA III -asetuksessa tarkoitettujen alueiden alueellisista investointijärjestelyistä, jotka perustetaan unionin nykyisten ulkoisten rahoitusta yhdistävien välineiden työmenetelmien, menettelyjen ja rakenteiden pohjalta ja joissa voidaan yhdistää niiden rahoitusta yhdistävät toimet sekä EKKR+:n kattamat ulkosuhdetoimien takuujärjestelyn toimet.
2. EKKR+:n hallinnoinnista vastaa komissio.

33 artikla

EKKR+:n strateginen johtoryhmä

1. Komissiota neuvoo EKKR+:n hallinnoinnissa strateginen johtoryhmä, jäljempänä 'EKKR+:n strateginen johtoryhmä', lukuun ottamatta toimia, jotka koskevat IPA III -asetuksen asiaankuuluvassa liitteessä lueteltuja edunsaajia Länsi-Balkanilla, joilla on oma strateginen johtoryhmänsä.
2. EKKR+:n strateginen johtoryhmä neuvoo komissiota EKKR+:n kattamien ulkosuhdetoimien takuujärjestelyn investointien, myös 36 artiklassa tarkoitettujen investointi-ikkunoiden, strategisessa linjauksessa ja prioriteeteissa ja myötävaikuttaa siihen, että ne ovat yhteneviä unionin ulkoisen toiminnan, kehityspolitiikan ja Euroopan naapuruuspolitiikan pääperiaatteiden ja -tavoitteiden sekä 3 artiklassa vahvistettujen tavoitteiden ja 31 artiklassa vahvistetun EKKR+:n tarkoituksen kanssa. Lisäksi EKKR+:n strateginen johtoryhmä antaa komissiolle tukea asetettaessa yleisiä investointitavoitteita ulkosuhdetoimien takuujärjestelyn käytölle EKKR+:n tukemisessa sekä seuraa investointi-ikkunoiden asianmukaista ja monipuolista maantieteellistä ja aihekohtaista kattavuutta.
3. EKKR+:n strateginen johtoryhmä tukee myös yleistä koordinointia, täydentävyyttä ja johdonmukaisuutta alueellisten investointijärjestelyjen välillä, ulkoisen investointiohjelman kolmen pilarin välillä, ulkoisen investointiohjelman ja unionin muiden muuttoliikkeeseen ja Agenda 2030 -toimintaohjelman, myös ilmastonmuutoksen torjunnan, täytäntöönpanoon liittyvien toimien välillä sekä unionin muiden ulkoisten ohjelmien ja rahoitusvälineiden kanssa.

4. EKKR+:n strateginen johtoryhmä koostuu komission ja korkean edustajan, kaikkien jäsenvaltioiden ja EIP:n edustajista. Euroopan parlamentilla on tarkkailijan asema. Rahoittajille, osallistumiskelpoisille vastapuolille, kumppanimaille, asiaankuuluville alueellisille järjestöille ja muille sidosryhmille voidaan tarvittaessa myöntää tarkkailijan asema. EKKR+:n strategista johtoryhmää on kuultava ennen uusien tarkkailijoiden mukaan ottamista. EKKR+:n strategisen johtoryhmän puheenjohtajuudesta huolehtivat komissio ja korkea edustaja.
5. EKKR+:n strateginen johtoryhmä kokoontuu vähintään kahdesti vuodessa ja mahdollisuuksien mukaan antaa lausuntoja yksimielisesti. Puheenjohtaja voi milloin tahansa järjestää ylimääräisiä kokouksia, tai niitä voidaan pitää myös jäsenten kolmasosan pyynnöstä. Jos yksimielisyyteen ei päästä, sovelletaan äänestysoikeuksia, joista on sovittu EKKR+:n strategisen johtoryhmän ensimmäisessä kokouksessa ja jotka on vahvistettu sen työjärjestyksessä. Työjärjestyksessä vahvistetaan tarkkailijoiden tehtävää koskevat puitteet. EKKR+:n strategisen johtoryhmän kokousten pöytäkirjat ja esityslistat julkistetaan niiden hyväksymisen jälkeen.
6. Komissio antaa EKKR+:n strategiselle johtoryhmälle vuosittain kertomuksen EKKR+:n täytäntöönpanon edistymisestä. Länsi-Balkanista vastaava strateginen johtoryhmä tiedottaa edistymisestä takuujärjestelyn täytäntöönpanossa kyseisellä alueella edellä mainitun kertomuksen täydentämiseksi. Strategiset johtoryhmät tarkastelevat 42 artiklan 5 kohdassa tarkoitettuja arviointikertomuksia ja ottavat ne huomioon.

EKKR+:n strateginen johtoryhmä kuulee säännöllisesti asiaankuuluvia sidosryhmiä EKKR+:n strategisista linjauksista ja täytäntöönpanosta.

7. Kahden erillisen strategisen johtoryhmän (EKKR+:n strateginen johtoryhmä ja Länsi-Balkanista vastaava strateginen johtoryhmä) olemassaolo ei vaikuta siihen, että tarvitaan yksi yhtenäinen EKKR+:n riskienhallintakehys.
8. EKKR+:n mukaisten vakuuksien riskinhallintatoiminnoissa otetaan huomioon välineen tavoitteet ja periaatteet. EKKR+:n riskinarviointia ja korvausmenetelmiä sovelletaan johdonmukaisesti kaikissa, myös 36 artiklassa tarkoitetuissa, investointi-ikkunoissa. Komissio perustaa teknisen riskienarviointiryhmän. Komissio varmistaa teknisen riskienarviointiryhmän laadukkaan toiminnan sekä itsenäisyyden, puolueettomuuden ja osallistavuuden. Komissio varmistaa myös, että tiedot ja analyysit jaetaan jäsenvaltioille hyvissä ajoin, avoimesti ja osallistavalla tavalla ottaen asianmukaisesti huomioon luottamuksellisuuden. Teknisen riskienarviointiryhmän kokoonpano, työjärjestys ja työskentelytavat ovat osallistavia, avoimia EIP:n asiantuntijoille, muille osallistumiskelpoisille vastapuolille ja kiinnostuneille jäsenvaltioille, ja ne esitetään EKKR+:n strategiselle johtoryhmälle. Komissio ilmoittaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle teknisen riskienarviointiryhmän kokoonpanon, toimeksiannon ja työjärjestyksen ja varmistaa, että sen jäsenet ovat puolueettomia ja ettei niillä ole eturistiriitoja.

9. EKKR+:n soveltamiskauden aikana EKKR+:n strateginen johtoryhmä hyväksyy ja julkaisee mahdollisimman pian suuntaviivat, joissa vahvistetaan, miten EKKR+ -toimien yhdenmukaisuus 31 ja 35 artiklassa säädettyjen tarkoituksen, tavoitteiden ja kelpoisuusvaatimusten kanssa on tarkoitus varmistaa.

34 artikla

Alueelliset operatiiviset johtoryhmät

Alueellisten investointijärjestelyjen operatiiviset johtoryhmät tukevat komissiota täytäntöönpanotasolla, ottaen huomioon asianomaisen strategisen johtoryhmän neuvot ja asiaankuuluvat riskinarvioinnit, määrittäessä alueellisia ja alakohtaisia investointitavoitteita sekä alueellisia, alakohtaisia ja aihekohtaisia investointi-ikkunoita, ja laativat lausuntoja rahoitusta yhdistävistä toimista ja ulkosuhdetoimien takuujärjestelyn käytöstä EKKR+:n ehdottamissa investointiohjelmissa.

35 artikla

EKKR+:n ulkosuhdetoimien takuujärjestelyn toimien ja vastapuolten osallistumiskelpoisuus ja valinta

1. Rahoitus- ja investointitoimien, joita voidaan tukea ulkosuhdetoimien takuujärjestelystä, on oltava johdonmukaisia ja unionin politiikkojen ja asiaankuuluvien ohjelma-asiakirjojen mukaisia sekä kumppanimaiden strategioiden ja politiikkojen mukaisia. Niiden on erityisesti tuettava välineen sekä soveltuvien osin IPA III -asetuksen tavoitteita, yleisiä periaatteita ja politiikkakehystä ottaen asianmukaisesti huomioon tämän asetuksen liitteessä V esitetyt prioriteettialat.

2. Ulkosuhdetoimien takuujärjestelyllä tuetaan rahoitus- ja investointitoimia, jotka täyttävät varainhoitoasetuksen 209 artiklan 2 kohdan a–e alakohdassa esitetyt edellytykset ja jotka liittyvät erityisesti tarpeeseen saavuttaa täydentävyys, myös puuttumalla markkinoiden toimimattomuuteen tai epätyydyttäviin investointitilanteisiin, sovittaa yhteen osallistumiskelpoisten vastapuolten etuja, välttää kilpailun vääristymistä ja tapauksen mukaan maksimoida yksityiset investoinnit, ja jotka
- a) käyvät läpi varainhoitoasetuksen 34 artiklan mukaisesti ennakkoarvioinnit, joiden on oltava oikeassa suhteessa suunniteltujen toimien tavoitteisiin ja määriin, jotta voidaan määrittää kyseisten toimien mahdolliset vaikutukset ja riskit ihmisoikeuksien, ympäristö-, työ- ja sosiaalinenormien kannalta, mukaan lukien vaikutustenarvioinnit keskeisistä ohjelmista, joilla odotetaan olevan merkittävä vaikutus kyseisiin aloihin, tämän asetuksen 31 artiklan 2 kohdassa säädetyn EKKR+:n tarkoituksen mukaisesti ja ottaen asianmukaisesti huomioon vaikutuksen piiriin kuuluvilta yhteisöiltä hankittavan vapaan ja tietoon perustuvan ennakkosuostumuksen periaate maata koskevissa investoinneissa;
 - b) varmistavat täydentävyyden ulkoisen investointiohjelman eri pilareiden kesken sekä muiden aloitteiden kanssa;

- c) ovat taloudellisesti ja rahoituksellisesti toteutuskelpoisia ottaen asianmukaisesti huomioon yksityisten ja julkisten kumppanien mahdollisen tuen ja osarahoituksen hankkeelle siten, että samalla otetaan huomioon erityinen toimintaympäristö ja valmiudet maissa, joiden tilanne on todettu hauraaksi tai joissa on käynnissä konflikti, vähiten kehittyneissä maissa, pienissä kehittyvissä saarivaltioissa, kehittyvissä sisämaavaltioissa ja erittäin velkaantuneissa köyhissä maissa, joissa voidaan tarjota edullisempia ehtoja;
- d) ovat teknisesti toteutuskelpoisia sekä sosiaalisesti ja ympäristön kannalta kestäviä ja maksimoivat kehitysvaikutukset;
- e) eivät vääristä markkinoita kumppanimaissa ja -alueilla eivätkä kilpaile epäoikeudenmukaisesti paikallisten toimijoiden kanssa;
- f) pannaan täytäntöön 7 artiklassa tarkoitetun poliittisen kehyksen ja sovellettavien ympäristöön liittyvien, sosiaali- ja työlainsäädännön velvoitteiden ja normien sekä kansainvälisesti sovittujen investointeja koskevien, erityisesti YK:n ja OECD:n hyväksymien, suuntaviivojen, periaatteiden ja yleissopimusten mukaisesti, noudattaen täysin ihmisoikeuksia koskevaa kansainvälistä oikeutta sekä 3 ja 8 artiklassa vahvistettuja tavoitteita ja yleisiä periaatteita.

3. Ulkosuhdetoimien takuujärjestelyä käytetään kattamaan seuraavista välineistä aiheutuvia riskejä:
- a) lainat, mukaan lukien paikallisen valuutan määräiset lainat;
 - b) takaukset;
 - c) vastatakaukset;
 - d) pääomamarkkinainstrumentit;
 - e) muut rahoitusmuodot ja lisävakuusjärjestelyt, vakuutukset sekä pääomasijoitukset tai oman pääoman luonteiset sijoitukset.
4. Ulkosuhdetoimien takuujärjestelyssä osallistumiskelpoisia vastapuolia ovat ne, jotka mainitaan varainhoitoasetuksen 208 artiklan 4 kohdassa, mukaan lukien vastapuolet ulkosuhdetoimien takuujärjestelyn rahoittamiseen osallistuvista kumppanimaista ja kolmansista maista, edellyttäen että komissio on hyväksynyt ne tämän asetuksen 37 artiklan mukaisesti. Lisäksi ja poiketen siitä, mitä säädetään varainhoitoasetuksen 62 artiklan 1 kohdan c alakohdassa, ulkosuhdetoimien takuujärjestelyssä osallistumiskelpoisia ovat jäsenvaltion, kumppanimaan tai kolmannen maan yksityisoikeuden soveltamisalaan kuuluvat elimet, jotka ovat osallistuneet ulkosuhteiden takuujärjestelyn rahoittamiseen tämän asetuksen 37 artiklan mukaisesti ja antaneet riittävän varmuuden taloudellisista valmiuksistaan.

5. Osallistumiskelpoisten vastapuolten on noudatettava varainhoitoasetuksen 62 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädettyjä sääntöjä ja edellytyksiä. Kun on kyse ulkosuhteiden takuujärjestelyn rahoittamiseen tämän asetuksen 37 artiklan mukaisesti osallistuneen jäsenvaltion, kumppanimaan tai kolmannen maan yksityisoikeuden soveltamisalaan kuuluvista elimistä, etusijalle asetetaan ne elimet, jotka antavat ympäristöä, sosiaalineläkökohtia, verotusta ja yrityksen hallinnointi- ja ohjausjärjestelmää koskeviin kriteereihin liittyviä tietoja.

Komissio varmistaa osallistumiskelpoisten vastapuolten, myös pienten ja keskikokoisten vastapuolten, käytettävissä olevien resurssien tuloksellisen, tehokkaan ja oikeudenmukaisen käytön ja edistää vastapuolten välistä yhteistyötä ottaen asianmukaisesti huomioon niiden valmiudet, lisäarvon ja kokemuksen.

Komissio varmistaa kaikkien osallistumiskelpoisten vastapuolten oikeudenmukaisen kohtelun 27 artiklan 7 kohdan mukaisesti sekä varmistaa, että eturistiriidat vältetään EKKR+:n täytäntöönpanokauden aikana. Täydentävyyden varmistamiseksi komissio voi pyytää osallistumiskelpoisia vastapuolia antamaan kaikki asian kannalta merkitykselliset tiedot muista toimistaan, jotka eivät kuulu EKKR+:n piiriin.

6. Varainhoitoasetuksen 219 artiklan 4 kohdassa esitettyä omien varojen rahoitusosuutta koskevaa ehtoa sovelletaan salkkuperusteisesti jokaiseen osallistumiskelpoiseen vastapuoleen, jolle on välineen nojalla myönnetty talousarviotakuu.

7. Komissio valitsee osallistumiskelpoiset vastapuolet varainhoitoasetuksen 154 artiklan mukaisesti ottaen asianmukaisesti huomioon
- a) strategisten ja alueellisten operatiivisten johtoryhmien neuvonnan;
 - b) investointi-ikkunan tavoitteet;
 - c) osallistumiskelpoisen vastapuolen kokemuksen ja riskinhallintavalmiudet;
 - d) omien ja lisävarojen määrän sekä yksityisen sektorin yhteisrahoitusosuuden, jotka osallistumiskelpoinen vastapuoli on valmis käyttämään investointi-ikkunan rahoittamiseen huomioiden asianmukaisesti investoinnin koon;
 - e) osallistumiskelpoisten vastapuolten alakohtaisen tai maantieteellisen asiantuntemuksen;
 - f) osallistumiskelpoisten vastapuolten yhteistyön edistämisen edut.
8. Komissio perustaa alueellisia operatiivisia johtoryhmiä kuultuaan ja Euroopan parlamentille ja neuvostolle ilmoitettuaan, monivuotisten suuntaa-antavien ohjelmien pohjalta sekä EKRR+:n strategiselta johtoryhmältä ja Länsi-Balkanista vastaavalta strategiselta johtoryhmältä saamiensa neuvojen perusteella tiettyyn määrään asti ulkosuhdetoimien takuujärjestelystä katettavia investointi-ikkunoita välineen nojalla rahoitettavia alueita tai tiettyjä kumppanimaita tai näitä molempia varten, tiettyjä aloja varten, taikka tiettyjä hankkeita tai tiettyjä lopullisten edunsaajien luokkia tai näitä molempia varten. Komissio ilmoittaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle, miten nämä investointi-ikkunat täyttävät tämän artiklan vaatimukset ja mitkä ovat niiden tarkat ensisijaiset rahoituskohdeet. Kaikki investointi-ikkunoihin liittyvät rahoitustukea koskevat pyynnöt on esitettävä komissiolle.

Investointi-ikkunoiden valinta perustellaan asianmukaisesti markkinoiden toimimattomuuden tai epätydyttävien investointitilanteiden analyysillä ja arvioinnilla sen yhdenmukaisuudesta tämän asetuksen ja soveltuvin osin IPA III -asetuksen prioriteettien kanssa. Komissio suorittaa tämän analyysin yhteistyössä mahdollisesti osallistumiskelpoisten vastapuolten ja sidosryhmien kanssa.

Osallistumiskelpoiset vastapuolet voivat tarjota 3 kohdassa tarkoitettuja välineitä investointi-ikkunan tai osallistumiskelpoisen vastapuolen hallinnoiman yksittäisen hankkeen puitteissa. Kyseisiä välineitä voidaan tarjota kumppanimaille, mukaan lukien maat, joiden tilanne on epävakaa tai joissa on käynnissä konflikti tai maat, joissa on ilmennyt jälleenrakentamiseen ja konfliktien jälkeiseen olojen ennalleen palauttamiseen liittyviä haasteita, ja kyseisten kumppanimaiden instituutioille, myös niiden julkisille kansallisille ja yksityisille paikallisille pankeille ja rahoituslaitoksille, sekä kyseisten kumppanimaiden yksityisen sektorin toimijoille, myös pk-yrityksille. Kyseiset välineet eivät saa hyödyttää sotilas- tai valtion turvallisuusalan valvomia yrityksiä asianmukaisesti perusteltuja tapauksia lukuun ottamatta.

9. Komissio arvioi, täyttävätkö ulkosuhdetoimien takuujärjestelyllä tuettavat toimet 1, 2 ja 3 kohdassa säädetyt osallistumiskelpoisuusvaatimukset, hyödyntäen mahdollisuuksien mukaan unionin ja osallistumiskelpoisten vastapuolten olemassa olevia tulosten mittaajjärjestelmiä. Komissio laatii tarkistusluettelon 31 artiklassa sekä 35 artiklan 1 ja 2 kohdassa esitetyistä osallistumiskelpoisuusvaatimuksista ja arvioi ja valitsee kaikki ulkosuhdetoimien takuujärjestelyllä tuettavat ehdotukset tämän tarkistusluettelon perusteella osallistumiskelpoisten vastapuolten toimittamien tietojen perusteella. Tarvittaessa komissio pyytää osallistumiskelpoisia vastapuolia selventämään tai muuttamaan toimitettuja tietoja. Komissio julkaisee vuosittain tarkistusluettelot sekä kutakin investointi-ikkunaa koskevan arviointinsa tulokset maittain ja aloittain esitettynä.
10. Siirretään komissiolle valta antaa 44 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä, jotta se voi muuttaa liitteessä V olevia prioriteettialoja.

36 artikla

EIP:n rooli

1. EIP panee täytäntöön yksinomaisen erityisen investointi-ikkunan, joka antaa kattavan riskisuojan valtiollisten vastapuolten ja muiden kuin kaupallisten valtiotason alapuolella olevien vastapuolten kanssa toteutettavien toimien osalta ja jonka suuntaa-antava vähimmäismäärä on 11 000 000 000 euroa ja joka ohjelmoidaan tämän osaston I ja III luvussa säädettyjen menettelyjen mukaisesti.

EIP:llä on tämän yksinomaisen erityisen investointi-ikkunanmukaisesti yksinoikeus toteuttaa toimia valtiollisten vastapuolten ja muiden kuin kaupallisten valtiotason alapuolella olevien vastapuolten kanssa. Yksinomaisessa erityisessä investointi-ikkunassa omien varojen osuudella tarkoitetaan jäännösriskin ottamista, ja EU:n takuun on katettava 65 prosenttia EIP:n rahoitustoimien puitteissa maksettujen ja taattujen määrien kokonaismäärästä, josta on vähennetty takaisin maksetut määrät ja johon on lisätty kaikki maksuihin ja takauksiin liittyvät määrät.

Poiketen siitä, mitä toisessa alakohdassa säädetään, jos EIP ei voi toteuttaa tai päättää olla toteuttamatta toimia tässä yksinomaisessa erityisessä investointi-ikkunassa, näiden toimien toteuttaminen on avoin muille osallistumiskelpoisille vastapuolille asianomaisissa ulkosuhdetoimien takuujärjestelyä koskevissa sopimuksissa vahvistettujen edellytysten mukaisesti, joissa otetaan huomioon EIP:lle samantyyppisten toimien osalta tarjotut ehdot sekä näitä toimia toteuttavan osallistumiskelpoisen vastapuolen erityistarpeet, olosuhteet ja luonne.

2. EIP:lle myönnetään oikeus toteuttaa toimia valtiotason alapuolella olevien vastapuolten kanssa, jotka eivät kuulu 1 kohdassa tarkoitettuun yksinomaiseen erityiseen investointi-ikkunaan, sekä toimia yksityisen sektorin kanssa. EIP:n vastuulle annetaan tarvittaessa 35 artiklassa tarkoitettua menettelyä noudattaen kaksi erillistä investointi-ikkunaa, joiden piiriin kuuluu
- a) ei-yksinomainen kattava riskisuoja sellaisten toimien osalta, joissa on mukana kaupallisia valtiotason alapuolella olevia vastapuolia; ja
 - b) ei-yksinomaiset toimet, joilla edistetään suoria ulkomaisia investointeja, kauppaa ja kumppanimaiden talouksien kansainvälistymistä ja jotka antavat yksityisen sektorin toimille poliittista riskiä koskevan suojan.
3. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen erityisten investointi-ikkunoiden suuntaa-antava määrä on 26 725 000 000 euroa.

Toteuttaessaan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja erityisiä investointi-ikkunoita EIP:n on noudatettava tätä asetusta, mukaan lukien sen yleiset tavoitteet sekä EKKR+:n ja tarvittaessa IPA III -asetuksen tavoitteet, sekä asiaankuuluvia ohjelma-asiakirjoja ja raportointivelvoitteita.

4. Varainhoitoasetuksen 209 artiklan 2 kohdan f alakohdan mukaisesti asiaankuuluvassa ulkosuhdetoimien takuujärjestelyä koskevassa sopimuksessa voidaan 1 kohdassa tarkoitetun yksinomaisen erityisen investointi-ikkunan luonteen ja toimintapoliittisen tavoitteen vuoksi määrätä, että unionille ei makseta korvausta kyseiseen investointi-ikkunaan kuuluvista toimista.

5. Tätä artiklaa sovellettaessa valtiotason alapuolella olevia toimia pidetään kaupallisina, jollei EIP asianmukaisesti toisin perustele ja komissio tätä vahvista.

Edellä 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuun erityiseen investointi-ikkunaan kuuluvien toimien on oltava johdonmukaisia jäsenvaltioiden vientiluottolaitosten toimien kanssa.

6. Edellä 33 ja 34 artiklassa tarkoitetut johtoryhmät antavat lausunnon EIP:stä.

Tässä artiklassa tarkoitettuihin investointi-ikkunoihin kuuluvien EIP:n toimien on läpäistävä 35 artiklan 9 kohdassa säädetty osallistumiskelpoisuutta koskeva arviointi Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetystä Euroopan investointipankin perussäännöstä tehdyssä pöytäkirjassa N:o 5 olevassa 19 artiklassa määrätyn menettelyn mukaisesti. EIP:n on toimitettava hyvissä ajoin kaikki komission tätä tarkoitusta varten tarvitsemat tiedot. EU:n takuu ei kata kyseisten investointi-ikkunoiden piiriin kuuluvia EIP:n rahoitustoimia, jos komissio antaa kielteisen lausunnon Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetystä Euroopan investointipankin perussäännöstä tehdyssä pöytäkirjassa N:o 5 olevassa 19 artiklassa määrätyn menettelyn mukaisesti. Kaikki muut EIP:hen sovellettavat yksityiskohtaiset säännöt on vahvistettava asiaankuuluvissa ulkosuhdetoimien takuujärjestelyä koskevissa sopimuksissa.

7. EIP on oikeutettu toteuttamaan 35 artiklan 8 kohdan mukaisesti perustettuihin muihin investointi-ikkunoihin kuuluvia täytäntöönpanotoimia.
8. Komission ja EIP:n on tämän asetuksen, myös sen tavoitteiden ja periaatteiden ja asiaa koskevien ohjelma-asiakirjojen ja tarvittaessa IPA III -asetuksen mukaisesti tehtävä erityisiä ulkosuhdetoimien takuujärjestelyä koskevia sopimuksia 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen erityisten investointi-ikkunoiden osalta.

37 artikla

Muiden avunantajien osallistuminen ulkosuhdetoimien takuujärjestelyn rahoittamiseen

1. Jäsenvaltiot, kolmannet maat ja muut kolmannet osapuolet voivat osallistua ulkosuhdetoimien takuujärjestelyn rahoittamiseen.

Poiketen varainhoitoasetuksen 218 artiklan 2 kohdan toisesta alakohdasta Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen sopimuspuolet voivat osallistua rahoittamiseen takauksilla tai käteisellä rahalla.

Muut kolmannet maat kuin Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen sopimuspuolet ja muut kolmannet osapuolet voivat EKKR+:n strategisen johtoryhmän lausunnon perusteella ja komission suostumuksella osallistua rahoittamiseen käteisellä rahalla.

Jäsenvaltiot voivat pyytää, että niiden rahoitusosuudet korvamerkitään toimiin, jotka käynnistetään tietyillä alueilla, tietyissä maissa, tietyillä sektoreilla tai olemassa olevissa investointi-ikkunoissa. Komissio ilmoittaa hyväksytyt rahoitusosuudet viipymättä Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

2. Osallistuminen takausten muodossa ei saa ylittää 50 prosenttia 31 artiklan 4 kohdassa tarkoitetusta määrästä.

Jäsenvaltioiden ja Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen sopimuspuolten takauksina suorittamia rahoitusosuuksia voidaan käyttää takuun perusteella vaadittujen maksujen suorittamiseen vasta sen jälkeen, kun unionin yleisestä talousarviosta saatava rahoitus ja mahdolliset muut käteisvaroina suoritettut rahoitusosuudet on käytetty takuun perusteella vaadittuihin maksuihin.

Kaikkia rahoitusosuuksia voidaan käyttää takuun perusteella vaadittujen maksujen suorittamiseen korvamerkinnästä riippumatta.

Komissio tekee unionin puolesta rahoittajan kanssa rahoitussopimuksen, jossa määrätään erityisesti maksuehdoista.

38 artikla

Ulkosuhdetoimien takuujärjestelyn takuusopimusten täytäntöönpano

1. Komissio tekee unionin puolesta 35 artiklan mukaisesti valittujen osallistumiskelpoisten vastapuolten kanssa ulkosuhdetoimien takuujärjestelyn takuusopimukset. Kyseisiä sopimuksia voidaan tehdä kahden tai useamman osallistumiskelpoisen vastapuolen muodostaman yhteenliittymän kanssa. Varainhoitoasetuksen 219 artiklan 1 kohdan mukaisesti talousarviotakuiden on oltava peruuttamattomia, ehdottomia ja vaadittaessa maksettavia (on demand -takuu) ulkosuhdetoimien takuujärjestelyn kattamien toimien osalta. Komissio ottaa ulkosuhdetoimien takuujärjestelyn sopimuksia tehdessään asianmukaisesti huomioon johtoryhmien ja teknisten riskienarviointiryhmien neuvot ja ohjeet.
2. Komissio tekee valitun osallistumiskelpoisen vastapuolen tai valittujen osallistumiskelpoisten vastapuolten kanssa yhden tai useamman kutakin investointi-ikkunaa koskevan ulkosuhdetoimien takuujärjestelyn takuusopimuksen. Erityistarpeisiin vastaamiseksi ulkosuhdetoimien takuujärjestely voidaan lisäksi myöntää yksittäisiä rahoitus- tai investointitoimia varten.

Euroopan parlamentille ja neuvostolle ilmoitetaan kaikista ulkosuhdetoimien takuujärjestelyn takuusopimusten allekirjoittamisista. Kyseiset sopimukset asetetaan Euroopan parlamentin ja neuvoston pyynnöstä niiden saataville ottaen huomioon luottamuksellisten ja kaupallisesti arkaluonteisten tietojen suojele.

3. Ulkosuhdetoimien takuujärjestelyn takuusopimukseen sisältyvät erityisesti
- a) tarkat säännöt soveltamisalasta, vaatimuksista, osallistumiskelpoisuudesta, osallistumiskelpoisista vastapuolista ja menettelyistä;
 - b) ulkosuhdetoimien takuujärjestelyn takuun antamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt, mukaan lukien säännöt sen kattavuudesta ja tietyntyyppisistä välineistä muodostuvien salkkujen ja hankkeiden määrittelystä kattamisesta, sekä hankkeita ja hankesalkkuja koskeva riskianalyysi, myös alakohtaisella, alueellisella ja kansallisella tasolla;
 - c) viittaus välineen tavoitteisiin ja tarkoitukseen, tarvearvio sekä odotetut tulokset, ottaen huomioon yritysten yhteiskuntavastuun ja vastuullisen yritystoiminnan edistäminen erityisesti noudattamalla 35 artiklan 2 kohdan f alakohdassa tarkoitettuja kansainvälisesti sovittuja investointeja koskevia suuntaviivoja, periaatteita ja yleissopimuksia;
 - d) ulkosuhdetoimien takuujärjestelystä maksettava korvaus, jonka on vastattava riskitasoa, ja mahdollisuus osittain tuettuun korvaukseen, jotta voidaan tarjota edullisempia ehtoja asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa; ja erityisesti maille, joiden tilanne on epävakaa tai joissa on käynnissä konflikti, vähiten kehittyneille maille ja erittäin velkaantuneille köyhille maille;

- e) ulkosuhdetoimien takuujärjestelyn käyttöä koskevat vaatimukset, mukaan lukien maksuehdot, kuten maksuajat, erääntyneistä määristä maksettavat korot, perintäkulut ja muut kustannukset sekä mahdollisesti tarvittavat likviditeettijärjestelyt;
 - f) vaatimukseen sovellettavat menettelyt, jotka koskevat muun muassa laukaisevia tapahtumia ja harkinta-aikoja, sekä saatavien perintää koskevat menettelyt;
 - g) seuranta, raportointia, avoimuutta ja arviointia koskevat velvoitteet;
 - h) selkeät ja helposti saatavilla olevat valitusmenettelyt sellaisia kolmansia osapuolia varten, joihin ulkosuhdetoimien takuujärjestelyllä tuettujen hankkeiden toteuttaminen voi vaikuttaa.
4. Osallistumiskelpoisen vastapuolen on hyväksyttävä rahoitus- ja investointitoimet omien sääntöjensä ja menettelyjensä mukaisesti ja ulkosuhdetoimien takuujärjestelyn takuusopimuksen ehtoja noudattaen.
5. Ulkosuhdetoimien takuujärjestely voi kattaa
- a) vieraan pääoman ehtoisten välineiden osalta pääoman sekä kaikki korot ja määrät, jotka on rahoitustoimien ehtojen mukaisesti maksettava valitulle osallistumiskelpoiselle vastapuolelle mutta joita se ei ole saanut maksukyvyttömyystapahtuman jälkeen;
 - b) oman pääoman ehtoisten sijoitusten osalta sijoitetut määrät ja niiden rahoituskulut;

- c) muiden 35 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen rahoitus- ja investointitoimien osalta käytetyt määrät ja niiden rahoituskulut;
 - d) kaikki asiaankuuluvat maksukyvyttömyystapahtumaan liittyvät perintäkulut ja muut kustannukset, ellei niitä ole vähennetty perintätuotoista.
6. Komission kirjanpitoa ja sen ulkosuhdetoimien takuujärjestelyn kattamia riskejä koskevaa raportointia varten ja varainhoitoasetuksen 209 artiklan 4 kohdan mukaisesti osallistumiskelpoisten vastapuolten, joiden kanssa on tehty ulkosuhdetoimien takuujärjestely, on annettava komissiolle ja tilintarkastustuomioistuimelle vuosittain tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvia rahoitus- ja investointitoimia koskevat tilinpäätösraportit, jotka riippumaton ulkopuolinen tarkastaja on tarkastanut ja joihin on sisällytettävä muun muassa seuraavat tiedot:
- a) osallistumiskelpoisten vastapuolten rahoitus- ja investointitoimien riskinarviointi, mukaan lukien tiedot unionin vastuista, jotka määritetään varainhoitoasetuksen 80 artiklassa tarkoitettujen kirjanpitosääntöjen ja julkissektorin kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaisesti;
 - b) osallistumiskelpoisille vastapuolille niiden rahoitus- ja investointitoimia varten myönnettyistä EKKR+ -toimista johtuva unionin jäljelle jäävä rahoitusvelvoite toimikohtaisesti jaoteltuna.

7. Osallistumiskelpoisten vastapuolten on pyynnöstä toimitettava komissiolle kaikki lisätiedot, joita komissio tarvitsee täyttääkseen tämän asetuksen mukaiset velvoitteensa, erityisesti 35 artiklassa esitettyjen valintaperusteiden osalta, mukaan lukien ihmisoikeuksien ja sosiaali-, työ- ja ympäristönormien noudattaminen.
8. Komissio toimittaa varainhoitoasetuksen 41 artiklan 4 ja 5 kohdan sekä 241 ja 250 artiklan mukaisesti rahoitusvälineitä, talousarviotakuita, mukaan lukien ne, jotka EIP on toteuttanut, sekä rahoitusapua koskevan vuosikertomuksen EKKR+ -strategiselle johtoryhmälle, alueellisille operatiivisille johtoryhmille sekä Euroopan parlamentille ja neuvostolle. Sitä varten osallistumiskelpoisten vastapuolten on toimitettava vuosittain komissiolle kaikki tiedot, jotka komissio tarvitsee täyttääkseen kyseiset raportointivelvoitteensa.

39 artikla

Valitus- ja oikeussuojamekanismi ja unionin taloudellisten etujen suojaaminen

1. Kumppanimaissa olevien kolmansien osapuolten, myös niiden yhteisöjen ja luonnollisten henkilöiden, joihin EKKR+:lla ja ulkosuhdetoimien takuujärjestelyllä tuettavat hankkeet vaikuttavat, mahdollisesti tekemiä valituksia varten komissio ja unionin edustustot julkaisevat verkkosivustoillaan suorat viittaukset komission kanssa sopimuksia tehneiden asianomaisten vastapuolten valitusmekanismeihin. Komissio tarjoaa myös mahdollisuuden vastaanottaa suoraan valituksia, jotka liittyvät osallistumiskelpoisille vastapuolille esitettyjen valitusten käsittelyyn. Komissio ottaa nämä tiedot huomioon tulevassa yhteistyössä kyseisten vastapuolten kanssa.
2. Rahoitusvälineiden ja talousarviotakuiden täytäntöönpanosta vastaavien henkilöiden ja yhteisöjen on noudatettava sovellettavaa unionin oikeutta ja periaatteita sekä sovittuja kansainvälisiä ja unionin normeja varainhoitoasetuksen 155 artiklan 2 ja 3 kohdan mukaisesti. Komissio arvioi suhteellisuusperiaatteen asianmukaisesti huomioon ottaen, varmistetaanko kyseisten henkilöiden ja yhteisöjen järjestelmillä, säännöillä ja menettelyillä unionin taloudellisten etujen suoja, joka olisi vastaava kuin komission toteuttaessa unionin talousarviota, ottaen huomioon toimen luonteen ja sen toteuttamisedellytykset.

40 artikla

Pääomarahoitus kehitysrahoituslaitoksille

Edellä 6 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettua maantieteellisten ohjelmien määrärahaa voidaan käyttää osallistumiseen eurooppalaisten ja muiden kehitysrahoituslaitosten perustamispääomaan.

V luku

Seuranta, raportointi ja arviointi

41 artikla

Seuranta ja raportointi

1. Indikaattorit, joiden avulla raportoidaan välineen edistymisestä 3 artiklan 2 kohdassa säädettyjen erityisten tavoitteiden saavuttamisessa, esitetään liitteessä. Kyseisiä indikaattoreita käytetään yhdenmukaisesti kestävän kehityksen tavoitteiden indikaattoreiden kanssa ja yhdessä arviointien ja muiden olemassa olevien tuloraportointien tietojen kanssa arvioitaessa, missä määrin kyseiset erityiset tavoitteet on saavutettu.
2. Komissio huolehtii jatkuvasti toimiensa seurannasta ja tarkastelee vähintään kerran vuodessa edistymistä tässä asetuksessa vahvistettujen tavoitteiden sekä odotettujen tulosten, tuotokset ja saavutukset mukaan lukien, saavuttamisessa.

Edistymistä odotettujen tulosten saavuttamisessa seurataan avoimesti ja oikea-aikaisesti asiaankuuluvien, mitattavissa olevien, laadullisten ja määrällisten, muun muassa liitteessä VI esitettyjen tietojen pohjalta. Indikaattorit on aina kun mahdollista eriytettävä sukupuolen, iän ja muiden asiaankuuluvien tekijöiden mukaan.

3. Yhteisiin ohjelma-asiakirjoihin sisältyvät ja niissä sovitut yhteiset tuloskehikot, jotka täyttävät 14 artiklan 4 kohdassa esitetyt vaatimukset, muodostavat mahdollisuuksien mukaan perustan unionin ja sen jäsenvaltioiden yhteiselle seurannalle, joka koskee niiden tietyille kumppanimaalle antamaa kollektiivista tukea.

Tulosraportointijärjestelmällä on varmistettava, että ohjelman toteuttamisen ja välineen tulosten seurannassa käytettävät tiedot kerätään tehokkaasti, tuloksellisesti ja oikea-aikaisesti. Sitä varten unionin rahoituksen vastaanottajille on asetettava oikeasuhteiset raportointivaatimukset.

4. Komissio tarkastelee välineen täytäntöönpanon edistymistä. Vuodesta 2022 alkaen komissio toimittaa hyvissä ajoin ennen kunkin vuoden marraskuun 30 päivää Euroopan parlamentille ja neuvostolle vuosikertomuksen edistymisestä välineen tavoitteiden saavuttamisessa käyttäen indikaattoreita, muun muassa liitteessä VI esitettyjä indikaattoreita, joilla raportoidaan meneillään olevista toimista, saaduista tuloksista ja asetuksen vaikuttavuudesta. Kertomus toimitetaan myös Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle.

5. Vuosikertomus sisältää:

- a) edellistä vuotta koskevia tietoja rahoitetuista toimenpiteistä;
- b) seurannan ja arvioinnin tuloksista;
- c) asiaankuuluvien kumppaneiden osallistumisesta ja yhteistyön laajuudesta varainhoitoasetuksen 62 artiklassa tarkoitettujen yhteisötyyppien mukaan jaoteltuna sekä suoran että välillisen hallinnoinnin osalta;
- d) talousarviositoumuksista, mukaan lukien sopimusten mukaiset määrät, ja maksumäärärahoista maittain, alueittain ja yhteistyöaloittain esitettyinä;
- e) laadulliset ja määrälliset tiedot, myös 9 artiklan nojalla toteutetuista toimenpiteistä, 17 artiklassa tarkoitetun uusien haasteiden ja prioriteettien koskevan joustovarojen käytöstä sekä 20 artiklassa tarkoitettuun keskeisten alojen tuloksiin pohjautuvaan kannustinperusteiseen lähestymistapaan kohdennettujen varojen käytöstä.

Vuosikertomuksessa arvioidaan unionin rahoituksen tuloksia käyttäen mahdollisuuksien mukaan yksilöityjä ja mitattavissa olevia indikaattoreita kuvaamaan edistymistä välineiden päämäärien ja tavoitteiden sekä 8 artiklan 8 kohdassa tarkoitettujen valtavirtaistamiseen liittyvien näkökohtien saavuttamisessa. Siinä myös esitetään unionin rahoituksen muodot 27 artiklan mukaisesti jaoteltuna. Kun on kyse kehitysyhteistyöstä, kertomuksessa arvioidaan myös, aina kun se on mahdollista ja tarkoituksenmukaista, kehitysyhteistyön tuloksellisuuden periaatteiden noudattamista, mukaan lukien innovatiivisten rahoitusvälineiden osalta.

6. Vuonna 2021 laadittavassa vuosikertomuksessa esitetään vuosia 2014–2020 koskevien vuosikertomusten konsolidoidut tiedot kaikesta tämän asetuksen 50 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin asetuksiin perustuvasta rahoituksesta, mukaan lukien ulkoiset käyttötarkoitukseensa sidotut tulot ja rahoitusosuudet erityisrahastoihin ja takuut, sekä eritellään menot edunsaajamaan, tämän asetuksen 27 artiklassa esitettyjen unionin rahoituksen muotojen, sekä suoran että välillisen hallinnoinnin osalta varainhoitoasetuksen 62 artiklassa tarkoitettujen yhteisötyyppien, sitoumusten ja maksujen mukaan. Kyseisessä vuosikertomuksessa otetaan huomioon tärkeimmät kokemukset ja aiempina vuosina suoritetuissa ulkoisissa arvioinneissa esitettyjen suositusten jatkotoimet.
7. Komissio toimittaa osana vuosittaista kertomustaan yksityiskohtaiset tiedot ulkosuhdetoimien takuujärjestelyn piiriin kuuluvista rahoitus- ja investointitoimista sekä EKRR+:n toiminnasta, sen hallinnoinnista ja sen todellisesta panoksesta tavoitteiden saavuttamiseksi. Tietoihin sisältyvät seuraavat:
- a) välineen ja soveltuvien osin 31 artiklan 7 kohdassa säädettyjen muiden rahoitusvälineiden tarkoitusta ja tavoitteita edistävien tulosten arviointi;

- b) 31 artiklan 2 kohdan ja 35 artiklan 2 kohdan mukaisiin indikaattoreihin perustuva arvio EKKR+:n kattamasta ulkosuhdetoimien takuujärjestelystä tuettujen rahoitus- ja investointitoimien täydentävyydestä ja lisäarvosta, niihin yksityiseltä sektorilta, myös pk-yrityksiltä saaduista varoista, tuetuista yksityisen sektorin toimijatyypeistä sekä rahoitus- ja investointitoimien arvioituista ja toteutuneista tuotoksista, tuloksista ja vaikutuksista kootusti esitettynä, mukaan lukien vaikutus ihmisarvoisten työpaikkojen luomiseen ja köyhyyden poistamiseen sekä siihen, miten sääntöjenvastaisen muuttoliikkeen erityisiin sosioekonomisiin perimmäisiin syihin ja pakkomuuton perimmäisiin syihin puututaan; arvioon sisältyy riskitoimenpiteitä ja niiden vaikutusta kumppanien taloudelliseen ja rahoitusvakauteen koskeva analyysi ja katettuja toimia koskeva tasa-arvoanalyysi, joka perustuu näyttöön ja mahdollisuuksien mukaan sukupuolen, maan ja alan mukaan eriteltyihin tietoihin;
- c) arvio siitä, miten EKKR+:n kattamasta ulkosuhdetoimien takuujärjestelystä tuetuissa toimissa noudatetaan kehitysyhteistyön tuloksellisuutta koskevia kansainvälisesti sovittuja periaatteita;
- d) arvio katettujen toimien vipuvaikutuksesta;

- e) jo laadittuihin asiaankuuluviin kertomuksiin perustuva arvio EKKR+:n kattamasta ulkosuhdetoimien takuujärjestelystä tuettujen, myös 36 artiklassa tarkoitettujen, ja ulkoisen investointiohjelman muiden pilarien piiriin kuuluvien toimien välisistä synergioista ja niiden keskinäisestä täydentävyydestä, kiinnittäen erityistä huomiota hyvään hallintoon liittyvään edistykseen, myös korruption ja laittomien rahavirtojen torjunnassa, ihmisoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen kunnioittamisessa, sukupuolinäkökohdat huomioon ottavien politiikkojen noudattamisessa sekä yrittäjyyden, paikallisen liiketoimintaympäristön ja paikallisten rahoitusmarkkinoiden edistämisessä;
- f) arvio takuista maksettavasta korvauksesta ja varainhoitoasetuksen 155 artiklan 2 ja 3 kohdan täytäntöönpanosta.

8. Ilmastotoimiin, aavikoitumiseen ja biologiseen monimuotoisuuteen liittyvistä kokonaismenoista tehdään vuotuinen arvio hyväksytyjen suuntaa-antavien ohjelma-asiakirjojen perusteella. Välineen nojalla myönnettyyn rahoitukseen sovelletaan, mahdollisesti saatavilla olevia täsmällisempiä menetelmiä poissulkematta, OECD:n menetelmiin, eli ympäristöön liittyviin tunnusmerkkeihin ja nk. Rion tunnusmerkkeihin, perustuvaa, unionin ohjelmien tulosohjausmenetelmiin integroitua vuotuista seurantajärjestelmää, jolla esitetään määrällisesti ympäristöasioiden hallintaan ja ympäristönsuojeluun, ilmastotoimiin, aavikoitumiseen ja biologiseen monimuotoisuuteen liittyvät menot 23 artiklassa tarkoitettujen toimintasuunnitelmien ja toimenpiteiden tasolla ja jota käytetään arvioinneissa ja vuosikertomuksissa.

Komissio asettaa saataville tietoa kehitysyhteistyöstä tunnustettujen kansainvälisten normien, kuten ILO:n ja OECD:n normien, mukaisesti ja käyttäen kansainvälisen avun läpinäkyvyyttä koskevan aloitteen kehittämää yhteisten normien kehystä.

9. Sen varmistamiseksi, että välineen tavoitteiden saavuttamisessa tapahtunutta edistymistä arvioidaan tehokkaasti, siirretään komissiolle valta antaa 44 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä, joilla muutetaan liitettä VI indikaattoreiden tarkistamiseksi tai täydentämiseksi tarpeen mukaan sekä täydennetään tätä asetusta seuranta- ja arviointikehysten perustamista koskevilla säännöksillä.

42 artikla

Arviointi

1. Komissio arvioi, tarvittaessa riippumattomien ulkoisten arviointien avulla, toimiensa vaikutusta ja tuloksellisuutta kullakin toiminta-alalla sekä ohjelmasuunnittelun tuloksellisuutta. Komissio ottaa asianmukaisesti huomioon riippumattomia ulkoisia arviointeja koskevat Euroopan parlamentin tai neuvoston ehdotukset. Arvioinneissa hyödynnetään soveltuvin osin OECD:n kehitysapukomitean hyvien käytäntöjen periaatteita, ja niiden avulla olisi pyrittävä selvittämään, onko tietyt tavoitteet saavutettu, ja laatimaan suosituksia tulevien toimien parantamiseksi.

Komissio toimittaa arviointien havainnot ja päätelmät sekä omat huomautuksensa ja jatkotoimensa Euroopan parlamentille, neuvostolle ja jäsenvaltioille. Arvioinneista voidaan keskustella jäsenvaltioiden pyynnöstä 45 artiklan 7 kohdan mukaisesti. Tuloksia hyödynnetään ohjelmien ja toimien valmistelussa ja resurssien kohdentamisessa. Kyseiset arvioinnit ja jatkotoimet asetetaan julkisesti saataville.

Komissio ottaa välineen nojalla myönnetyn unionin rahoituksen arviointiprosessiin mukaan kaikki asiaankuuluvat sidosryhmät, mukaan lukien edunsaajat, kansalaisyhteiskunnan toimijat ja paikallisviranomaiset siinä määrin kuin se on tarkoituksenmukaista ja voi tarvittaessa pyrkiä tekemään yhteisiä arviointeja jäsenvaltioiden ja muiden kumppanien kanssa siten, että myös kumppanimaat osallistuvat siihen tiiviisti.

2. Komissio esittää välineen väliarvioinnin viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2024. Se koskee ajanjaksoa, joka alkaa 1 päivänä tammikuuta 2021 ja päättyy kyseisen arvioinnin alkaessa. Väliarviointiin liitetään tarvittaessa lainsäädäntöehdotuksia tähän asetukseen tehtävistä tarvittavista muutoksista.
3. Komissio suorittaa välineen loppuarvioinnin seuraavan rahoituskauden väliarvioinnin yhteydessä. Kyseisessä arvioinnissa analysoidaan ja arvioidaan unionin osuutta välineen tavoitteiden saavuttamisessa ottaen huomioon indikaattorit, joilla mitataan saatuja tuloksia, sekä kaikki havainnot ja päätelmät, jotka koskevat välineen vaikutusta.

4. Väli- ja loppuarvioinneissa tarkastellaan välineen tehokkuutta, tuloksellisuutta, vaikutusta, kestävyyttä, lisäarvoa, yksinkertaistamismahdollisuuksia, sisäistä ja ulkoista johdonmukaisuutta, mukaan lukien täydentävyys ja synergiat, sekä sitä, ovatko sen tavoitteet edelleen tarkoituksenmukaisia. Arvioinneissa määritetään saatuja kokemuksia. Arvioinneissa on arvioitava 31 artiklan 4 kohdassa säädettyä ulkosuhdetoimien takuujärjestelyn enimmäismäärää, ja niissä on oltava lisäksi tietoa lisäarvosta, joka on saatu integroimalla aiemmin erilliset välineet yhdeksi yksinkertaistetuksi välineeksi.

Väli- ja loppuarvioinnit sisältävät myös vuosikertomusten konsolidoidut tiedot kaikesta tämän asetuksen nojalla hallinnoidusta rahoituksesta, mukaan lukien ulkoiset käyttötarkoitukseensa sidotut tulot ja rahoitusosuudet erityisrahastoihin, ja niissä eritellään menot edunsaajamaan, unionin rahoituksen muotojen ja jäsenvaltioiden ja asiaankuuluvien kumppaneiden osallistumisen sekä sitoumusten ja maksujen mukaan, sekä 6 artiklassa tarkoitettujen maantieteellisten ja aihekohtaisten ohjelmien ja nopean vasteen toimien mukaan, mukaan lukien uusia haasteita ja prioriteetteja koskevasta joustovarasta saatujen varojen käyttö.

Väli- ja loppuarviointien nimenomaisena tarkoituksena on parantaa unionin rahoitusta. Niihin sisältyy tietoja välineen nojalla täytäntöön pantujen eri toimien jatkamista, muuttamista tai keskeyttämistä koskevia päätöksiä varten.

5. Raportointia koskevien varainhoitoasetuksen säännösten mukaisesti komissio arvioi ulkoisen arvioinnin pohjalta ulkosuhdetoimien takuujärjestelyn käyttöä ja toimintaa ja erityisesti sen vaikutusta yleisiin tavoitteisiin, saavutettuihin tuloksiin ja täydentävyyteen 31 päivään joulukuuta 2024 mennessä ja sen jälkeen kolmen vuoden välein. Komissio toimittaa kyseisen arviointikertomuksen Euroopan parlamentille ja neuvostolle. Kyseiseen arviointikertomukseen liitetään tilintarkastustuomioistuimen lausunto. Arviointikertomus ja tilintarkastustuomioistuimen lausunto asetetaan julkisesti saataville.

III OSASTO

LOPPUSÄÄNNÖKSET

43 artikla

Maantieteellisen soveltamisalan laajentaminen

1. Asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa ja jos toteutettava toimi on luonteeltaan maailmanlaajuinen, alueiden välinen tai alueellinen, komissio voi unionin rahoituksen johdonmukaisuuden ja tuloksellisuuden varmistamiseksi taikka alueellisen tai alueiden välisen yhteistyön edistämiseksi päättää asiaankuuluvien suuntaa-antavien monivuotisten ohjelmien, toimintasuunnitelmien tai toimenpiteiden puitteissa laajentaa toimien soveltamisalaa maihin ja alueisiin, jotka eivät 4 artiklan mukaan kuulu tämän asetuksen soveltamisalaan.

2. Komissio voi sisällyttää erillisen määrärahan, jolla autetaan kumppanimaita ja -alueita lisäämään yhteistyötään niiden naapureina sijaitsevien unionin syrjäisimpien alueiden sekä merentakaisen maiden ja alueiden kanssa. Tämän vuoksi välineellä voidaan rahoittaa tarvittaessa sekä vastavuoroisuuden ja suhteellisuuden periaatteiden pohjalta merentakaista assosiaatiota, mukaan lukien Grönlanti, koskevan päätöksen tai Interreg-asetuksen, tai molempien, nojalla myönnetyn rahoituksen osalta toimia, joita toteuttaa tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluva kumppanimaa tai -alue tai muu toimija, merentakaista assosiaatiota, mukaan lukien Grönlanti, koskevan päätöksen soveltamisalaan kuuluva maa tai alue tai muu toimija tai jokin unionin syrjäisimmistä alueista yhteisen toimintaohjelman tai Interreg-asetuksen nojalla perustetun ja toteutetun alueiden välisen yhteistyöohjelman tai toimenpiteen puitteissa.

44 artikla

Siirretyn säädösvallan käyttäminen

1. Komissiolle siirrettyä valtaa antaa delegoituja säädöksiä koskevat tässä artikkelissa säädetyt edellytykset.
2. Siirretään komissiolle tämän asetuksen voimassaoloajaksi 4 artiklan 6 ja 7 kohdassa, 6 artiklan 5 kohdassa, 31 artiklan 4 ja 5 kohdassa, 35 artiklan 10 kohdassa sekä 41 artiklan 9 kohdassa tarkoitettu valta antaa delegoituja säädöksiä.

3. Euroopan parlamentti tai neuvosto voi milloin tahansa peruuttaa 4 artiklan 6 ja 7 kohdassa, 6 artiklan 5 kohdassa, 31 artiklan 4 ja 5 kohdassa, 35 artiklan 10 kohdassa sekä 41 artiklan 9 kohdassa tarkoitetun säädösvallan siirron. Peruuttamispäätöksellä lopetetaan tuossa päätöksessä mainittu säädösvallan siirto. Peruuttaminen tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona sitä koskeva päätös julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, tai jonakin myöhempänä, kyseisessä päätöksessä mainittuna päivänä. Peruuttamispäätös ei vaikuta jo voimassa olevien delegoitujen säädösten pätevyyteen.
4. Ennen kuin komissio hyväksyy delegoidun säädöksen, se kuulee kunkin jäsenvaltion nimeämiä asiantuntijoita paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti.
5. Heti kun komissio on antanut delegoidun säädöksen, komissio antaa sen tiedoksi yhtäaikaaisesti Euroopan parlamentille ja neuvostolle.
6. Edellä olevan 4 artiklan 6 ja 7 kohdan, 6 artiklan 5 kohdan, 31 artiklan 4 ja 5 kohdan, 35 artiklan 10 kohdan sekä 41 artiklan 9 kohdan nojalla annettu delegoitu säädös tulee voimaan ainoastaan, jos Euroopan parlamentti tai neuvosto ei ole kahden kuukauden kuluessa siitä, kun asianomainen säädös on annettu tiedoksi Euroopan parlamentille ja neuvostolle, ilmaissut vastustavansa sitä tai jos sekä Euroopan parlamentti että neuvosto ovat ennen mainitun määräajan päättymistä ilmoittaneet komissiolle, että ne eivät vastusta säädöstä. Euroopan parlamentin tai neuvoston aloitteesta tätä määräaikaa jatketaan kahdella kuukaudella.

45 artikla
Komiteamenettely

1. Komissiota avustaa naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineen komitea. Tämä komitea on asetuksessa (EU) N:o 182/2011 tarkoitettu komitea. Komitea voi kokoontua eri kokoonpanoissa, jotka vastaavat tietyistä yhteistyö- ja toiminta-aloista, kuten maantieteellisistä ja aihekohtaisista ohjelmista sekä nopean vasteen toimista.
2. Kun viitataan tähän kohtaan, sovelletaan asetuksen (EU) N:o 182/2011 5 artiklaa.
3. Kun komitean lausunto on määrä hankkia kirjallista menettelyä noudattaen, tämä menettely päätetään tuloksettomana, jos komitean puheenjohtaja lausunnon antamiselle asetetussa määräajassa niin päättää tai komitean jäsenten yksinkertainen enemmistö sitä pyytää.
4. Kun viitataan tähän kohtaan, sovelletaan asetuksen (EU) N:o 182/2011 8 artiklaa yhdessä sen 5 artiklan kanssa.
5. Annettu päätös pysyy voimassa hyväksytyn tai muutetun asiakirjan, toimintaohjelman tai toimenpiteen keston ajan.

6. EIP:n tarkkailija osallistuu EIP:tä koskevien asioiden käsittelyyn komiteassa.
7. Jäsenvaltiot voivat pyytää minkä tahansa muun välineen täytäntöönpanoa koskevan asian tarkastelua, erityisesti monivuotisten ohjelma-asiakirjojen osalta, mukaan lukien väliarvioinnit tai tapauskohtaiset arvioinnit.

46 artikla

Tiedottaminen, viestintä ja näkyvyys

1. Unionin rahoituksen saajien on ilmaistava kyseisen rahoituksen alkuperä ja varmistettava unionin rahoituksen näkyvyys, erityisesti kun ne tekevät tunnetuksi toimia ja niiden tuloksia ja raportoivat niistä, korostamalla unionilta saatua tukea näkyvästi välineellä tuettuihin toimiin liittyvissä tiedotusmateriaaleissa, ja tarjoamalla johdonmukaista, tehokasta ja oikeasuhteista kohdennettua tietoa useille kohderyhmille, tiedotusvälineet ja suuri yleisö mukaan lukien.

Unionin rahoituksen saajien kanssa tehdyissä sopimuksissa määrätään asiaan liittyvistä velvoitteista.

2. Komissio toteuttaa tiedotus- ja viestintätoimia, jotka koskevat välinettä ja välineen nojalla toteutettuja toimia ja saatuja tuloksia. Välineelle osoitetuilla taloudellisilla resursseilla tuetaan myös unionin poliittisia prioriteetteja koskevaa yhteisötiedotusta ja raportointia sikäli kuin kyseiset prioriteetit liittyvät välineen tavoitteisiin.
3. Välineellä tuetaan strategista viestintää ja julkisuusdiplomatiaa, mukaan lukien disinformaation torjunta, unionin arvojen välittämiseksi ja unionin toimien lisäarvon ja saavutettujen tulosten esille tuomiseksi.
4. Komissio julkaisee välineen mukaisesti rahoitettavia, varainhoitoasetuksen 38 artiklassa tarkoitettuja toimia koskevat tiedot, soveltuvin osin myös yhden kattavan verkkosivuston kautta.
5. Edellä 4 kohdassa tarkoitettulla verkkosivustolla on oltava myös tietoja rahoitus- ja investointitoimista sekä kaikkien ulkosuhdetoimien takuujärjestelyn sopimusten olennaiset osat, mukaan lukien tiedot osallistumiskelpoisten vastapuolten oikeushenkilöllisyydestä, odotetuista kehityshyödyistä ja 38 artiklan 3 kohdan h alakohdan mukaisista valitusmenettelyistä ottaen huomioon luottamuksellisten ja kaupallisesti arkaluonteisten tietojen suojan.

6. Osallistumiskelpoisten EKKR+ -vastapuolten on avoimuuspolitiikkansa ja unionin tietosuojaa sekä asiakirjojen ja tietojen saatavuutta koskevien sääntöjen mukaisesti ennakoivasti ja järjestelmällisesti julkaistava verkkosivustoillaan tietoja kaikista ulkosuhdetoimien takuujärjestelyn kattamista rahoitus- ja investointitoimista ja erityisesti siitä, miten kyseisillä toimilla tuetaan tässä asetuksessa säädettyjen tavoitteiden toteutumista ja vaatimusten täyttymistä. Tällaiset tiedot on mahdollisuuksien mukaan jaoteltava hanketasolla. Tällaisissa tiedoissa on aina otettava huomioon luottamuksellisten ja kaupallisesti arkaluonteisten tietojen suojelu. Osallistumiskelpoisten EKKR+ -vastapuolten on myös tiedotettava unionin tuesta kaikissa tiedoissa, jotka ne julkaisevat ulkosuhdetoimien takuujärjestelyn kattamista rahoitus- ja investointitoimista tämän asetuksen mukaisesti.

47 artikla

Poikkeus näkyvyysvaatimuksista

Jos turvallisuusseikkojen tai poliittisten herkkyystekijöiden vuoksi voi olla suotavaa tai välttämätöntä rajoittaa viestintää ja näkyvyyttä tietyissä maissa tai tietyillä alueilla tai tietyinä aikoina, kohdeyleisö ja tietyn toimen tunnetuksi tekemiseen käytettävät näkyvyyttä edistävät keinot, tuotteet ja kanavat valitaan tapauskohtaisesti unionia kuullen ja sen kanssa sopien. Jos äkillisessä kriisissä tarvitaan nopeita toimia, tiedotusta ja näkyvyyttä koskevaa suunnitelmaa ei tarvitse laatia kokonaisuudessaan välittömästi. Tällaisissa tilanteissa unionin tuki on kuitenkin tuotava alusta alkaen esiin asianmukaisella tavalla.

48 artikla

Euroopan ulkosuhdehallintoa koskeva lauseke

Tätä asetusta sovelletaan päätöksen 2010/427/EU ja erityisesti sen 9 artiklan mukaisesti.

49 artikla

Päätöksen N:o 466/2014/EU muuttaminen

Muutetaan päätös N:o 466/2014/EU seuraavasti:

1) Korvataan 1 artiklan 5 kohta seuraavasti:

"5. EU:n takuulla katetaan EIP:n rahoitustoimet, jotka on allekirjoitettu 1 päivän tammikuuta 2014 ja 31 päivän joulukuuta 2021 välisenä ajanjaksona."

2) Korvataan 20 artiklan toinen kohta seuraavasti:

"Komissio esittää viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2022 Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen tämän päätöksen soveltamisesta."

3) Korvataan liitteen I D kohdan kolme viimeistä kohtaa seuraavasti:

"EIP:n hallintoelimet voivat komissiota kuultuaan päättää, että kiinteän enimmäismäärän puitteissa jaetaan uudelleen määriä alueiden sisällä ja niiden välillä."

50 artikla

Kumoaminen ja siirtymäsäännökset

1. Kumotaan asetukset (EY, Euratom) N:o 480/2009 ja (EU) 2017/1601 ... päivästä ...kuuta [EUVL: lisätään tämän asetuksen voimaantuloa seuraavan toisen kuukauden ensimmäinen päivä] ja kumotaan päätös N:o 466/2014/EU 1 päivästä tammikuuta 2022, sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän asetuksen 31 artiklan 8 kohdan soveltamista. Välineen rahoituspuitteista rahoitetaan asetuksen (EU) 2017/1601 nojalla hyväksytyt talousarviotakuut sekä perussäädösten nojalla hyväksytyt takaukset ja rahoitusapu, joiden rahoitukseen sovelletaan asetusta (EY, Euratom) N:o 480/2009. Tällaisten takuiden ja rahoitusavun myöntäminen IPA III -asetuksen asiaankuuluvassa liitteessä luetelluille tuensaajille rahoitetaan kyseisestä asetuksesta.
2. Välineen rahoituspuitteet voivat kattaa myös teknisen ja hallinnollisen avun menoja, jotka ovat tarpeen, jotta voidaan varmistaa siirtyminen tämän asetuksen ja asetusten (EY, Euratom) N:o 480/2009, (EU) N:o 230/2014, (EU) N:o 232/2014, (EU) N:o 233/2014, (EU) N:o 234/2014, (EU) N:o 235/2014, (EU) N:o 236/2014, (Euratom) N:o 237/2014 ja (EU) N:o 2017/1601 sekä päätöksen N:o 466/2014/EU nojalla hyväksytyjen toimenpiteiden välillä.
3. Välineen rahoituspuitteet voivat kattaa menoja, jotka liittyvät jonkin tulevan asiaan liittyvän asetuksen valmisteluun.

4. Talousarvioon voidaan 24 artiklan 1 kohdassa säädettyjen menojen kattamiseksi tarvittaessa sisällyttää määrärahoja vuoden 2027 jälkeen, jotta voidaan hallinnoida toimia, joita ei ole saatu päätökseen viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2027.

51 artikla

Voimaantulo ja soveltaminen

Tämä asetus tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2021.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty...

Euroopan parlamentin puolesta

Puhemies

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

LIITE I

LUETTELO MAISTA JA ALUEISTA NAAPURIALUEILLA

Algeria

Armenia

Azerbaidžan

Valko-Venäjä

Egypti

Georgia

Israel

Jordania

Libanon

Libya

Moldovan tasavalta

Marokko

Miehitetty palestiinalaisalue

Syyria

Tunisia

Ukraina

Unionin tukea tällä alueella voidaan myös käyttää mahdollistamaan Venäjän federaation osallistuminen rajatylittäviin yhteistyöohjelmiin ja muihin soveltuviin useita maita kattaviin suuntaa-antaviin ohjelmiin, myös 13 artiklan 6 kohdassa ja 21 artiklassa tarkoitettuihin ohjelmiin.

LIITE II

MAANTIETEELLISTEN OHJELMIEN YHTEISTYÖALAT

Kaikki maantieteelliset alueet

IHMISET

1. Hyvä hallinto, demokratia, oikeusvaltio ja ihmisoikeudet, mukaan lukien tasa-arvo
 - a) Vahvistetaan ja edistetään demokratiaa ja osallistavia demokraattisia prosesseja, oikeusvaltioperiaatetta, korruption torjuntaa, hyvää hallintotapaa ja hallinnon valvontaa, mukaan lukien läpinäkyvät, osallistavat ja uskottavat vaaliprosessit sekä kaikkien tasojen avoimet, vastuuvolliset, toimivat ja osallistavat instituutiot, myös lainsäädäntöelimet, ja riippumaton oikeuslaitos, ja vahvistetaan merkityksellistä poliittista osallistumista ja edustusta;
 - b) Vahvistetaan ihmisoikeuksien ja perusvapauksien edistämistä, turvaamista ja toteutumista ihmisoikeuksia koskevan kansainvälisen oikeuden mukaisesti, mukaan lukien ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus; tuetaan ja suojellaan ihmisoikeuksien puolustajia; tuetaan ja seurataan ihmisoikeusloukkauksia ja -rikkomuksia koskevia kansallisia ja paikallisia valitus- ja oikeussuojamekanismeja; edistetään maailmanlaajuisten ja alueellisten välineiden ja kehysten täytäntöönpanoa, kehitetään niiden täytäntöönpanoon ja seurantaan liittyviä kansalaisyhteiskunnan valmiuksia;

- c) Torjutaan syrjinnän kaikkia muotoja ja edistetään tasa-arvon ja syrjimättömyyden periaatteita ja erityisesti sukupuolten tasa-arvoa, naisten ja tyttöjen oikeuksia ja voimaannuttamista sekä lasten, vammaisten henkilöiden, vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden, homojen, lesbojen, biseksuaalien, transihmisten ja intersukupuolisten (hlbti) henkilöiden ja YK:n alkuperäiskansojen oikeuksia koskevassa julistuksessa tarkoitettujen alkuperäiskansojen oikeuksia;
- d) Tuetaan, vahvistetaan ja voimaannutetaan vireää kansalaisyhteiskuntaa ja sen itsenäistä, aktiivista ja monitahoista roolia poliittisissa siirtymissä, uudistusprosesseissa ja demokraattisissa muutoksissa, ja edistetään avoimia ja suotuisia toimintaedellytyksiä, jotta kansalaisyhteiskunta ja kansalaiset voisivat osallistua poliittiseen elämään ja päätöksenteon valvontaan, ja torjutaan demokraattisen toimintaympäristön kaventumista; tuetaan ja edistetään kaikkien osallistumista poliittisiin prosesseihin ja julkiseen elämään;
- e) Lisätään vapaan ja riippumattoman median moniarvoisuutta, riippumattomuutta ja ammattitaitoa, ja edistetään medialukutaitoa ja torjutaan disinformaatiota; vahvistetaan digitaalisia oikeuksia, myös tiedonsaantioikeutta; vahvistetaan yksityisyyden suojaa ja tietosuojaa;
- f) Parannetaan valtioiden, yhteiskuntien, yhteisöjen ja yksilöiden selviytymiskykyä poliittisissa, taloudellisissa, yhteiskunnallisissa sekä ympäristöön, elintarvikkeisiin ja väestörakenteeseen liittyvissä paineissa ja häiriötiloissa, luonnonkatastrofeissa tai ihmisten aiheuttamissa katastrofeissa ja terveyskriiseissä, pandemiat mukaan luettuina;

- g) Vahvistetaan demokraattisten ja osallistavien julkisten instituutioiden kehitystä kansainvälisellä, kansallisella ja sitä alemmilla tasoilla, mukaan lukien paikallisviranomaiset; vahvistetaan sukupuolitietoisia budjetointi- ja suunnitteluvalmiuksia sekä riippumatonta, tuloksia tuottavaa, tehokasta ja vastuuvollista oikeusjärjestelmää, edistetään oikeusvaltioperiaatetta, kansainvälistä oikeutta, vastuuvollisuutta ja edullisen oikeussuojan saatavuutta kaikille;
- h) Tuetaan julkishallinnon uudistusprosesseja kansallisella ja sitä alemmilla tasoilla, mukaan lukien kansalaiskeskeisten sähköisten viranomaisasiointijärjestelmien ja muiden digitaalisten ratkaisujen käyttö vahvan, vastuullisen ja läpinäkyvän julkisen hallinnon ja palvelujentarjoamisjärjestelmien luomiseksi, vahvistetaan oikeudellisia kehyksiä ja institutionaalista rakennetta, kansallisia tilastointijärjestelmiä ja -valmiuksia, mukaan lukien tietojen jaottelu tuloryhmien, sukupuolen, iän ja muiden tekijöiden perusteella, moitteetonta julkisten varojen hoitoa, ulkoinen tarkastus mukaan lukien, ja edistetään korruption, veron kierron, veropetosten ja aggressiivisen verosuunnittelun torjuntaa;
- i) Tuetaan kansallisia ja paikallisia hallituksia ja hallintoja tarvittavan infrastruktuurin luomisessa, jotta mahdollistetaan kaikkien väestötietojen täsmällinen rekisteröinti (syntymästä kuolemaan) ja virallinen tunnustaminen ja asiakirjojen kaksoiskappaleiden julkaisu tarvittaessa sen varmistamiseksi, että kaikki kansalaiset ovat virallisesti olemassa ja että he voivat käyttää perusoikeuksiaan;

- j) Edistetään osallistavaa, tasapainoista ja yhdenmuettyä alue-, maaseutu- ja kaupunkipolitiikkaa ja kehitystä vahvistamalla julkisia instituutioita ja elimiä kansallisella ja sitä alemmilla tasoilla, tukemalla paikallisviranomaisten valmiuksien kehittämistä ja käyttämällä niiden asiantuntemusta edistämään alueellista lähestymistapaa paikalliseen kehitykseen, mukaan lukien tehokkaat hajauttamis-, julkisen varainhoidon hajauttamis- ja valtiorakenteiden uudistusprosessit;
- k) Lisätään julkisten instituutioiden ja julkisessa omistuksessa olevien yritysten avoimuutta ja vastuuvollisuutta kansallisella ja sitä alemmilla tasoilla ja edistetään kaikkien pääsyä julkisiin asioihin liittyviin tietoihin, vahvistetaan julkisia hankintamenettelyjä, myös kannustamalla kehittämään ympäristöön liittyviä, sosiaalisia ja taloudellisia kestävyyskriteerejä ja -tavoitteita, ja julkista varainhoitoa alueellisella, kansallisella ja paikallisella tasolla, tuetaan sähköisten viranomaisasiointijärjestelmien kehittämistä ja käyttöönottoa ja lisätään palvelujen tarjontaa;
- l) Tuetaan kestävää, vastuuvollista, konfliktisensitiivistä ja avointa luonnonvarojen ja niihin liittyvien tulojen hallinnointia sekä tasapuolisen, oikeudenmukaisen, tehokkaan ja kestävän veropolitiikan takaavia uudistuksia.

2. Köyhyyden poistaminen, eriarvoisuuden ja syrjinnän torjunta sekä inhimillisen kehityksen edistäminen
- a) Poistetaan kaikenlainen köyhyys, mukaan lukien terveyden, ravitsemuksen, koulutuksen ja sosiaalisen suojelun alan julkisten palvelujen avulla, ja torjutaan syrjintää ja eriarvoisuutta ketään unohtamatta;
 - b) Tuetaan kestävää maa- ja metsätaloutta ja kalastusta ruokaturvan parantamiseksi ja taloudellisten mahdollisuuksien ja työpaikkojen luomiseksi;
 - c) Tehostetaan toimia, jotta otettaisiin käyttöön politiikkoja ja tarkoituksenmukaisia investointeja, joilla edistetään, suojellaan ja toteutetaan naisten, tyttöjen, nuorten ja lasten sekä vammaisten henkilöiden oikeuksia, helpotetaan heidän merkityksellistä osallistumistaan yhteiskunta- ja talouselämään ja kansalaistoimintaan sekä varmistetaan heidän täysi panoksensa osallistavaan kasvuun ja kestävään kehitykseen;
 - d) Edistetään naisten ja tyttöjen voimaannuttamista ja heidän oikeuksiensa kunnioittamista, suojelua ja toteutumista, mukaan lukien taloudelliset, sosiaaliset ja työelämän oikeudet, maa-oikeudet sekä 8 artiklan 4 kohdassa tarkoitettut oikeudet, ja poistetaan seksuaalisen ja sukupuoleen perustuvan väkivallan kaikki muodot, mukaan lukien sellaiset vahingolliset käytännöt kuin lapsi-, varhais- ja pakkoavioliitot ja naisten sukuelinten silpominen;

- e) Huomioidaan maailman väestönkasvun ja väestörakenteen muutosten ja kestävän kehityksen kaikkien asiaankuuluvien ulottuvuuksien, mukaan lukien sukupuolten tasa-arvo, terveys, sosiaalinen suojelu, sosiaalinen yhteenkuuluvuus, koulutus ja työllisyys, väliset kytkökset;
- f) Kiinnitetään erityistä huomiota heikommassa tai haavoittuvassa asemassa oleviin ja syrjäytyneisiin henkilöihin, mukaan lukien lapset ja nuoret, iäkkäät henkilöt, vammaiset henkilöt, hlbt-henkilöt, vähemmistöihin ja alkuperäiskansoihin kuuluvat henkilöt, pakolaiset, maan sisäisesti siirtymään joutuneet tai aseellisiin konflikteihin joutuneet henkilöt sekä kansalaisuudettomat henkilöt;
- g) Edistetään yhdennettyä lähestymistapaa tuettaessa yhteisöjä, etenkin syrjäytyneimpiä, heikoimmassa asemassa olevia, köyhimpiä ja vaikeimmin tavoitettavia henkilöitä, myös parantamalla perustarpeiden yleistä täyttämistä ja palvelujen tarjontaa, mukaan lukien terveydenhuollon, koulutuksen, ravitsemuksen ja sosiaalisen suojelun aloilla;
- h) Tuetaan lapsille turvallisen ja hoivaavan ympäristön luomista, sillä se on tärkeää edistettäessä terveen nuoren väestön mahdollisuutta kehittyä täyteen potentiaaliinsa. Tähän kuuluu myös sen edistäminen, että siirrytään lasten laitoshoidosta yhteisöllisiin hoitomuotoihin. Tarkoituksena on myös tarjota mahdollisimman hyvä alku elämään lapsille, erityisesti syrjäytyneimmille lapsille, investoimalla varhaiskasvatukseen ja varmistamalla, että köyhyyttä tai eriarvoisuutta kokevilla lapsilla on käytössään peruspalvelut, kuten terveydenhuolto, ravitsemus, koulutus ja sosiaalinen suojelu;

- i) Tuetaan riittävän, kohtuuhintaisen, turvallisen, ravitsevan ravinnon ja terveellisen ruokavalion yleistä saatavuutta etenkin haavoittuvimmassa asemassa olevien keskuudessa, kuten alle 5-vuotiaat lapset, nuoret, sekä tytöt että pojat, ja naiset etenkin raskauden ja imetyksen aikana, ja parannetaan elintarvike- ja ravitsemushuollon selviytymiskykyä ja hoidon jatkuvuutta, etenkin maissa, joita koettelevat pitkittyneet tai toistuvat kriisit; ehkäistään kasvun hidastumista, kuihtumista ja muita aliravitsemuksen muotoja; edistetään ravitsemuksen huomioon ottavia monialaisia toimintatapoja maataloudessa;
- j) Tuetaan turvallisen ja riittävän juomaveden yleistä saatavuutta, puhtaanapitoa ja yleistä hygieniaa sekä kestävää ja integroitua vesihuoltoa, erityisesti paikallistasolla;
- k) Saavutetaan yleiskattava terveydenhuolto, jossa laadukkaita ja kohtuuhintaisia terveyspalveluja on saatavilla kaikille yksilöille ja yhteisöille tasapuolisesti, mukaan lukien Pekingin toimintaohjelman ja kansainvälisen väestö- ja kehityskonferenssin (ICPD) toimintaohjelman ja niihin liittyvien tarkistuskokousten tulosten toteuttamiseen liittyvät seksuaali- ja lisääntymisterveydenhuollon palvelut, tukemalla osallistavien, vahvojen, laadukkaiden, selviytymiskykyisten ja kaikille avointen terveydenhuoltojärjestelmien kehittämistä ja parantamalla valmiuksia varhaiseen varoittamiseen, riskien vähentämiseen ja hallitsemiseen sekä toimintakyvyn palauttamiseen; täydennetään toimia unionin tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman välityksellä, jotta torjutaan maailmanlaajuisia uhkia, kehitetään turvallisia, tehokkaita ja edullisia rokotteita, lääkkeitä ja hoitomuotoja köyhyyteen liittyviä ja laiminlyötyjä sairauksia vastaan ja parannetaan terveyteen liittyviin haasteisiin vastaamista, mukaan lukien tartuntataudit, mikrobilääkeresistenssi ja uudet sairaudet ja epidemiat;

- l) Tuetaan yleiskattavaa ja tasapuolista sosiaalista suojelua ja lujitetaan sosiaalisia turvaverkkoja, tukiverkostoja ja -järjestelmiä, jotta voidaan taata perustulo, ehkäistä äärimmäistä köyhyyttä ja parantaa selviytymiskykyä;
- m) Edistetään osallistavaa ja kestävää kaupunkikehitystä eriarvoisuuden korjaamiseksi kaupungeissa keskittyen erityisesti eniten apua tarvitseviin;
- n) Tuetaan paikallisviranomaisia, myös hajautetulla yhteistyöllä, valmiuksia kehittämällä ja resursseja mobilisoimalla, jotta voidaan parantaa kestävä kehityksen tavoitteiden siirtämistä paikallistasolle kaupunki- ja maaseutualueilla edistämällä peruspalvelujen tarjontaa ja vastetta, tasapuolista ruoka- ja ravitsemusturvaa, esteettömien, ihmisarvoisten ja kohtuuhintaisten asuntojen tarjontaa ja elämänlaatua kiinnittäen erityistä huomiota ihmisiin, jotka asuvat epävirallisilla asuinalueilla ja slummeissa, ja vahvistetaan ja edistetään kaikkien saatavilla olevia osallistumis- ja valitusmekanismeja, erityisesti vähäosaisten ja syrjäytyneiden henkilöiden tai ryhmien kannalta;
- o) Edistetään koulutuksen kansainvälisesti sovittujen tavoitteiden saavuttamista niin, että erityistä huomiota kiinnitetään maksuttomien koulutusjärjestelmien tukemiseen kaikille tarjottavalla osallistavalla, tasapuolisella ja laadukkaalla virallisella ja epävirallisella koulutuksella ja edistämällä kaikkien elinikäisiä oppimismahdollisuuksia kaikilla tasoilla, erityisesti varhaislapsuudessa ja alemman perusasteen koulutuksessa sekä teknisessä ja ammatillisessa koulutuksessa, myös hätä- ja kriisitilanteissa, ja huomioiden erityisesti naiset ja tytöt; ja hyödyntäen opettajille tarjottavaa koulutusta ja ammatillista kehittämistä sekä digitaaliteknologian käyttöä koulutuksen, opetuksen ja oppimisen parantamiseksi;

- p) Tuetaan valmiuksien kehittämiseen tähtääviä toimia ja oppimiseen liittyvää liikkuvuutta unionin ja kumppanimaiden tai vain kumppanimaiden välillä sekä yhteistyötä ja politiikkaa koskevaa vuoropuhelua kyseisten maiden instituutioiden, organisaatioiden, paikallisten täytäntöönpanoelinten ja viranomaisten kanssa;
- q) Edistetään yhteistyötä tieteen, teknologian ja tutkimuksen alalla, keskittyen erityisesti köyhyyteen liittyviin ja yhteiskunnallisiin muutoksiin, avoimeen dataan, massadataan, tekoälyyn ja innovointiin ja ehkäisten samalla aivovienti-ilmiötä;
- r) Tehostetaan koordinointia kaikkien asiaankuuluvien toimijoiden kanssa kaikilla tasoilla, jotta voidaan auttaa siirtymisessä luonnonkatastrofin tai ihmisen aiheuttamasta hätätilanteesta kehitysvaiheeseen; huolehditaan yhteistyötoimien humanitaarisen avun ja tapauksen mukaan rauhanrakentamistoimien kanssa johdonmukaisesta yhdistetystä suunnittelusta ja ohjelmatyöstä yhteisen analyysin pohjalta;
- s) Tuetaan ajatuksen, omantunnon ja uskonnon tai vakaumuksen vapautta, myös toimenpiteillä uskontoon tai vakaumukseen perustuvan vihan, suvaitsemattomuuden ja syrjinnän kaikkien muotojen poistamiseksi ja edistämällä uskonnollisen ja kulttuurien monimuotoisuuden suvaitsemista ja kunnioitusta yhteiskunnissa ja niiden välillä;

- t) Edistetään kulttuurien välistä vuoropuhelua ja kulttuurista monimuotoisuutta sen kaikissa muodoissa, säilytetään ja edistetään kulttuuriperintöä ja vapautetaan luovien alojen potentiaali kestävän sosiaalisen ja taloudellisen kehityksen tueksi;
- u) Tuetaan toimintaa ja edistetään yhteistyötä urheilualalla, jotta edistetään naisten ja nuorten sekä yksilöiden ja yhteisöjen voimaantumista ja tuetaan Agenda 2030 -toimintaohjelman terveyteen, koulutukseen ja sosiaaliseen osallisuuteen liittyviä tavoitteita;
- v) Edistetään pitkäaikaisesti kotinsa jättämään joutuneiden henkilöiden ihmisarvoa ja selviytymiskykyä ja heidän osallistamistaan vastaanottajamaiden ja -yhteisöjen talouteen ja yhteiskuntaan, myös paikallistasolla.

3. Muuttoliike, pakkomuutto ja liikkuvuus

- a) Lujitetaan muuttoliikkeeseen, pakkomuuttoon ja liikkuvuuteen liittyviä kahdenvälisiä, alueellisia ja kansainvälisiä kumppanuuksia yhdenmukaisen ja tasapainoisen lähestymistavan pohjalta ottaen huomioon muuttoliikkeen kaikki eri näkökulmat, myös avustaminen unionin kahdenvälisen tai alueellisten sopimusten, vuoropuhelujen ja järjestelyjen täytäntöönpanossa, mukaan lukien ne, jotka koskevat palauttamista ja takaisinottoa, laillisia maahantuloväyliä ja liikkuvuuskumppanuuksia, noudattaen kaikilta osin kansainvälistä oikeutta ja ihmisoikeusvelvoitteita;
- b) Tuetaan paluumuuttajien ja heidän perheidensä kestävää uudelleenkotouttamista sekä turvallisia ja ihmisarvoisia palauttamisia kumppanimaiden välillä kunnioittaen kaikilta osin humanitaarisia ja ihmisoikeusvelvoitteita kansainvälisen oikeuden ja unionin oikeuden mukaisesti;

- c) Puututaan sääntöjenvastaisen muuttoliikkeen ja pakkomuuton perimmäisiin syihin ja pyritään lieventämään niitä;
- d) Torjutaan sääntöjenvastaista muuttoliikettä ja pakkomuuttoa; vähennetään muuttoliikkeeseen liittyviä haavoittuvuuksia, mukaan lukien ihmiskaupasta ja ihmisten salakuljetuksesta aiheutuvat haavoittuvuudet, sekä toteutetaan tukitoimia riiston ja hyväksikäytön uhrien suojelemiseksi; tehostetaan yhteistyötä yhdenmukaisen rajaturvallisuuden alalla kansainvälisen oikeuden ja unionin oikeuden, ihmisoikeuksia koskevan kansainvälisen oikeuden, humanitaarisen oikeuden ja tietosuojavaatimusten mukaisesti;
- e) Vahvistetaan muuttoliikkeen hallinnan tieteellisiä, teknisiä, inhimillisiä ja institutionaalisia valmiuksia, mukaan lukien ihmisoikeuskoulutus ja kumppanimaiden vastaanotto-, käsittely-, turvapaikka- ja palauttamismenettelyjen tukeminen; vahvistetaan tietojenvaihtoa koskevaa rajatylittävää yhteistyötä noudattaen tietosuojavaatimuksia ja velvoitteita, jotka liittyvät ihmisoikeuksia koskevan kansainvälisen oikeuden mukaiseen yksityisyyttä koskevaan oikeuteen; sekä tuetaan täsmällisten ja eriteltyjen tietojen keruuta ja käyttöä näyttöön perustuvien politiikkojen perustana, jotta edistettäisiin hallittua, turvallista, sääntöjenmukaista ja vastuullista muuttoliikettä ja liikkuvuutta;
- f) Tuetaan toimivia ja ihmisoikeuksiin perustuvia muuttoliikepolitiikkoja kaikilla tasoilla, mukaan lukien suojeleohjelmat;

- g) Edistetään edellytyksiä helpottaa tarvittaessa laillista muuttoliikettä ja hyvin hallittua liikkuvuutta jäsenvaltioiden toimivaltaa kunnioittaen sekä ihmisten välisiä yhteyksiä, myös koulutuksessa, tutkimuksessa, innovoinnissa, kulttuurivaihdossa ja kulttuurienvälisessä vuoropuhelussa, myös tarjoamalla täsmällisiä ja oikea-aikaisia tietoja ja maksimoimalla laillisen muuttoliikkeen kehitysvaikutus;
- h) Parannetaan yhteisymmärrystä muuttoliikkeen ja kehityksen välisestä yhteydestä tunnustaen, että hallittu, turvallinen, sääntöjenmukainen ja vastuullinen muuttoliike ja liikkuvuus, rauha, hyvä hallintotapa, vakaus, osallistava kasvu ja kestävä kehitys liittyvät läheisesti toisiinsa, ja tavoitellaan synergiaa näiden osa-alueiden välille;
- i) Varmistetaan, että kaikkien muuttajien, pakolaisten, pakottavista syistä siirtymään joutuneiden ja maan sisäisten pakolaisten, myös ilmastonmuutoksen vuoksi maan sisäisesti siirtymään joutuneiden, ihmisoikeuksia suojellaan, kunnioitetaan ja toteutetaan kiinnittäen erityistä huomiota haavoittuvassa asemassa oleviin ryhmiin;
- j) Tuetaan pakottavista syistä siirtymään joutuneille, maan sisäisille pakolaisille ja heidän vastaanottajayhteisöilleen suunnattuja kehitystä tukevia ratkaisuja, myös sosioekonomisen osallisuuden ja työmarkkinoille pääsyn, ihmisarvoisten työpaikkojen, koulutuksen ja palveluiden avulla, jotta voidaan edistää siirtymään joutuneiden henkilöiden ihmisarvoa, selviytymiskykyä ja omaehtoista selviytymistä;

- k) Tuetaan maahanmuuttajayhteisöjen sitoutumista kestävän kehityksen edistämiseen lähtömaissa, myös paikallisten viranomaisten ja kansalaisjärjestöjen osallistumisen avulla, ottaen huomioon niiden investointimahdollisuudet ja tukemalla niiden solidaarisuus- ja yrittäjyysaloitteita;
- l) Nopeutetaan rahalähetyksiä, alennetaan niiden kuluja ja parannetaan niiden turvallisuutta sekä lähetys- että vastaanottomaisissa, jotta voidaan hyödyntää niiden kehityspotentiaalia.

Tämän alan yhteistyötä hallinnoidaan johdonmukaisesti muuttoliikettä koskevien asiaankuuluvien unionin säännösten kanssa noudattaen kaikilta osin kehitykseen vaikuttavien politiikkojen johdonmukaisuuden periaatetta.

MAAPALLO

4. Ympäristö ja ilmastonmuutos

- a) Kehitetään tieteellisiä, teknisiä, inhimillisiä ja institutionaalisia valmiuksia ilmasto- ja ympäristöasioiden hallintaa, valtavirtaistamista ja seuranta varten; vahvistetaan alueellista, kansallista ja paikallista ilmasto- ja ympäristöhallintoa ja helpotetaan katastrofiriskin vähentämiseen, ekosysteemien ja biologisen monimuotoisuuden säilyttämiseen ja ilmastorahoitukseen sekä ilmastoriskivakuutuksiin käytettävien julkisten ja yksityisten rahoituslähteiden saatavuutta;

- b) Tuetaan ilmastonmuutokseen sopeutumista painottaen erityisen haavoittuvassa asemassa olevia valtioita ja väestöjä; avustetaan kumppaneita, myös paikallistasolla, niiden pyrkiessä täyttämään ilmastonmuutokseen ja ekosysteemien ja biologisen monimuotoisuuden suojeluun liittyvät sitoumuksensa Pariisin sopimuksen ja katastrofiriskien vähentämistä koskevan Sendain kehyksen mukaisesti. Kyseisiä pyrkimyksiä ovat muun muassa kansallisesti määriteltyjen panosten sekä ilmastonmuutoksen hillintää ja siihen sopeutumista koskevien toimintasuunnitelmien täytäntöönpano, myös hillintä- ja sopeutumistoimien yhteisvaikutus, kansainvälisten aloitteiden kuten kansallisesti määriteltyjen panosten kumppanuuden kautta sekä kumppaneiden muiden monenvälisten ympäristösopimusten, kuten YK:n biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen ja YK:n aavikoitumissopimuksen, sitoumusten kautta;
- c) Kehitetään ja/tai vahvistetaan kestävää vihreää ja sinistä kasvua sekä kiertotaloutta kaikilla talouden aloilla;

- d) Edistetään kestävän energian saatavuutta kehitysmaissa; lisätään yhteistyötä kestävän uusiutuvan energian alalla noudattaen täysin korkeimpia kansainvälisiä normeja, myös arvioitaessa sekä kansallisia että rajatylittäviä turvallisuus- ja ympäristövaikutuksia. Edistetään ja lisätään yhteistyötä energiatehokkuuden ja uusiutuvien energialähteiden tuotannon ja käytön alalla; edistetään luotettavien, turvallisten, kohtuuhintaisten, puhtaiden ja kestävien energiapalvelujen saatavuutta; tuetaan erityisesti pienimuotoisia mikroverkkoratkaisuja ja verkon ulkopuolisia ratkaisuja, joilla on merkittävää ympäristöön ja kehitykseen liittyvää arvoa, ja sellaisia paikallisia ja hajautettuja ratkaisuja, joilla varmistetaan köyhien ja syrjäisillä alueilla asuvien henkilöiden energian saanti;
- e) Kehitetään valmiuksia ympäristön kestävyys ja ilmastonmuutostavoitteiden valtavirtaistamiseksi ja vihreän kasvun tavoittelun sisällyttämiseksi kansallisiin ja paikallisiin kehitysstrategioihin, mukaan lukien kestävyyskriteereiden käytön tukeminen julkisissa hankintamenettelyissä;
- f) Edistetään ympäristölle haitallisten fossiilisten polttoaineiden tuen asteittaista lakkauttamista, vakaita ja avoimia energiamarkkinoita, älykkäiden verkkojen käyttöönottoa ja digitaaliteknologian hyödyntämistä kestävän energiahuollon varmistamiseksi;
- g) Edistetään yritysten yhteiskuntavastuun ja toimitusketjujen huolellisuusvelvollisuuden noudattamista sekä ennalta varautuvan lähestymistavan ja aiheuttamisperiaatteen johdonmukaista soveltamista;

- h) Edistetään ympäristön kannalta kestäviä maatalouskäytäntöjä, mukaan lukien agroekologia ja biologinen monimuotoisuus, tehostetaan ilmastomuutoksen hillintää ja siihen sopeutumista ja edistetään ympäristön ja yhteiskunnan selviytymiskykyä sekä terveitä ekosysteemejä;
- i) Parannetaan paikallisia, kansallisia, alueellisia ja maanosanlaajuisia multimodaaliliikenneverkkoja ja -palveluja, jotta voidaan edelleen parantaa mahdollisuuksia kestäväan ja ilmastomuutosta kestäväan talouskehitykseen ja työpaikkojen luomiseen ja saada aikaan vähäpäästöistä ja ilmastomuutosta kestäväa kehitystä. Tehostetaan liikenteen sujuvoittamista ja vapauttamista ja parannetaan liikenteen kestävyyttä, liikenneturvallisuutta ja kestokkyä;
- j) Lisätään paikallisviranomaisten ja -yhteisöjen ja alkuperäiskansojen osallistumista ilmastotoimiin, biologisen monimuotoisuuden vähenemisen ja luonnonvaraisiin eläimiin ja kasveihin kohdistuvan rikollisuuden torjuntaan, ekosysteemien säilyttämiseen ja luonnonvarojen konfliktisensitiiviseen hallinnointiin, myös parantamalla maan käyttö- ja hallintaoikeuksien ja vesivarojen hoitoa. Edistetään kestäväa kaupunkikehitystä ja kaupunkialueiden selviytymiskykyä; vahvistetaan ja edistetään osallistumista valitus- ja oikeussuojamekanismeihin ja niiden saatavuutta kansallisesti ja paikallisesti, erityisesti alkuperäiskansojen osalta YK:n alkuperäiskansojen oikeuksien julistuksen mukaisesti;
- k) Tuetaan kestäväa kehitystä edistäväa koulutusta, jotta voimaannutetaan ihmisiä muuttamaan yhteiskuntaa ja rakentamaan kestäväa tulevaisuutta;

- l) Edistetään luonnonvarojen ja terveiden maa- ja muiden ekosysteemien säilyttämistä, kestävää ja konfliktisensitiivistä hoitoa ja käyttöä sekä ennallistamista, pysäytetään biologisen monimuotoisuuden väheneminen ja suojellaan luonnonvaraisia kasveja ja eläimiä, salametsästyksen ja luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan torjunta mukaan lukien; tehostetaan kuulemista, edistetään lähialueyhteistyötä ja varmistetaan alkuperäiskansojen vapaa, ilmoitettu ennakkosuostumus ja tosiasiallinen osallistuminen YK:n alkuperäiskansojen oikeuksien julistuksen mukaisesti;
- m) Edistetään yhdenmuettyä, kestävää, osallistavaa ja konfliktisensitiivistä vesivarojen hoitoa sekä valtioiden rajojen yli ulottuvia vesistöjä koskevaa yhteistyötä kansainvälisen oikeuden mukaisesti, tarvittaessa yhdessä paikallisviranomaisten kanssa;
- n) Edistetään hiilivarantojen säilyttämistä ja kartuttamista hallinnoimalla kestävästi maankäyttöä, maankäytön muutosta ja metsätaloutta, ja torjutaan ympäristön pilaantumista, aavikoitumista ja maaperän huonontumista ja metsien tilan heikkenemistä sekä kuivuutta, tarvittaessa yhdessä paikallisviranomaisten kanssa;
- o) Edistetään metsittämistä ja suojellaan luonnonmetsiä; vähennetään metsäkatoa ja edistetään metsälainsäädännön noudattamista, metsähallintoa ja puukauppaa sekä torjutaan laittomia hakkuita ja laittoman puutavaran ja laittomien puutuotteiden kauppaa.

Tuetaan hallintotavan parantamista ja valmiuksien kehittämistä luonnonvarojen kestävää hoitoa varten, myös valtiotasoa alempien hallintotasojen kautta; tuetaan vapaaehtoisten kumppanuussopimusten neuvottelua ja täytäntöönpanoa;

- p) Tuetaan valtamerten hallinnointia, mukaan lukien rannikko- ja merialueiden kaikenlainen, myös ekosysteemien, suojelu, ennallistaminen ja säilyttäminen, merien roskaantumisen torjunta, laittoman, ilmoittamattoman ja sääntelemättömän kalastuksen torjunta ja merten biologisen monimuotoisuuden suojelu YK:n merioikeusyleissopimuksen mukaisesti;
- q) Tehostetaan alueellisen katastrofiriskin vähentämistä, valmistautumista ja selviytymiskykyä, myös investoinneilla, ja edistämällä yhteisöllistä ja ihmiskeskeistä lähestymistapaa synergiasa ilmastonmuutokseen sopeutumisen politiikkojen ja toimien kanssa;
- r) Edistetään resurssitehokkuutta ja kestäviä kulutus- ja tuotantotapoja, erityisesti koko toimitusketjussa, kiertotalouteen siirtymiseksi, myös rajoittamalla luonnonvarojen käyttöä konfliktien rahoittamisessa ja tukemalla sidosryhmiä asiaankuuluvien aloitteiden noudattamisessa; torjutaan saastumista, vähennetään ilmansaasteita, erityisesti mustahiiltä, ja edistetään kemikaalien ja jätteiden järkevää hallinnointia;
- s) Tuetaan talouden kestävää monipuolistamista, kilpailukykyä, paikallista lisäarvoa toimitusketjuissa ja kestävää kauppaa sekä yksityisen sektorin kehittämistä painottaen erityisesti vähäpäästöistä ja ilmastonmuutosta kestävää vihreää kasvua, pk-yrityksiä sekä yhteisötalouden yrityksiä ja hyödyntäen unionin kanssa tehtyjen voimassa olevien kauppasopimusten etuja kestävä kehityksen hyväksi;

- t) Edistetään biologisen monimuotoisuuden säilyttämiseen liittyvien kansainvälisten sopimusten tavoitteiden saavuttamista;
- u) Lisätään ilmastonmuutos- ja ympäristötavoitteiden yhdentämistä ja valtavirtaistamista tukemalla metodologiaan ja tutkimukseen liittyvää työtä;
- v) Torjutaan ilmastonmuutoksen maailmanlaajuisia ja alueiden rajat ylittäviä vaikutuksia, jotka saattavat horjuttaa rauhaa, kehitystä ja turvallisuutta.

VAURAUUS

5. Osallistava ja kestävä talouskasvu ja ihmisarvoiset työpaikat

- a) Tuetaan yrittäjyyttä, myös mikrorahoituksen välityksellä, ihmisarvoisia työpaikkoja ja työllisyyttä kehittämällä osaamista ja taitoja, koulutusta ja ammatillista koulutusta, tuetaan työelämän kansainvälisten normien täysimääräistä soveltamista, työmarkkinavuoropuhelu ja lapsityövoiman torjunta mukaan lukien, työoloja terveellisessä ympäristössä, sukupuolten tasa-arvoa, toimeentuloon riittävää palkkaa ja mahdollisuuksien luomista etenkin nuorille sekä naisille;

- b) Tuetaan kansallisia ja paikallisia kehityspolkuja, joissa maksimoidaan positiiviset sosiaaliset tulokset ja vaikutukset ja vähennetään tiettyjen ryhmien syrjäytymis- ja marginalisoitumisriskiä, edistetään oikeudenmukaisia, tehokkaita ja kestäviä verotuksellisia ja uudelleenjakoon perustuvia julkisia politiikkoja, ja luodaan ja vahvistetaan kestäviä sosiaalisen suojelun järjestelmiä ja sosiaalivakuutusjärjestelmiä; tuetaan veropetosten ja veroparatiisien torjumiseen tähtääviä kansallisia ja kansainvälisiä toimia;
- c) Parannetaan liiketoimintaympäristöä ja investointiolosuhteita paikallisella ja kansallisella tasolla, luodaan talouskehitykselle suotuisa sääntely-ympäristö ja tuetaan yrityksiä ja etenkin pk-yrityksiä, startup-yritykset, osuuskunnat, yhteisötalouden yritykset ja naisyrittäjät mukaan lukien, liiketoiminnan laajentamisessa ja työpaikkojen luomisessa; tuetaan solidaarisen talouden kehittämistä ja tehostetaan liiketoiminnan vastuullisuutta ja yksityisen sektorin vastuuvollisuutta;
- d) Edistetään yritysten vastuuvollisuutta ja oikeussuojamekanismeja yksityisen sektorin toimintaan liittyvien ihmisoikeusloukkausten alalla; tuetaan paikallisia, alueellisia ja maailmanlaajuisia toimia, joilla varmistetaan, että yritys noudattaa ihmisoikeusnormeja ja sääntelyn kehitystä, myös pakollisten huolellisuusvelvoitteiden alalla, sekä yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevia kansainvälisiä sitoumuksia;

- e) Lujitetaan sosiaalista ja ekologista kestävyyttä, osallistavuutta, yritysten yhteiskuntavastuuta ja liiketoiminnan vastuullisuutta ja huolehditaan ihmisoikeusnormien ja -periaatteiden kunnioittamisesta arvoketjujen kaikissa osissa ja tuetaan jaettua lisäarvoa ja tasapuolisia kaupankäyntiedellytyksiä;
- f) Lisätään julkisten varojen käytön tarkoituksenmukaisuutta, tuloksellisuutta ja kestävyyttä, myös edistämällä kestäviä julkisia hankintoja; ja edistetään julkisen rahoituksen strategisempaa käyttöä, myös rahoituslähteitä yhdistämällä, jotta saadaan houkuteltua julkisia ja yksityisiä lisäinvestointeja;
- g) Lisätään kaupunkien potentiaalia kestävän ja osallistavan kasvun ja innovoinnin keskuksina;
- h) Edistetään sisäistä taloudellista, sosiaalista ja alueellista koheesiota lujittamalla kaupunki- ja maaseutualueiden yhteyksiä ja helpottamalla sekä luovien alojen että kestävän matkailualan kehittämistä kestävän kehityksen edistäjinä;
- i) Tuetaan ja monipuolistetaan maatalouden ja elintarvikealan kestäviä ja osallistavia arvoketjuja, edistetään ruokaturvaa ja talouden monipuolistamista, arvonalisäystä, alueellista yhdentymistä, kilpailukykyä ja oikeudenmukaista kauppaa sekä vahvistetaan kestäviä, vähäpäästöisiä ja ilmastonmuutosta kestäviä innovaatioita;

- j) Keskitytään pienviljelijöiden, erityisesti naisten, harjoittaman maatalouden tehostamiseen ekologisesti tehokkaalla tavalla tukemalla kansallisia politiikkoja, strategioita ja oikeudellisia kehyksiä, jotka ovat tuloksellisia ja kestäviä, sekä edistämällä luonnonvarojen oikeudenmukaista ja kestävää saatavuutta ja hallintoa, mukaan lukien maa ja maa- ja metsäoikeudet, vesi, muut maatalouden tuotantovälineet ja (mikro)luotot;
- k) Kannustetaan kansalaisjärjestöjä, myös alueellisella tasolla, ja erityisesti maataloustuottajien järjestöjä osallistumaan entistä enemmän politiikantekoon ja tutkimusohjelmiin sekä hallitusohjelmien täytäntöönpanoon ja arviointiin;
- l) Tuetaan ja edistetään kestävää kalastuksenhoitoa ja kestävää vesiviljelyä;
- m) Turvataan kohtuuhintainen, luotettava ja kestävä energian yleinen saatavuus sekä edistetään vähäpäästöistä, ilmastonmuutosta kestävää ja resurssitehokasta kiertotaloutta Pariisin sopimuksen sekä Agenda 2030 -toimintaohjelman tavoitteiden mukaisesti;
- n) Edistetään älykästä, kestävää, osallistavaa ja turvallista liikkuvuutta sekä parannetaan liikenneyhteyksiä unionin kanssa;

- o) Edistetään saavutettavaa, kohtuuhintaista, osallistavaa, luotettavaa ja turvallista digitaalista liitettävyyttä ja vahvistetaan digitaalitaloutta; edistetään digitaalista lukutaitoa ja osaamista; edistetään digitaalista yrittäjyyttä ja työpaikkojen luomista; edistetään digitaaliteknologian käyttöä kestävän kehityksen mahdollistavana tekijänä; ratkaistaan digitalisaatioon liittyviä kyberturvallisuus- tietosuoja- ja muita sääntelykysymyksiä;
- p) Kehitetään ja lujitetaan markkinoita ja sektoreita siten, että edistetään osallistavaa, kestävää ja ilmastonmuutosta kestävää kasvua ja oikeudenmukaista kauppaa sekä vähennetään haavoittuvien ryhmien sosioekonomista syrjäytymistä;
- q) Tuetaan alueellista yhdentymistä ja optimaalisia kauppapolitiikkoja osallistavan ja kestävän kehityksen edistämiseksi, vahvistetaan maiden kaupankäyntikykyä sekä tuetaan unionin ja sen kumppaneiden kauppasopimusten lujittamista ja soveltamista, mukaan lukien kehitysmaiden kumppanien kanssa tehtävät kokonaisvaltaiset ja epäsymmetriset sopimukset, ihmisoikeusnormien mukaisesti; edistetään ja vahvistetaan monenvälistä ja kestävää taloudellista yhteistyötä ja toimia, joilla tuetaan ja vahvistetaan Maailman kauppajärjestön sääntöjä;
- r) Edistetään yhteistyötä tieteen, teknologian ja tutkimuksen, digitalisaation, avoimen datan, massadatan ja tekoälyn sekä innovoinnin aloilla, mukaan lukien tiedediplomatian kehittäminen;

- s) Edistetään kulttuurien välistä vuoropuhelua ja kulttuurista monimuotoisuutta sen kaikissa muodoissa, kehitetään paikallista käsityöläisyyttä, nykytaiteita ja kulttuuri-ilmaisuja sekä säilytetään ja edistetään kulttuuriperintöä, vapautetaan luovien alojen potentiaali kestävän sosiaalisen ja taloudellisen kehityksen tueksi sekä varmistetaan ja vahvistetaan YK:n alkuperäiskansojen oikeuksia koskevassa julistuksessa tarkoitettujen alkuperäiskansojen oikeudet sekä paikallisyhteisöjen oikeudet ja näiden yhteisöjen osallistuminen ja voimaannuttaminen;
- t) Voimaannutetaan naisia osallistumaan enemmän talouselämään ja päätöksentekoon, myös paikallistasolla;
- u) Lisätään ihmisarvoisten työpaikkojen saatavuutta kaikille terveellisessä ympäristössä ja kehitetään osallistavampia ja toimivampia työmarkkinoita ja työllisyyspolitiikkoja, joilla tuetaan ihmisarvoista työtä, ihmisoikeuksien ja työelämän oikeuksien kunnioittamista, mukaan lukien toimeentuloon riittävät palkat kaikille, etenkin naisille ja nuorille;
- v) Edistetään oikeudenmukaista, kestävästä, vääristymätöntä, konfliktisensitiivistä ja korruptoitumatonta pääsyä kaivos- ja kaivannaisteollisuuden alalle ihmisoikeuksia kunnioittaen; lisätään avoimuutta, asianmukaista huolellisuutta ja sijoittajien vastuuta edistäen samalla yksityisen sektorin vastuuvollisuutta; toteutetaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) 2017/821¹ liittyviä toimenpiteitä.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2017/821, annettu 17 päivänä toukokuuta 2017, unionin tuojiin, jotka tuovat konfliktialueilta ja korkean riskin alueilta peräisin olevia tinaa, tantaalia ja volframia, niiden malmeja sekä kultaa, sovellettavien toimitusketjun due diligence -velvoitteiden vahvistamisesta (EUVL L 130, 19.5.2017, s. 1).

RAUHA

6. Rauha, vakaus ja konfliktinesto

- a) Edistetään rauhaa, konfliktinestoa ja siten vakautta parantamalla valtioiden, valtiotasoa alempien hallintotasojen, yhteiskuntien, yhteisöjen ja yksilöiden kykyä selviytyä poliittisista, taloudellisista, yhteiskunnallisista sekä ympäristöön, elintarvikkeisiin, turvallisuuteen ja väestörakenteeseen liittyvistä paineista ja häiriötiloista, myös torjumalla hybridiuhkia ja tukemalla kestävyysarviointeja, jotka on suunniteltu tunnistamaan yhteiskuntien paikalliset valmiudet, joiden avulla ne voivat kestää näitä paineita ja häiriötiloja, sopeutua niihin ja toipua niistä nopeasti; puututaan poliittiseen ja taloudelliseen syrjäytymiseen ja muihin konflikteja, turvattomuutta ja epävakautta aiheuttaviin pitkäaikaisiin rakenteellisiin ongelmiin ja perimmäisiin syihin;
- b) Edistetään väkivallattomuuden kulttuuria myös tukemalla virallista ja epävirallista sekä arkipäivän rauhankasvatusta;
- c) Tuetaan konfliktinestoa, varhaisvaroitusta ja rauhan rakentamista rauhanvälityksen ja vuoropuhelun, kriisinhallinnan ja vakauttamistoimien avulla sekä konfliktin jälkeistä jälleenrakentamista, mukaan lukien naisten roolin laajentaminen kaikissa näissä vaiheissa; edistetään ja helpotetaan luottamusta rakentavia toimia, välitystoimia, vuoropuhelua ja sovintoa, hyviä naapurisuhteita ja muita konfliktinestoon ja -ratkaisuun pyrkiviä toimenpiteitä ja kehitetään niitä koskevia valmiuksia erityisesti tilanteissa, joissa on syntymässä yhteisöjen välisiä jännitteitä ja kun tarvitaan sovittelutoimia yhteiskunnan eri osien välillä sekä pitkittyneissä konflikteissa ja kriiseissä;

- d) Tuetaan aseellisten konfliktien uhrien kuntouttamista ja uudelleensopeuttamista, entisten taistelijoiden ja heidän perheidensä aseistariisuntaa, demobilisaatiota ja yhteiskuntaan sopeuttamista sekä huomioidaan asevoimien uudelleenjärjestelyn sosiaaliset vaikutukset, myös naisten erityistarpeet;
- e) Edistetään naisten ja nuorten järjestelmällistä osallistumista, myös päätöksentekoon ja täytäntöönpanoon, rauhanneuvotteluihin, sovitteluprosesseihin, konfliktinestoon ja rauhanrakentamiseen ja heidän osallistamistaan, tarkoituksenmukaista yhteiskunnallista ja poliittista osallistumistaan ja sosiaalista tunnustamistaan naisia, rauhaa ja turvallisuutta koskevan YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1325 (2000) mukaisesti erityisesti epävakaisissa ja konfliktitilanteissa tai konfliktin jälkeisessä tilanteessa olevissa maissa, jotta voidaan myös puuttua väkivaltaisten konfliktien suhteettomiin vaikutuksiin naisiin ja nuoriin ja huomioida heidän erityistarpeensa konfliktien aikana;
- f) Ehkäistään seksuaalista ja sukupuoleen perustuvaa väkivaltaa sen kaikissa muodoissa, mukaan lukien seksuaalisen väkivallan käyttö aseena sodissa;
- g) Tuetaan sukupuoli- ja konfliktisensitiivistä turvallisuusalan uudistamista, joka takaa unionin perusarvojen ja hyvän hallinnon periaatteiden kunnioittamisen, edistämisen ja toteutumisen ja jonka ansiosta ihmiset, kansalaisyhteiskunta ja valtio saavat vähitellen tehokkaampia, demokraattisempia ja vastuuvetollisempia turvallisuusvalmiuksia ja -välineitä kestäväen kehityksen ja rauhan tueksi;

- h) Kehitetään sotilaallisten toimijoiden valmiuksia tukena kehitykselle ja kehityksen mahdollistavalle turvallisuudelle 9 artiklan mukaisesti;
- i) Tuetaan alueellisia ja kansainvälisiä aseriisunta-aloitteita sekä aseiden vientivalvontajärjestelyjä ja -mekanismeja;
- j) Tuetaan turvallisuutta, vakautta ja rauhaa edistäviä paikallisia, kansallisia, alueellisia ja kansainvälisiä aloitteita, mukaan lukien aseriisunta-aloitteet sekä aseiden vientivalvontajärjestelyt ja -mekanismit ja miinanraivaustoimet, sekä yhteyksien luominen kyseisten eri aloitteiden välille, ja puututaan henkilömiinojen, räjähtämättömien taisteluvälineiden ja sodan muiden räjähtämättömien jäänteiden siviiliväestölle aiheuttamiin sosioekonomisiin vaikutuksiin ottaen huomioon myös naisten tarpeet;
- k) Ehkäistään ja torjutaan väkivaltaisiin ääriliikkeisiin ja terrorismiin johtavaa radikalisoitumista sekä suojataan ihmisiä tällaisilta uhkilta, myös tilannekohtaisilla, konfliktisensitiivisillä ja sukupuolisensitiivisillä toimilla;
- l) Tuetaan tilapäisiä, paikallisia, kansallisia, alueellisia ja kansainvälisiä tuomioistuimia, totuus- ja sovintokomissioita ja -mekanismeja;
- m) Torjutaan kaikenlaista väkivaltaa, korruptiota, järjestäytynyttä rikollisuutta ja rahanpesua;

- n) Edistetään rajatylittävää yhteistyötä yhteisten luonnonvarojen kestävän, konfliktisensitiivisen ja osallistavan hoidon alalla kansainvälisen ja unionin oikeuden mukaisesti, ja kunnioitetaan ja edistetään sellaisten henkilöiden ja ryhmien ihmisoikeuksia, joihin toimet vaikuttavat, mukaan lukien YK:n alkuperäiskansojen oikeuksia koskevassa julistuksessa tarkoitettut alkuperäiskansat ja paikallisyhteisöt;
- o) Tehdään ydinenergian rauhanomaista käyttöä terveyden, maatalouden ja elintarviketurvallisuuden alalla koskevaa yhteistyötä kolmansien maiden kanssa varmistaen tiukimpien kansainvälisten normien täysimääräinen täyttyminen; sekä tuetaan sellaisia sosiaalisia toimia, joilla vastataan säteilyonnettomuuksille altistuneiden maiden väestöille aiheutuneisiin seurauksiin ja pyritään parantamaan heidän elinolojaan; edistetään ydinalaan liittyvien alojen tietämyksenhallintaa ja koulutusta. Näiden toimien olisi soveltuvin osin oltava johdonmukaisia kansainvälisen ydinturvallisuusyhteistyön eurooppalaisen välineen alaisten toimien kanssa;
- p) Parannetaan merellistä ja meriturvallisuutta turvallisten, turvattujen, puhtaiden ja kestävästi hoidettujen valtamerten mahdollistamiseksi;
- q) Tuetaan valmiuksien kehittämistä kyberturvallisuuden, toimintavarmojen digitaaliverkkojen, tietosuojan ja yksityisyyden suojan aloilla ihmisoikeusnormien ja -periaatteiden mukaisesti.

KUMPPANUUS

7. Kumppanuus

- a) Lujitetaan maiden omistajuutta sekä kumppanuutta ja rakentavaa vuoropuhelua, myös kansalaisyhteiskunnan kanssa, jotta voidaan parantaa kehitysyhteistyön tuloksellisuutta kaikilta osin (kiinnittäen erityistä huomiota vähiten kehittyneiden maiden sekä konfliktitilanteessa olevien tai hauraiden maiden erityishaasteisiin sekä keskitulotason maiden ja pidemmälle kehittyneiden kehitysmaiden erityisiin siirtymävaiheen haasteisiin), soveltaen kehitysyhteistyössä kaikki ihmisoikeudet käsittävää oikeusperustaista lähestymistapaa ja varmistaen, että ketään ei jätetä;
- b) Syvennetään unionin ja kolmansien maiden sekä alueellisten ja kansainvälisten järjestöjen vuoropuhelua politiikan, talouden, kulttuurin, sosiaali- ja ympäristöasioiden aloilla sekä tuetaan kahden- ja kansainvälisten sitoumusten täytäntöönpanoa;
- c) Edistetään entistä suurempaa osallistavuutta ja kaikkien toimijoiden yhteistyön kehittämistä kehitysyhteistyön ja ulkoisen toiminnan politiikkojen soveltamisessa pyrkien jakamaan saatuja kokemuksia sekä maksimoimaan valmiudet, lisäarvo, osaaminen ja kokemus ja näin vahvistamaan yhteisiä tavoitteita, arvoja ja etuja ja tavoitetta kehittää yhteistyötapoja;

- d) Kannustetaan hyviin naapurisuhteisiin, alueelliseen yhdentymiseen, yhteyksien parantamiseen, yhteistyöhön ja osallistavaan ja rakentavaan vuoropuheluun, mukaan lukien muun muassa tehostettu alueellinen yhteistyö Euroopan ja Aasian yhteyksiä koskevan EU:n strategian, EU:n Keski-Aasian strategian, EU:n ja Afrikan kumppanuuden, Mustanmeren alueellisen yhteistyön, arktisen yhteistyön ja pohjoisen ulottuvuuden puitteissa;
- e) Tuetaan ja lisätään kumppanimaiden ja -alueiden yhteistyötä niiden naapureina sijaitsevien unionin syrjäisimpien alueiden sekä merentakaisen maiden ja alueiden kanssa;
- f) Edistetään kansalaisyhteiskunnan järjestöjen ja säätiöiden suotuisia toimintaedellytyksiä, millä parannetaan niiden mielekäästä, jatkuvaa ja jäseneltyä osallistumista kotimaan- ja kansainväliseen politiikkaan sekä niiden valmiuksia hoitaa tehtäväänsä riippumattomina toimijoina kehitys- ja hallintotapa-asioissa; ja lujitetaan monisidosryhmäisiä lähestymistapoja ja uudenlaista kumppanuutta kansalaisyhteiskunnan toimijoiden kanssa, mukaan lukien naisten oikeuksia ajavat järjestöt; tuetaan demokratiaa ja laajennetaan kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksia; edistetään asiapitoista ja jäseneltyä vuoropuhelua unionin kanssa ja maakohtaisten etenemissuunnitelmien tehokasta hyödyntämistä ja soveltamista unionin ja kansalaisyhteiskunnan suhteissa;

- g) Pidetään yllä suhteita paikallisviranomaisiin ja tuetaan niiden roolia politiikan- ja päätöstenteossa paikallisen kehityksen, myös liiketoimintaympäristön, edistämiseksi ja hallintotavan parantamiseksi, sekä toimijoina kehitys- ja hallintotapa-asioissa; edistetään suotuisaa sääntely- ja institutionaalista kehystä, jonka ansiosta paikallisviranomaiset voivat hoitaa tehtäviään ja jolla parannetaan niiden mielekästä, jatkuvaa ja jäsenneltyä osallistumista kotimaan ja kansainväliseen politiikkaan; ja vahvistetaan useaan sidosryhmään ja monitasoiseen hallintoon perustuvia toimintatapoja ja uudenlaisia kumppanuuksia paikallisviranomaisten kanssa;
- h) Tehostetaan yhteydenpitoa kolmansien maiden väestöön, myös ihmisoikeuksien puolustajiin, myös hyödyntämällä täysimääräisesti talous-, kulttuuri- ja julkisuusdiplomatiaa;
- i) Aktivoidaan teollisuusmaita ja kehittyneempiä kehitysmaita Agenda 2030 -toimintaohjelman täytäntöönpanossa ja globaalien julkishyödykkeiden ja haasteiden alalla, myös etelä–etelä- ja kolmenvälisessä yhteistyössä;
- j) Kannustetaan alueelliseen yhdentymiseen ja yhteistyöhön tuloskeskeisellä tavalla tukemalla alueellista yhdentymistä ja vuoropuhelua;
- k) Luodaan kumppanuuksia yksityissektorin kanssa työpaikkojen luomiseksi ja toimeentulon parantamiseksi kumppanimaissa.

LIITE III

AIHEKOHTAISTEN OHJELMIEN TOIMINTA-ALAT

1. IHMISOIKEUKSIIN JA DEMOKRATIAAN LIITTYVÄT TOIMINTA-ALAT

Unioni tukee perusarvojen eli demokratian, oikeusvaltioperiaatteen, ihmisoikeuksien yleismaailmallisuuden, jakamattomuuden ja keskinäisriippuvuuden, ihmisarvon kunnioittamisen, syrjimättömyyden, tasa-arvon ja yhteisvastuun periaatteiden sekä YK:n peruskirjan periaatteiden ja ihmisoikeuksia koskevan kansainvälisen oikeuden noudattamisen edistämistä erityisesti seuraavilla aloilla:

1. Puolustetaan kaikkien ihmisten ihmisoikeuksia ja perusvapauksia yhteiskuntien kehittämiseksi sellaisiksi, että niille ovat ominaista osallistuminen, suvaitsevaisuus, syrjimättömyys, ihmisarvo, tasa-arvo, sosiaalinen oikeudenmukaisuus, kansainvälinen oikeus ja vastuuvollisuus. Toiminta jakautuu kahteen keskeiseen osa-alueeseen:
 - a) Valvotaan, edistetään ja vahvistetaan kaikkien ihmisoikeuksien, niin kansalaisoikeuksien ja poliittisten oikeuksien kuin taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten oikeuksienkin, kunnioittamista ja noudattamista.

Tähän sisältyy toimia, joilla muun muassa poistetaan kuolemanrangaistus, edistetään tahdonvastaisten katoamisten torjumista, estetään ja poistetaan kidutus, kaltoinkohtelu ja muut julmat, epäinhimilliset tai halventavat kohtelut tai rangaistukset sekä edistetään sananvapautta, kokoontumis- ja yhdistymisvapautta ja ajatuksen-, omantunnon-, uskonnon- ja vakaumuksenvapautta; tuetaan sukupuolten tasa-arvoa ja naisten ja tyttöjen voimaannuttamista kaikilla elämänaloilla, mukaan lukien koulutus, terveydenhuolto ja kaikki 8 artiklan 4 kohdassa tarkoitetut alat ja oikeudet, työ- ja yksityiselämän tasapaino ja poliittinen päätöksenteko, ja tuetaan kaikenlaisen naisiin ja tyttöihin kohdistuvan väkivallan poistamiseen tähtääviä toimia; edistetään ja suojellaan lasten, naisten, nuorien, hlbt- henkilöiden oikeuksia, mukaan lukien homoseksuaalisuuden dekriminointiin tähtäävät toimet, sekä kansallisiin, etnisiin, uskonnollisiin ja kielellisiin vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden, YK:n alkuperäiskansojen oikeuksia koskevan julistuksen mukaisten alkuperäiskansojen ja vammaisten henkilöiden oikeuksia ja torjutaan rasismia, muukalaisvihaa ja kaikenlaista syrjintää. Täsmennetyllä soveltamisalalla unionin apu kohdennetaan erityisesti ihmisoikeuskysymyksiin, joihin taustatilanne vaikuttaa eniten, ja sillä vastataan ihmisoikeuksien edistämistä ja suojelua aktiivisesti ajavan kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksien kaventumiseen sekä muihin uusiin ja monimutkaisiin haasteisiin;

- b) Suojellaan ja voimaannutetaan ihmisoikeuksien puolustajia kaikkialla maailmassa ja erityisesti maissa, joissa ihmisoikeuksien ja perusvapauksien loukkaukset ovat erityisen huomattavia ja järjestelmällisiä, myös sellaisissa maissa, joissa ihmisoikeuksien puolustajien toimia on rajoitettu ja joissa heidän toimintansa on ratkaisevan tärkeää institutionaalisen ja oikeudellisen ihmisoikeuskehyksen vahvistamiseksi. Jotta erityisesti paikalliset ihmisoikeuksien puolustajat ja kansalaisyhteiskunnat voivat toimia esteettä, niille tarjotaan hätäapua, keskipitkän ja pitkän aikavälin apua sekä kestäviä toimenpiteitä muun muassa ihmisoikeuksien puolustajien suojeluun tarkoitetun erityisen mekanismin kautta.

2. Kehitetään, tuetaan, vakiinnutetaan ja suojellaan demokratiaa, käsitellään kaikkia demokraattisen hallintotavan näkökohtia ja vahvistetaan myös poliittista moniarvoisuutta, edustusta ja vastuuvollisuutta, lujitetaan demokratiaa kaikilla tasoilla, lisätään kansalaisten ja kansalaisyhteiskunnan osallistumista, tuetaan uskottavia, osallistavia ja läpinäkyviä vaaliprosesseja ja kehitetään kansalaisten valmiuksia valvoa demokraattisia ja vaalijärjestelmiä tukemalla paikallisia kansalaisten vaalitarkkailujärjestöjä ja niiden alueellisia verkostoja. Demokratiaa lujitetaan puolustamalla demokraattisten järjestelmien tukipilareita, demokraattisia normeja ja periaatteita, vapaata, riippumatonta ja moniarvoista mediaa sekä verkossa että sen ulkopuolella, internetin vapautta, sensuurin torjuntaa, vastuuvollisia ja osallistavia instituutioita, mukaan lukien parlamentit ja poliittiset puolueet, ja korruption torjuntaa. Unionin apu tukee kansalaistoimintaa vahvistamalla oikeusvaltioperiaatetta, edistämällä oikeuslaitoksen ja lainsäädännön riippumattomuutta, tukemalla ja arvioimalla lainsäädännöllisiä ja institutionaalisia uudistuksia ja niiden toteuttamista, valvomalla demokraattisia ja vaalijärjestelmiä ja edistämällä kohtuuhintaisen oikeuden saatavuutta kaikille, mukaan lukien kansallisen ja paikallisen tason tehokkaat ja helposti saatavilla olevat valitus- ja oikeussuojamekanismit.

Vaalitarkkailulla on keskeinen osa demokraattisten prosessien tukemisessa laajemmin. Tähän liittyen EU:n vaalitarkkailu on jatkossakin merkittävä osa ohjelmaa, samoin kuin EU:n vaalitarkkailutehtävien perusteella laadittujen suositusten seuranta.

Toiminta-alat 1 ja 2 tukevat yhteistyön ja kumppanuuden vahvistamista ihmisoikeuksien ja demokratian alalla, myös hankalissa tilanteissa, työskentelevän kansalaisyhteiskunnan kanssa, ja niillä edistetään uusia alueellisia ja alueiden välisiä synergioita tietoja, myös parhaita käytäntöjä, jakamalla ja edistämällä paikallisen kansalaisyhteiskunnan ja kansalaisyhteiskunnan ja muiden asiaankuuluvien ihmisoikeusjärjestöjen ja -mekanismien verkostoitumista niiden valmiuksien, selviytymiskyky mukaan lukien, tehostamiseksi ja ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskevan vakuuttavan narratiivin kehittämiseksi ja levittämiseksi laajalle.

3. Edistetään tehokasta monenvälisyyttä ja strategista kumppanuutta, joilla tuetaan valmiuksien kehittämistä kansainvälisissä, alueellisissa ja kansallisissa välineissä ja mekanismeissa ihmisoikeuksien, demokratian ja oikeusvaltioperiaatteen edistämiseksi ja suojelemiseksi. Strategisia kumppanuuksia tehostetaan painottaen erityisesti YK:n ihmisoikeusvaltuutetun toimistoa, Kansainvälistä rikostuomioistuinta ja muita asiaankuuluvia kansainvälisiä, alueellisia ja kansallisia ihmisoikeusmekanismeja. Lisäksi ohjelmalla edistetään ihmisoikeuksiin ja demokratiaan liittyvää koulutusta ja tutkimusta muun muassa Global Campus of Human Rights -verkoston kautta.

2. KANSALAISYHTEISKUNNAN JÄRJESTÖIHIN LIITTYVÄT TOIMINTA-ALAT

1. Osallistava, osallistumiseen kannustava, voimaantunut ja riippumaton kansalaisyhteiskunta ja demokraattinen toimintaympäristö kumppanimaissa
 - a) Luodaan suotuisat ja esteettömät olosuhteet kansalaisten osallistumiselle ja kansalaisyhteiskunnan toiminnalle, myös säätiöiden kautta, tukemalla kansalaisyhteiskunnan aktiivista osallistumista politiikkavuoropuheluun ja valtiosta riippumattomien toimijoiden vuoropuhelualustojen vakiinnuttamista;
 - b) Tuetaan ja kehitetään kansalaisyhteiskunnan järjestöjen ja säätiöiden valmiuksia, jotta ne voivat toimia aktiivisesti riippumattomina kehityksen ja hyvän hallintotavan edistäjinä;
 - c) Kehitetään kansalaisyhteiskunnan järjestöjen valmiuksia, jotta ne voivat tukea haavoittuvia ja syrjäytyneitä ryhmiä tarjoamalla sosiaalisia peruspalveluja, kuten terveydenhuoltoa, mukaan lukien ravitsemus, koulutus, sosiaalinen suojele, turvallisen juomaveden saanti, sanitaatio ja hygienia;
 - d) Tuetaan ja voimaannutetaan naisten järjestöjä ja muita asiaankuuluvia tasa-arvoasioiden parissa työskenteleviä järjestöjä sekä naispuolisia ihmisoikeuksien puolustajia niin, että he voivat tehdä työtään turvassa uhkailulta ja väkivallalta;

- e) Lisätään kansalaisyhteiskunnan verkostojen, foorumien ja liittoutumien valmiuksia kumppanimaissa;
 - f) Mahdollistetaan kansalaisyhteiskunnan työskentely muun muassa kansalaisyhteiskunnan järjestöjen valmiuksien kehittämällä, koordinoinnilla ja institutionaalisella vahvistamisella, ottaen huomioon niiden toimintamahdollisuuksien edistämisen ja rahoituksen saatavuuden tärkeys, myös jotta ne voivat toimia järjestöjensä sisällä ja erityyppisten sidosryhmien välillä. Edistetään kansalaisyhteiskunnan järjestöjen ja hallitusten välistä vuoropuhelua julkisesta politiikasta.
2. Osallistava ja avoin vuoropuhelu kansalaisyhteiskunnan toimijoiden kanssa ja niiden välillä
- a) Edistetään osallistavia, usean sidosryhmän vuoropuhelufoorumeja, mihin kuuluu myös vuorovaikutus ja koordinointi kansalaisten, kansalaisyhteiskunnan, paikallisviranomaisten, jäsenvaltioiden, kumppanimaiden, yksityissektorin ja muiden keskeisten kehitykseen liittyvien sidosryhmien välillä;
 - b) Mahdollistetaan kansalaisyhteiskunnan toimijoiden kanssa tehtävä ja niiden välinen yhteistyö ja osaamisen ja kokemusten vaihto kansallisesti ja kansainvälisesti;
 - c) Edistetään kansalaisyhteiskunnan järjestöjen yhteistyötä ja kumppanuuksia kansainvälisten hallitustenvälisten järjestöjen kanssa, mukaan lukien valmiuksien kehittäminen myös ihmisoikeuksia, oikeutta, oikeusvaltioperiaatetta ja demokratiaa koskevien kansainvälisten ja alueellisten välineiden soveltamisen edistämiseksi ja valvomiseksi;

- d) Ylläpidetään jatkuvaa asiapitoista ja jäsenneiltyä vuoropuhelua ja kumppanuuksia unionin kanssa.
3. Euroopan kansalaisten tietoisuus, ymmärrys ja tiedot kehitysasioista ja aktiivisuus niissä
- a) Voimaannutetaan kansalaisia osallistumaan enemmän kehitysasioihin ja kestävän kehityksen tavoitteisiin, myös lisäämällä yleistä tietoisuutta, edistämällä kehitykseen liittyvää virallista ja epävirallista koulutusta ja arkioppimista, erityisesti nuorten keskuudessa, ja edistämällä osaamisen jakamista asiaankuuluvien toimijoiden kesken eritoten unionin jäsenvaltioissa, ehdokasmaissa ja mahdollisissa ehdokasmaissa;
 - b) Hankitaan unionissa, ehdokasmaissa ja mahdollisissa ehdokasmaissa julkista tukea kestävän ja osallistavan kehityksen strategioille kumppanimaissa, mukaan lukien köyhyyden torjunta.

3. RAUHAN, VAKAUDEN JA KONFLIKTINESTON TOIMINTA-ALAT

1. Apu konfliktinestoon, rauhanrakentamiseen ja kriisivalmiuteen

Unioni antaa teknistä ja taloudellista apua tukeakseen konfliktisensitiivisiä toimenpiteitä, joilla pyritään kehittämään ja lujittamaan kumppaneiden valmiuksia analysoida riskejä, estää konflikteja, rakentaa rauhaa ja vastata kriisiä edeltäviin ja kriisin jälkeisiin tarpeisiin läheisessä yhteistyössä YK:n ja muiden kansainvälisten sekä alueellisten ja alueiden sisällä toimivien järjestöjen sekä valtiollisten, kansalaisyhteiskunnan ja paikallisviranomaisten toimijoiden kanssa; liittyen niiden toimiin pääasiassa seuraavilla aloilla, myös kiinnittäen erityistä huomiota sukupuolten tasa-arvoon, varmistaen naisten ja nuorten tosiasiallisen osallistumisen ja voimaannuttamisen:

- a) ennakkovaroittaminen ja konfliktisensitiivinen riskianalyysi politiikanteossa ja politiikan täytäntöönpanossa;
- b) helpotetaan luottamusta lisääviä toimia, rauhanvälitystä, vuoropuhelua ja sovintoa ja kehitetään valmiuksia niihin, myös yhteisön tasolla, erityisesti tilanteissa, joissa on syntymässä yhteisöjen välisiä jännitteitä, jotta ehkäistäisiin varsinkin kansanmurhia ja rikoksia ihmisyyttä vastaan;
- c) konfliktinesto;

- d) lisätään valmiuksia siviilialan vakauttamisoperaatioiden sekä rauhanturva- ja rauhanrakentamisoperaatioiden toimintaan ja niihin osallistumiseen;
- e) edistetään konfliktien jälkeistä toipumista sekä katastrofien jälkeistä toipumista, jolla vaikutetaan poliittisen ja turvallisuustilanteeseen;
- f) tuetaan vakauttamista ja ihmisten turvallisuuden ja inhimillisen turvallisuuden palauttamistoimia, myös miinanraivaustoimilla ja siirtymäkauden oikeusjärjestelyillä asiaankuuluvien monenvälisten sopimusten mukaisesti;
- g) tuetaan rauhanrakentamista ja valtiorakenteiden kehittämistä, tarvittaessa kansalaisyhteiskunnan järjestöjen, valtioiden ja kansainvälisten järjestöjen kautta sekä vahvistetaan valtion ja yhteiskunnan välisiä suhteita;
- h) osallistutaan useilla eri tasoilla käytävän rauhanrakentamista koskevan rakenteellisen vuoropuhelun kehittämiseen edelleen kansalaisyhteiskunnan, kumppanimaiden ja unionin välillä;
- i) kriisinhallinta ja kriisivalmius;

- j) rajoitetaan luonnonvarojen käyttöä konfliktien rahoittamiseen ja tuetaan sidosryhmiä Kimberleyn prosessin sertifiointijärjestelmän kaltaisten aloitteiden ja säädösten, kuten asetuksen (EU) 2017/821, noudattamisessa erityisesti luonnonvarojen hyödyntämistä ja niillä käytävää kauppaa koskevien tehokkaiden kansallisten tarkastusten täytäntöönpanon osalta;
- k) kehitetään sotilaallisten toimijoiden valmiuksia tukea kehitystä ja kehityksen mahdollistavaa turvallisuutta 9 artiklan mukaisesti;
- l) tuetaan sukupuolten tasa-arvoa ja naisten voimaannuttamista edistäviä toimia, erityisesti panemalla täytäntöön YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmat 1325 (2000) ja 2250 (2015), sekä edistämällä naisten ja nuorten osallistumista ja edustusta virallisissa ja epävirallisissa rauhanprosesseissa;
- m) edistetään väkivallattomuuden kulttuuria, myös tukemalla virallista ja epävirallista sekä arkipäivän rauhankasvatusta;
- n) tuetaan toimia, joilla vahvistetaan valtioiden, yhteiskuntien, yhteisöjen ja yksilöiden kestävyyttä, mukaan lukien kestävyysarvioinnit, jotka on suunniteltu tunnistamaan yhteiskuntien omat valmiudet, joiden avulla ne voivat kestää paineita ja häiriötiloja, mukautua tällaisiin tilanteisiin ja toipua niistä nopeasti;

- o) tuetaan kansainvälisiä rikostuomioistuimia ja tilapäisiä kansallisia tuomioistuimia, totuus- ja sovintokomissioita, siirtymäkauden oikeusjärjestelyjä ja muita mekanismeja ihmisoikeusloukkauksia koskevien väitteiden käsittelemiseksi oikeudessa ja omistusoikeuden vaatimiseksi ja vahvistamiseksi tuomioistuimessa;
- p) tuetaan toimia, joilla torjutaan ampuma-aseiden, pienaseiden ja kevyiden aseiden laitonta käyttöä ja saatavuutta;
- q) tuetaan taitotiedon siirtämistä, tietojen ja parhaiden käytäntöjen vaihtamista, riskien tai uhkien arviointia, tutkimusta ja analyysia, ennakkovaroitusjärjestelmiä, koulutusta ja palvelujen tarjoamista.

2. Apu maailmanlaajuisten ja alueiden rajat ylittävien sekä uusien uhkien torjumiseen

Unioni antaa teknistä ja taloudellista apua tukeakseen kumppaneiden ja unionin toimia, joilla vastataan maailmanlaajuisiin ja alueiden rajat ylittäviin uhkiin sekä uusiin uhkiin pääasiassa seuraavilla aloilla:

- a) lakiin ja järjestykseen sekä ihmisten turvallisuuteen kohdistuvat uhat, myös terrorismi, väkivaltaiseen ääriliik ehdintään johtava radikalisoituminen, järjestäytynyt rikollisuus, kyberrikollisuus, hybridiuhat sekä salakuljetus, laiton kauppa ja kauttakuljetus; vahvistetaan erityisesti terrorismin ja järjestäytyneen rikollisuuden, mukaan lukien kyberrikollisuus, torjumiseen osallistuvien lainvalvonta-, oikeus- ja muiden viranomaisten valmiuksia;

- b) uhat, jotka kohdistuvat julkisiin tiloihin ja kriittiseen infrastruktuuriin, mukaan lukien kansainvälinen liikenne, johon kuuluu matkustaja- ja tavaraliikenne, sekä energian siirto ja jakelu, ja kyberturvallisuuteen;
- c) kansanterveyteen kohdistuvat uhat, mukaan lukien äkilliset epidemiat, joilla voi olla maiden rajat ylittäviä vaikutuksia;
- d) ympäristön vakauteen kohdistuvat uhat, merellisen turvallisuuden uhat, rauhaa ja vakautta mahdollisesti horjuttavat uhat ja ilmastonmuutoksen vaikutuksista aiheutuvat uhat;
- e) lievennetään kemiallisiin, biologisiin, radiologisiin ja ydinaineisiin ja -tekijöihin sekä niihin liittyviin laitoksiin tai paikkoihin tai sotien ja konfliktien räjähtämättömiin jäänteisiin liittyviä riskejä riippumatta siitä, ovatko ne tahallisia, tahattomia vai luonnon aiheuttamia, erityisesti seuraavilla aloilla:
 - i) tuetaan ja edistetään siviilitutkimusta vaihtoehtona puolustusalan tutkimukselle;
 - ii) parannetaan turvallisuuskäytäntöjä siviilikäytössä olevissa tiloissa, joissa säilytetään tai käsitellään arkaluonteisia kemiallisia, biologisia, radiologisia ja ydinaineita ja -tekijöitä osana siviilitutkimusohjelmia;

- iii) tuetaan unionin yhteistyöpolitiikkojen ja niiden tavoitteiden puitteissa sellaisen siviili-infrastruktuurin rakentamista ja siihen liittyvän siviilitutkimuksen käynnistämistä, joita tarvitaan aseisiin liittyvien laitosten ja kohteiden purkamiseksi, saneeraamiseksi tai muuntamiseksi, jos on todettu, etteivät ne enää kuulu puolustusalan ohjelmaan;
- iv) vahvistetaan niiden toimivaltaisten siviiliviranomaisten valmiuksia, jotka osallistuvat kemiallisten, biologisten, radiologisten ja ydinaineiden ja -tekijöiden laittoman kaupan tehokkaan valvonnan kehittämiseen ja täytäntöönpanoon (mukaan lukien niiden tuotantoon tai toimittamiseen käytettävä laitteisto);
- v) kehitetään tehokkaan vientivalvonnan käyttöönoton ja täytäntöönpanon edellyttämiä oikeudellisia puitteita ja institutionaalisia valmiuksia erityisesti kaksikäyttötuotteiden osalta, mukaan lukien alueelliset yhteistyötoimet, ja kun kyse on asekauppasopimuksen säännöksiä täytäntöönpanosta ja sen noudattamisen edistämisestä;
- vi) kehitetään tehokasta siviilipuolen katastrofivalmiutta, valmiussuunnittelua ja -toimia sekä puhdistusvalmiuksia.

Toimien olisi soveltuvin osin oltava johdonmukaisia kansainvälisen ydinturvallisuusyhteistyön eurooppalaisen välineen alaisten toimien kanssa;

- f) kehitetään sotilaallisten toimijoiden valmiuksia tukea kehitystä ja kehityksen mahdollistavaa turvallisuutta 9 artiklan mukaisesti.

Etusijalle asetetaan alueiden rajat ylittävä yhteistyö, johon osallistuu vähintään kaksi sellaista kolmatta maata, jotka ovat osoittaneet selvää poliittista tahtoa edellä mainittujen uhkien ratkaisemiseksi.

Toimenpiteissä painotetaan erityisesti hyvää hallintotapaa, ja ne ovat kansainvälisen oikeuden mukaisia. Yhteistyötä terrorismin torjumiseksi voidaan tehdä myös yksittäisten maiden ja alueiden sekä kansainvälisten, alueellisten ja alueiden sisällä toimivien järjestöjen kanssa.

Terrorismin torjuntaan osallistuville viranomaisille myönnettävässä avussa etusijalle asetetaan sellaisten toimenpiteiden tukeminen, jotka koskevat terrorismin vastaisten lakien laatimista ja vahvistamista, rahoitus-, tulli- ja maahanmuuttolainsäädännön täytäntöönpanoa ja soveltamista, tiukimpien kansainvälisten normien ja kansainvälisen oikeuden mukaisten lainvalvontamenettelyjen kehittämistä, demokraattisten ja institutionaalisten valvontamekanismien vahvistamista ja väkivaltaisen radikalisoitumisen ehkäisemistä.

Huumeiden muodostamaan ongelmaan liittyvässä avussa kiinnitetään asianmukaista huomiota kansainväliseen yhteistyöhön, jonka tarkoituksena on edistää kysynnän, tuotannon ja haittojen vähentämiseen liittyviä parhaita käytäntöjä.

4. MAAILMANLAAJUISIIN HAASTEISIIN LIITTYVÄT TOIMINTA-ALAT

A. IHMISET

1. Terveys

- a) Kehitetään tehokkaiden ja kattavien terveydenhuoltojärjestelmien sellaisia keskeisiä osia, mukaan lukien tartuntatauteihin liittyen, joita on parasta käsitellä globaalilla tasolla, jotta voidaan turvata tasapuolinen, kohtuuhintainen, osallistava ja yleinen terveystalouden saatavuus, mukaan lukien 8 artiklan 4 kohdassa tarkoitetut palvelut;
- b) Edistetään, tarjotaan ja laajennetaan väkivallan uhreille, erityisesti raiskatuiksi joutuneille naisille ja lapsille, tarjottavia olennaisia palveluja ja psykologista tukea;
- c) Tuetaan sellaisia maailmanlaajuisia aloitteita, jotka ovat keskeisiä yleiskattavan terveydenhuollon edistämiseksi, ottamalla maailmanlaajuinen johtoasema "terveys kaikissa politiikoissa" -periaatteen soveltamisessa niin, että varmistetaan hoidon jatkuvuus sekä terveyden edistäminen ennaltaehkäisystä jälkihoitoon;

- d) Kohennetaan maailmanlaajuista terveysturvallisuutta ja puututaan mikrobilääkeresistenssiin tutkimalla ja torjumalla tartuntatauteja, myös köyhyyteen liittyviä ja laiminlyötyjä sairauksia sekä rokotteilla estettävissä olevia tauteja, torjutaan valelääkkeitä, muunnetaan tieto turvallisiksi, saatavilla oleviksi ja kohtuuhintaisiksi tuotteiksi (mukaan lukien rinnakkaisvalmisteet) ja diagnostiikaksi ja asiaankuuluvaksi terveystekniikaksi ja politiikoiksi, joilla voidaan vastata tautitaakan muutoksiin (ei-tarttuvat taudit, kaikenlainen virheravitsemus ja ympäristöriskitekijät) ja muovata maailmanmarkkinoita siten, että parannetaan kohtuuhintaisten ja terveyden kannalta keskeisten hyödykkeiden ja terveystalveluiden saatavuutta, mukaan lukien 8 artiklan 4 kohdassa tarkoitettut palvelut;
- e) Tuetaan maailmanlaajuisia aloitteita turvallisten, tehokkaiden ja edullisten rokotteiden kehittämiseksi.

2. Koulutus

- a) Edistetään kansainvälisesti sovittujen koulutustavoitteiden saavuttamista yhteisillä maailmanlaajuisilla toimilla esteettömän, osallistavan, tasapuolisen ja laadukkaan koulutuksen tarjoamiseksi, myös opettajille, kaikilla tasoilla ja kaikenikäisille, myös hätä- ja kriisitilanteissa ja painottaen erityisesti ilmaisten koulutusjärjestelmien vahvistamista;

- b) Vahvistetaan tietoa, osaamista ja arvoja kumppanuuksilla ja liittoutumilla, myös tukemalla koulutustietoja ja -analyyssejä, tutkimusta ja innovointia, osaamisen vaihtoa ja koulutusverkostoja kansalaisaktiivisuuden ja yhteiskuntien tuottavuuden, kouluttautuneisuuden, demokraattisuuden, osallistavuuden ja selviytymiskyvyn edistämiseksi;
 - c) Edistetään maailmanlaajuisia toimia kaikenlaisen syrjinnän ja epätasa-arvon vähentämiseksi, esimerkiksi tyttöjen/naisten ja poikien/miesten ja yhteiskunnan eri ryhmien välillä, jotta kaikilla olisi tasapuoliset mahdollisuudet osallistua taloudelliseen, poliittiseen, yhteiskunnalliseen ja kulttuurielämään;
 - d) Tuetaan osallistavaa ja laadukasta koulutusta epävakaisissa ympäristöissä;
 - e) Tuetaan urheiluun liittyviä toimia ja edistetään urheilualan yhteistyötä naisten ja nuorten, yksilöiden ja yhteisöjen voimaannuttamiseksi.
3. Sukupuolten tasa-arvo ja naisten ja tyttöjen voimaannuttaminen
- a) Sitoudutaan edistämään sukupuolten tasa-arvoa ja tyttöjen ja naisten voimaannuttamista kaikilla aloilla; myös tukemalla suotuisampaa taloudellista, poliittista ja sosiaalista ympäristöä tyttöjen ja naisten oikeuksien toteutumisen edistämiseksi, jotta he voivat osallistua täysimääräisesti yhteiskuntaan ja jotta heillä olisi yhtäläiset mahdollisuudet toimia johtavassa asemassa sosiaalisessa, taloudellisessa ja poliittisessa elämässä sekä kansalaistoiminnassa ja toimia kehityksen edistäjinä;

- b) Johdetaan ja tuetaan naisten ja tyttöjen oikeuksiin liittyviä maailmanlaajuisia toimia, kumppanuuksia ja liittoutumia kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskevan YK:n yleissopimuksen ja sen valinnaisen pöytäkirjan mukaisesti kaikenlaisen naisiin ja tyttöihin kohdistuvan syrjinnän poistamiseksi, mukaan lukien naisten syrjintä yksityisen ja julkisen elämän eri aloilla, kuten työmarkkinoilla ja sosiaali- ja terveyspalvelujen saavutettavuudessa;
- c) Johdetaan ja tuetaan naisten oikeuksiin liittyviä maailmanlaajuisia toimia, kumppanuuksia ja liittoutumia kaikenlaisen naisiin ja tyttöihin kohdistuvan väkivallan ja haitallisten käytäntöjen poistamiseksi, mukaan lukien fyysinen, psykologinen, seksuaalinen ja sukupuoleen perustuva väkivalta, naisten sukuelinten silpominen sekä lapsi-, varhais- ja pakkoavioliitot ja taloudellinen, poliittinen ja muunlainen väkivalta ja syrjintä, mukaan lukien kriisitilanteissa, sekä naisten syrjintä yksityisen ja julkisen elämän eri aloilla;
- d) Puututaan sukupuolten eriarvoisuuden perimmäisiin syihin konfliktineston ja rauhanrakentamisen tukemiseksi; edistetään naisten voimaantumista, myös heidän rooleissaan kehitysalan toimijoina ja rauhanrakentajina;
- e) Edistetään naisten ja tyttöjen oikeuksien suojelua ja toteutumista, mukaan lukien 8 artiklan 4 kohdassa tarkoitettut oikeudet;

- f) Edistetään naisten ja tyttöjen oikeuksien suojelua ja toteutumista, mukaan lukien taloudelliset, poliittiset, sosiaaliset ja työelämän oikeudet ja 8 artiklan 4 kohdassa tarkoitettut oikeudet.

4. Lapset ja nuoret

- a) Edistetään kaikkien sosiaali- ja terveystalvelujen yleistä saatavuutta lapsille ja nuorille, myös kaikkein syrjäytyneimmille, keskittyen terveyteen, ravintoon, koulutukseen, sosiaaliseen suojeluun ja varhaislapsuuden kehitykseen, myös nuorisoystävällisten erityistalveluiden avulla;
- b) Edistetään uusia aloitteita lastensuojelujärjestelmien lujittamiseksi kolmansissa maissa, jotta lapset saavat parhaan mahdollisen alun elämälle ja jotta heitä voidaan suojella kaikilla alueilla väkivallalta, kaltoinkohtelulta ja laiminlyönneiltä, myös edistämällä siirtymistä lasten laitoshoidosta yhteisöllisiin hoitomuotoihin;
- c) Edistetään lasten ja nuorten voimaantumista mahdollistamalla heidän aktiivinen ja merkityksellinen osallistumisensa heitä koskeviin asioihin, erityisesti poliittiseen elämään ja rauhanprosesseihin ja rauhanvälitykseen, tukemalla kulttuurienväliseen vuoropuheluun tähtääviä aloitteita nuorisojärjestöjen keskuudessa sekä torjumalla marginalisoitumista ja syrjäytymistä;

- d) Lisätään nuorille tarjottavaa tukea, jolla nuoria autetaan hankkimaan tarvittavat taidot ja saamaan ihmisarvoisia ja laadukkaita työpaikkoja yleissivistävän, ammatillisen ja teknisen koulutuksen sekä digitaalitekniologioiden avulla;
- e) Edistetään nuorten voimaantumista ja vastuullista kansalaisuutta mahdollistamalla nuorten aktiivinen ja merkityksellinen osallistuminen poliittiseen elämään ja rauhanprosesseihin ja rauhanvälitykseen, tukemalla kulttuurienväliseen vuoropuheluun tähtääviä aloitteita nuorisojärjestöjen keskuudessa sekä torjumalla marginalisoitumista ja syrjäytymistä;
- f) Luodaan suotuisa ympäristö, joka tarjoaa uusia ja innovatiivisia mahdollisuuksia nuorten kansalaisvaikuttamiselle, nuorten yrittäjyydelle ja nuorisotyöllisyydelle.

5. Muuttoliike, pakkomuutto ja liikkuvuus

- a) Varmistetaan unionin jatkuva johtajuus muuttoliikkeen ja pakkomuuton hallintaa koskevan maailmanlaajuisen asialistan muovaamisessa sen kaikilta osin, erityisesti jotta voidaan helpottaa hallittua, turvallista, sääntöjenmukaista ja vastuullista muuttoliikettä ihmisoikeuksia kunnioittaen ja kansainvälisen pakolaisoikeuden ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden mukaisesti;
- b) Ohjataan ja tuetaan maailmanlaajuisista ja aluerajat ylittävää poliittista vuoropuhelua, myös etelä–etelä-suuntaisesta muuttoliikkeestä, sekä muuttoliikettä ja pakkomuuttoa koskevaa vuorovaikutusta ja yhteistyötä;

- c) Tuetaan muuttoliikettä ja pakkomuuttoa koskevien kansainvälisten ja unionin sitoumusten täytäntöönpanoa, myös YK:n tasolla;
- d) Kerrytetään maailmanlaajuista näyttöä muun muassa muuttoliikkeen ja kehityksen välisestä yhteydestä ja käynnistetään pilottiluonteisia toimia innovatiivisten käytännön lähestymistapojen kehittämiseksi muuttoliikkeen ja pakkomuuton alalla;
- e) Edistetään strategisia kumppanuuksia asiaankuuluvien kansainvälisten järjestöjen kanssa kansainvälisen yhteistyön ja muuttoliikkeen hallinnan tukemiseksi ihmisoikeuksia koskevan kansainvälisen oikeuden ja kansainvälisen pakolaisoikeuden mukaisesti.

Tämän alan yhteistyötä hallinnoidaan johdonmukaisesti muuttoliikettä koskevien asiaankuuluvien unionin säännösten kanssa noudattaen kaikilta osin kehitykseen vaikuttavien politiikkojen johdonmukaisuuden periaatetta.

- 6. Ihmisarvoinen työ, sosiaalinen suojelu, eriarvoisuus ja osallisuus
 - a) Muovataan maailmanlaajuista asialistaa ja tuetaan aloitteita, joissa on vahvana perustana yhdenvertaisuus ja sosiaalinen oikeudenmukaisuus eurooppalaisten arvojen mukaisesti;

- b) Edistetään maailmanlaajuista asialistaa, joka koskee ihmisarvoista työtä kaikille terveellisessä ympäristössä, ILO:n työelämän perusnormien pohjalta, mukaan lukien työmarkkinavuoropuhelu, toimeentuloon riittävät palkat ja lapsityön torjunta sekä yritysvastuu, etenkin tekemällä maailmanlaajuisista arvoketjuista kestäviä ja vastuullisia ja lujittamalla osaamista toimivissa sukupuolitietoisissa työllisyyspolitiikoissa, jotka vastaavat työmarkkinoiden tarpeisiin ja edistävät sosioekonomista osallisuutta, mukaan lukien ammatillinen koulutus ja elinikäinen oppiminen;
- c) Tuetaan yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevia maailmanlaajuisia aloitteita, mukaan lukien yritysten vastuuvastuu oikeuksien rikkomisesta ja oikeussuojakeinojen saatavuus;
- d) Tuetaan yleiskattavaa sosiaalista suojelua koskevia maailmanlaajuisia aloitteita, joissa noudatetaan tehokkuuden, kestävyys ja tasapuolisuuden periaatteita; mukaan lukien epätasa-arvon korjaaminen sukupuolten tasa-arvon ja sosiaalisen koheesion parantamiseksi erityisesti perustamalla ja vahvistamalla kestäviä sosiaalisen suojelun järjestelmiä ja sosiaalivakuutusjärjestelmiä;
- e) Jatketaan maailmanlaajuisesti sellaisten sosiaalisten innovaatioiden tutkimus- ja kehitystyötä, joilla parannetaan sosiaalista osallisuutta ja huomioidaan haavoittuvimpien yhteiskuntaryhmien oikeudet ja erityistarpeet;
- f) Edistetään ja tuetaan toimia, joilla pyritään tekemään sosiaalisesta, poliittisesta ja talouselämästä osallistavampaa ja joilla pyritään puuttumaan sosioekonomisiin konfliktien aiheuttajiin.

7. Kulttuuri

- a) Edistetään kulttuurista monimuotoisuutta ja kulttuurien ja uskontojen välistä vuoropuhelua koskevia aloitteita eri yhteisöjen välisten rauhanomaisten suhteiden tukemiseksi;
- b) Tuetaan kulttuuria kestävän sosiaalisen ja taloudellisen kehityksen edistäjänä, ja lujitetaan kulttuuriperintöä ja sen säilyttämistä koskevaa yhteistyötä;
- c) Kehitetään paikallista käsityöläisyyttä paikallisen kulttuuriperinnön suojelemiseksi ja kestävän kehityksen edistämiseksi;
- d) Vahvistetaan yhteistyötä kulttuuriperinnön suojelemiseksi, säilyttämiseksi ja lujittamiseksi, mukaan lukien erityisen haavoittuva kulttuuriperintö ja erityisesti vähemmistö- ja eristyneiden yhteisöjen ja YK:n alkuperäiskansojen oikeuksia koskevassa julistuksessa tarkoitettujen alkuperäiskansojen kulttuuriperintö;
- e) Tuetaan sopimuksia kulttuuriomaisuuden palauttamisesta alkuperämaihin;
- f) Tuetaan kulttuurista yhteistyötä myös vaihto-ohjelmien, kumppanuuksien ja muiden aloitteiden avulla ja tunnustamalla tekijöiden, taiteilijoiden sekä kulttuurialan ja luovien alojen toimijoiden ammatillisuus;
- g) Tuetaan urheilujärjestöjen yhteistyötä ja kumppanuuksia.

B. MAAPALLO

1. Terveellisen ympäristön varmistaminen ja ilmastonmuutoksen torjunta

- a) Lujitetaan maailmanlaajuisia ilmasto- ja ympäristöhallintoa ja Pariisin sopimuksen, biologista monimuotoisuutta koskevan YK:n yleissopimuksen, ilmastonmuutosta koskevan YK:n puitesopimuksen, aavikoitumisen estämiseksi tehdyn YK:n yleissopimuksen ja muiden monenvälisten ympäristösopimusten täytäntöönpanoa;
- b) Edistetään unionin ympäristö- ja ilmastopolitiikkojen ulkoista ulottuvuutta;
- c) Sisällytetään ympäristöön, ekosysteemeihin ja biologiseen monimuotoisuuteen sekä ilmastonmuutokseen, katastrofiriskien vähentämiseen ja katastrofivalmiuteen liittyviä tavoitteita politiikkoihin, suunnitelmiin ja investointeihin, myös lisäämällä niitä koskevaa tietoa ja osaamista;

- d) Pannaan täytäntöön sellaisia kansainvälisiä ja unionin aloitteita, joilla edistetään ilmastonmuutokseen sopeutumista ja ilmastonmuutoksen hillitsemistä sekä ilmastonmuutosta kestäväää vähäpäästöistä kehitystä, myös panemalla täytäntöön kansallisesti määritellyt panokset ja pitkän aikavälin päästöjen vähentämiseen tähtäävät ja ilmastonmuutosta kestävät strategiat, edistetään katastrofiriskien vähentämistä, puututaan ympäristön tilan heikkenemiseen ja pysäytetään biologisen monimuotoisuuden väheneminen, toteutetaan toimia maa- ja meriekosysteemien ja uusiutuvien luonnonvarojen, mukaan lukien maa, vesi, valtameret, kalakannat ja metsät, säilyttämistä ja kestäväää käyttöä ja hoitoa varten, edistetään metsittämistä ja luonnonmetsien suojelua, puututaan metsäkatoon, aavikoitumiseen, maaperän huonontumiseen, laittomiin hakkuisiin ja luonnonvaraisten kasvien ja eläinten laittomaan kauppaan, torjutaan saastumista, myös merten roskaantumista, ja huolehditaan terveellisestä ympäristöstä, puututaan ilmasto- ja ympäristöongelmiin, mukaan lukien luonnonkatastrofeista johtuva pakkomuutto, edistetään resurssitehokkuutta, kestäväää kulutusta ja tuotantoa, integroitua vesivarojen hoitoa sekä toimivaa kemikaalihallintaa ja jätehuoltoa, tuetaan siirtymistä vähäpäästöiseen ja ilmastonmuutosta kestäväään vihreään kiertotalouteen sekä edistetään yritys vastuuta ja vastuullista liiketoimintaa;
- e) Edistetään ympäristön kannalta kestäviä maatalouskäytäntöjä, mukaan lukien agroekologia, jotta suojellaan ekosysteemejä ja biologista monimuotoisuutta sekä parannetaan ympäristön ja yhteiskuntien kykyä selviytyä ilmastonmuutoksesta, kiinnittäen erityistä huomiota pienviljelijöiden, työntekijöiden ja käsityöläisten tukemiseen;

- f) Toteutetaan kansainvälisiä ja unionin aloitteita biologisen monimuotoisuuden häviämisen torjumiseksi ja edistetään maa- ja meriekosysteemien ja niihin liittyvän biologisen monimuotoisuuden säilyttämistä, kestäväää käyttöä ja hoitoa;
- g) Edistetään ympäristön kannalta haitallisten fossiilisten polttoaineiden tukien lakkauttamista asteittain ja kustannuksia vastaavien tariffien soveltamista energiapalveluissa ja tutkitaan kustannustehokkaampia ja ympäristöystävällisempiä vaihtoehtoja sosiaaliselle suojelulle.

2. Kestävä energia

- a) Tuetaan maailmanlaajuisia toimia, sitoumuksia, kumppanuuksia ja liittoutumia, myös siirtymisessä kestävään energiaan;
- b) Edistetään kumppanimaiden ja paikallisyhteisöjen energiaturvallisuutta, myös monipuolistamalla energian lähteitä ja reittejä, käsitellään hintojen epävakautta koskevia kysymyksiä ja mahdollisuuksia päästöjen vähentämiseen, parannetaan markkinoita ja edistetään energia- ja erityisesti sähköverkkojen yhteenliitääntä ja kauppaa;
- c) Kannustetaan kumppanihallituksia toteuttamaan sellaista energia-alan politiikkaa ja sellaisia markkinoiden uudistuksia, joilla saadaan suotuisat olosuhteet osallistavalle kasvulle ja investoimiselle kaikkien saatavilla olevien ilmastoystävällisten, kohtuuhintaisten, nykyaikaisten, luotettavien ja kestävien energiapalvelujen saatavuuden lisäämiseen asettaen etusijalle uusiutuva energia ja energiatehokkuus;

- d) Etsitään, tunnistetaan, valtavirtaistetaan maailmanlaajuisesti ja tuetaan sellaisia skaalattavia ja toistettavissa olevia, taloudellisesti kestäviä liiketoimintamalleja, joilla voidaan innovatiivisen tutkimuksen avulla tuottaa innovatiivista ja digitaalista teknologiaa etenkin hajautettujen toimintamallien tehostamiseksi, jotta energiansaanti voidaan turvata uusiutuvalla energialla, myös alueilla, joilla paikallisten markkinoiden kapasiteetti on vähäistä.

C. VAURAUUS

1. Kestävä ja osallistava kasvu, ihmisarvoiset työpaikat ja yksityisen sektorin osallistuminen
 - a) Edistetään kestävästä yksityistä investointia innovatiivisilla rahoitusmekanismeilla ja jakamalla riskejä;
 - b) Parannetaan liiketoimintaympäristöä ja investointiolosuhteita, kehitetään sosiaalisesti ja ekologisesti vastuullista paikallista yksityistä sektoria, tehostetaan julkisen ja yksityisen sektorin vuoropuhelua sekä kehitetään paikallisten pk-yritysten sekä startup-yritysten, samoin kuin osuuskuntien ja yhteiskunnallisten yritysten valmiuksia, kilpailukykyä ja selviytymiskykyä ja niiden integroitumista paikalliseen, alueelliseen ja maailmantalouteen;
 - c) Edistetään taloudellista osallisuutta tukemalla rahoituspalvelujen, kuten mikroluottojen ja -säästöjen, mikrovakuutusten ja tilisiirtojen saatavuutta ja tehokasta käyttöä pk-yritysten ja kotitalouksien ja erityisesti heikossa ja haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien keskuudessa;

- d) Tuetaan unionin kauppapolitiikan ja kauppasopimusten täytäntöönpanoa kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti; vahvistetaan kumppanimaiden kaupankäyntivalmiuksia ja parannetaan kumppanimaiden markkinoille pääsyä, edistetään oikeudenmukaista kaupankäyntiä ja vastuullisia ja tilivelvollisia investointi- ja liiketoimintamahdollisuuksia unionin yrityksille poistaen samalla markkinoillepääsyn ja investointitoiminnan esteitä, ja pyritään helpottamaan ilmastoystävällisten teknologioiden saatavuutta samalla, kun varmistetaan mahdollisimman pitkälti lisäarvon jakaminen ja ihmisoikeuksia koskevan huolellisuusperiaatteen noudattaminen toimitusketjuissa ottaen huomioon kehitykseen vaikuttavien politiikkojen johdonmukaisuus;
- e) Edistetään toimivaa politiikkayhdistelmää tukena talouden monipuolistamiselle, arvonlisäykselle, alueelliselle yhdentymiselle ja kestäväälle vihreälle ja siniselle taloudelle;
- f) Edistetään digitaaliteknologian saatavuutta, myös parantamalla rahoituksen saantia ja rahoituspalvelujen käyttömahdollisuuksia sekä sähköistä kaupankäyntiä;
- g) Edistetään kestäväää kulutusta ja tuotantoa sekä innovatiivisia teknologioita ja käytäntöjä vähäpäästöisen ja resurssitehokkaan kiertotalouden edistämiseksi;

- h) Lujitetaan sosiaalista ja ekologista kestävyyttä, yritys vastuuta ja liiketoiminnan vastuullisuutta arvoketjujen kaikissa osissa;
- i) Torjutaan rahanpesua, korruptiota ja laittomia rahavirtoja sekä veropetoksia ja verojen kiertämistä. Edistetään progressiivista verotusta, korruption vastaisia toimenpiteitä ja uudelleenjakoon perustuvaa julkisten varojen käyttöä;
- j) Edistetään osallistavaa kasvua, myös edistämällä ja tukemalla naisten ja nuorten osallistumista ja tunnistamalla ja puuttumalla ennakoivasti tiettyjen ryhmien taloudelliseen syrjäytymiseen.

2. Ruoka- ja ravitsemusturva

- a) Tuetaan kestävään ruoka- ja ravitsemusturvaan liittyviä maailmanlaajuisia poliittisia kysymyksiä ja kehyksiä käsitteleviä kansainvälisiä strategioita, järjestöjä, mekanismeja ja toimijoita ja vaikutetaan niihin, vähennetään maailmanlaajuisen ravitsemusjärjestelmän sirpaloitumista ja edistetään vastuuvollisuutta ruokaturvaan ja ravintoon sekä kestävään maatalouteen liittyvistä kansainvälisistä sitoumuksista;
- b) Parannetaan globaaleja julkishyödykkeitä, joiden tavoitteena on päästä eroon nälästä ja virheravitsemuksesta; varmistetaan tasapuoliset mahdollisuudet ruoan saantiin, mukaan lukien apu, jolla puututaan ravinnonsaantiin liittyvään rahoitusvajeseen, kuten elintarvikekriisejä käsittelevän maailmanlaajuisen verkoston (Global Network against Food Crises) kaltaisilla välineillä, joilla tehostetaan valmiuksia vastata asianmukaisesti elintarvike- ja ravitsemuskriiseihin;

- c) Parannetaan koordinoitusti ja nopeutetusti monialaisia toimia, joiden tavoitteena on lisätä monipuolisia paikallisia ja alueellisia ruoantuotantovalmiuksia, varmistaa ruoka- ja ravitsemusturva ja juomaveden saatavuus sekä parantaa kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien selviytymiskykyä, varsinkin pitkittyneistä tai toistuvista kriiseistä kärsivissä maissa;
- d) Vahvistetaan kestäväen maatalouden, kalastuksen ja vesiviljelyn, mukaan lukien pientiloilla harjoitettu viljely, karjanhoito ja laiduntaminen, keskeistä roolia maailmanlaajuisella tasolla ruokaturvan parantamisessa, köyhyyden poistamisessa, työpaikkojen luomisessa, resurssien tasapuolisessa ja kestävässä saatavuudessa ja hoidossa, mukaan lukien maa ja maa- ja metsätalouden, vesi, vapaasti hyödynnettävät siemenet ja muut maatalouden tuotantopanokset ja (mikro)luotot, ilmastonmuutoksen hillitsemisessä ja siihen sopeutumisessa sekä selviytymiskyvyn ja terveiden ekosysteemien ylläpitämisessä;
- e) Lisätään innovointia kansainvälisen tutkimuksen avulla ja vahvistetaan maailmanlaajuisista osaamista ja asiantuntemusta, edistetään ja vahvistetaan paikallisia ja riippumattomia sopeutumisstrategioita, etenkin kun ne liittyvät ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja siihen sopeutumiseen, maatalouden biologiseen monimuotoisuuteen, maailmanlaajuisiin ja osallistaviin arvoketjuihin, oikeudenmukaiseen kauppaan, ruokaturvallisuuteen, vastuulliseen investoimiseen, maanhallintaan ja luonnonvarojen omistajuuteen.

D. KUMPPANUUDET

1. Paikallisviranomaisten roolin vahvistaminen kehitysasioissa seuraavin tavoin:

- a) Lisätään Euroopan ja kumppanimaiden paikallisviranomaisten sekä niiden verkostojen ja liittoumien institutionaalisia ja toiminnallisia valmiuksia kehitysalan toimijoina ja kumppaneina politiikanteossa, jotta edistetään erityisesti paikallisyhteisöjen etua ajavien politiikkojen ja sopimusten laatimista, toteuttamista ja seuranta; vahvistetaan kyseisten toimijoiden asemaa hallinnon hajauttamisuudistusta sekä paikallista ja kaupunkikehitystä koskevan tietoisuuden lisäämisessä; varmistetaan asiapitoinen ja jatkuva jäsennelty poliittinen vuoropuhelu kehityksen alalla ja edistetään demokraattista hallintoa noudattaen erityisesti alueellista lähestymistapaa paikalliseen kehitykseen, myös hajauttamisprosessien, osallistumisen ja vastuuvollisuuden osalta;
- b) Lisätään kehitysyhteistyökasvatukseen ja valistustoimintaan liittyvää vuorovaikutusta eurooppalaisten kansalaisten kanssa (mukaan lukien tiedon jakaminen ja aktivoiminen), myös unionissa ja assosioituneilla alueilla sekä ehdokasmaissa ja mahdollisissa ehdokasmaissa, kiinnittäen erityisesti huomiota kestävän kehityksen tavoitteisiin.

2. Edistetään osallistavia yhteiskuntia ja monen sidosryhmän yhteisiä aloitteita, hyvää taloushallintoa, mukaan lukien oikeudenmukainen ja kaikki huomioon ottava valtion tulonhankinta erityisesti kansainvälisessä veroyhteistyössä toteuttamalla veronkierron ja veropetosten vastaisia toimia, avoin julkisen talouden hoito ja tehokas ja osallistava julkisten varojen käyttö ihmisoikeusvelvoitteiden ja hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti.
 3. Tuetaan kumppanuusperiaatteiden ja tuloksellisuuden periaatteiden soveltamisen kehityksen arviointia ja dokumentointia.
-

LIITE IV

NOPEAN VASTEEN TOIMINTA-ALAT

1. Toimet, joilla edistetään rauhaa, vakautta ja konfliktinestoa hätätilanteissa, puhkeamaisillaan olevissa kriiseissä, kriisitilanteissa ja kriisien jälkeen, mukaan lukien tilanteet, joita muuttovirrat ja pakkomuutto voivat aiheuttaa.

Edellä 4 artiklan 4 kohdan a alakohdassa tarkoitettut nopean vasteen toimet suunnitellaan siten, että unioni voi toimia tuloksellisesti, tehokkaasti, yhdenmukaisesti ja konfliktisensitiivisesti seuraavissa poikkeuksellisissa ja ennakoimattomissa tilanteissa:

- a) vakauden, rauhan ja turvallisuuden kannalta merkittävä hätätilanne, kriisi, epävakaus, hybridiuhka, puhkeamaisillaan oleva kriisi tai luonnonkatastrofi;
- b) tilanne, joka uhkaa rauhaa, demokratiaa, yleistä järjestystä, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojelua tai ihmisten turvallisuutta, etenkin niiden henkilöiden osalta, jotka ovat alttiina seksuaaliselle ja sukupuoleen perustuvalla väkivallalla epävakaissa tilanteissa;
- c) tilanne, joka uhkaa kärjistyä aseelliseksi konfliktiksi tai horjuttaa vakavalla tavalla asianomaisen yhden tai useamman kolmannen maan vakautta.

Kyseisiin nopean vasteen toimiin voi kuulua seuraavia:

- a) tarjotaan teknistä ja logistista tukea kansainvälisten, alueellisten ja paikallisten järjestöjen sekä valtiollisten ja kansalaisyhteiskunnan toimijoiden toteuttamille toimille, joilla edistetään luottamuksen rakentamista, välitystoimia, vuoropuhelua ja sovinnontekoa, siirtymäkauden oikeusjärjestelyjä sekä naisten ja nuorten voimaannuttamista erityisesti silloin, kun on kyse yhteisöjen jännitteistä ja pitkittyneistä konflikteista;
- b) tuetaan YK:n turvallisuusneuvoston naisia, rauhaa ja turvallisuutta koskevien päätöslauselmien täytäntöönpanoa;
- c) tuetaan kansainvälisen oikeuden mukaisesti valtuutettujen väliaikaishallintojen perustamista ja toimintaa;
- d) tuetaan demokraattisten ja moniarvoisten valtioelinten kehitystä, mukaan lukien toimenpiteet, joilla parannetaan naisten asemaa kyseisissä elimissä, toimivaa siviilihallintoa ja turvallisuusjärjestelmän siviilivalvontaa, sekä toimenpiteet, joilla vahvistetaan terrorismin, järjestäytyneen rikollisuuden ja laittoman kaupan kaikkien muotojen torjumiseen osallistuvien lainvalvonta- ja oikeusviranomaisten valmiuksia;
- e) tuetaan kansainvälisiä rikostuomioistuimia ja tilapäisiä kansallisia tuomioistuimia, totuus- ja sovintokomissioita, siirtymäkauden oikeusjärjestelmiä ja muita järjestelmiä väitettyjen ihmisoikeusloukkausten käsittelemiseksi oikeudessa ja omistusoikeuksien vaatimiseksi ja vahvistamiseksi tuomioistuimessa;

- f) tuetaan valtioiden valmiuksien parantamista, jotta ne voivat merkittävässä paineissa nopeasti perustaa tai palauttaa keskeiset toimintonsa tai saavuttaa tai palauttaa sosiaalisen ja poliittisen koheesion perustason taikka ylläpitää näitä;
- g) tuetaan toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen keskeisen infrastruktuurin, asuntojen, julkisten rakennusten, taloudellisten varojen ja keskeisen tuotantokapasiteetin ennalleen palauttamisen ja jälleenrakentamisen aloittamiseksi, sekä muita toimenpiteitä taloudellisen toiminnan uudelleen käynnistämiseksi, työpaikkojen luomiseksi ja kestävän sosiaalisen kehityksen mahdollistavien vähimmäisedellytysten luomiseksi;
- h) tuetaan siviilitoimenpiteitä, jotka liittyvät entisten taistelijoiden ja heidän perheidensä demobilisaatioon, yhteiskuntaan sopeuttamiseen ja tarvittaessa kotimaahan palauttamiseen, sekä toimenpiteitä lapsi- ja naissotilaiden tilanteen ratkaisemiseksi;
- i) tuetaan toimenpiteitä, joilla lievitetään asevoimien uudelleenjärjestelyistä aiheutuvia sosiaalisia vaikutuksia;
- j) tuetaan toimenpiteitä, joilla puututaan unionin yhteistyöpolitiikkojen ja niiden tavoitteiden puitteissa jalkaväkimiinoista, räjähtämättömistä taisteluvälineistä tai sodan räjähtämättömistä jäänteistä siviiliväestölle aiheutuviin sosioekonomisiin vaikutuksiin. Välineen nojalla rahoitettavia toimia voivat olla muun muassa riskeistä tiedottaminen, miinojen havaitseminen ja raivaus, sekä näihin liittyvä varastojen tuhoaminen;

- k) tuetaan toimenpiteitä, joilla unionin yhteistyöpolitiikkojen ja niiden tavoitteiden puitteissa torjutaan ampuma-aseiden, pienaseiden ja kevyiden aseiden laitonta käyttöä ja saatavuutta;
- l) tuetaan toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on varmistaa, että naisten ja lasten erityistarpeisiin vastataan asianmukaisesti kriisi- ja konfliktitilanteissa, myös ehkäisemällä heidän altistumistaan sukupuoleen perustuvalle väkivallalle;
- m) tuetaan aseellisten konfliktien uhrien kuntouttamista ja yhteiskuntaan sopeuttamista, mukaan lukien toimenpiteet, joilla vastataan naisten ja lasten erityistarpeisiin;
- n) tuetaan toimenpiteitä, joilla edistetään ja puolustetaan ihmisoikeuksien, perusvapauksien, demokratian ja oikeusvaltioperiaatteen sekä niitä koskevien kansainvälisten välineiden kunnioittamista;
- o) tuetaan sosioekonomisia toimenpiteitä, joilla edistetään yhtäläisiä mahdollisuuksia käyttää luonnonvaroja sekä luonnonvarojen avointa hallintaa vallitsevissa ja puhkeamaisillaan olevissa kriiseissä, mukaan lukien rauhanrakentaminen;
- p) tuetaan toimenpiteitä, joilla puututaan poliittisen ja turvallisuustilanteen vuoksi merkittävien äkillisten väestöliikkeiden mahdollisiin vaikutuksiin, mukaan lukien toimenpiteet, joilla vastataan vastaanottajayhteisöjen tarpeisiin;

- q) tuetaan toimenpiteitä, joilla edistetään kansalaisyhteiskunnan kehittymistä ja järjestäytymistä sekä sen osallistumista poliittiseen prosessiin, mukaan lukien toimenpiteet, joilla parannetaan naisten asemaa tällaisissa prosesseissa ja edistetään riippumatonta, moniarvoista ja ammattimaista mediaa;
- r) tuetaan toimenpiteitä, joilla reagoidaan luonnonkatastrofeihin tai ihmisen aiheuttamiin katastrofeihin, jotka uhkaavat vakautta, ja kansanterveyteen kohdistuviin uhkiin, jotka liittyvät pandemioihin, tilanteissa, joissa unionin humanitaarista apua ja pelastuspalveluapua ei ole saatavilla tai niitä on täydennettävä;
- s) kehitetään sotilaallisten toimijoiden valmiuksia tukea kehitystä ja kehityksen mahdollistavaa turvallisuutta 9 artiklan mukaisesti.

2. Toimet selviytymiskyvyn parantamiseksi ja humanitaarisen avun, kehitystoimien ja tarvittaessa rauhanrakentamisen niveltämiseksi toisiinsa

Edellä 4 artiklan 4 kohdan b alakohdassa tarkoitetut nopean vasteen toimet suunnitellaan siten, että niillä voidaan tuloksellisesti parantaa selviytymiskykyä ja lisätä koordinoitua, johdonmukaisuutta ja täydentävyyttä humanitaarisen avun, kehitystoimien ja tarvittaessa rauhanrakentamisen välillä silloin, kun niitä ei voida toteuttaa nopeasti maantieteellisten ja aihekohtaisten ohjelmien avulla.

Kyseisiin nopean vasteen toimiin voi kuulua seuraavia:

- a) parannetaan selviytymiskykyä, torjutaan epävakauksia aiheuttavia tekijöitä ja puututaan mahdollisiin konfliktien aiheuttajiin tukemalla yksilöiden, yhteisöjen, instituutioiden ja maiden varautumista paremmin kestämaan poliittisia, taloudellisia ja yhteiskunnallisia paineita ja häiriötiloja, luonnon tai ihmisen aiheuttamia katastrofeja, konflikteja, pandemioita ja maailmanlaajuisia uhkia, mukautumaan näihin tilanteisiin ja toipumaan niistä nopeasti, mukaan lukien tunnistamalla ja vahvistamalla jo olemassa olevia valmiuksiaan; vahvistamalla valtion valmiuksia, jotta se voi merkittävässä paineissa nopeasti perustaa tai palauttaa keskeiset toimintonsa tai saavuttaa tai palauttaa sosiaalisen ja poliittisen koheesion taikka ylläpitää näitä, ja tuetaan yhteiskuntia, yhteisöjä ja yksilöitä, jotta ne voivat hallita mahdollisuuksia ja riskejä rauhanomaisesti ja konfliktisensitiivisesti sekä luoda, ylläpitää tai palauttaa elinkeinoja ja sosiaalisia palveluja merkittävässä paineissa, edistämällä asiaankuuluvia kansainvälisiä ja monenvälisiä aloitteita saman tavoitteen hyväksi;
- b) lievitetään makrotaloudellista epävakautta aiheuttavista ulkoisista häiriöistä johtuvia lyhyen aikavälin haittavaikutuksia ja pyritään turvaamaan sosioekonomiset uudistukset ja tärkeimmät sosioekonomiseen kehitykseen ja köyhyyden vähentämiseen liittyvät julkiset menot;

- c) toteutetaan lyhyen aikavälin kunnostus- ja jälleenrakennustoimia, jotta luonnon tai ihmisen aiheuttamien katastrofien, konfliktien ja maailmanlaajuisten uhkien uhrin hyötyisivät edes vähimmäistason sosioekonomisista normeista, ja luodaan mahdollisimman pian olosuhteet kehityksen käynnistämiseksi uudelleen asianomaisten maiden ja alueiden ja väestöjen pitkän aikavälin tavoitteiden pohjalta; toimiin sisältyy luonnon tai ihmisen aiheuttamista katastrofeista johtuvien ihmisten siirtymisten aiheuttamiin ja vastaanottajayhteisöjen kiireellisiin ja välittömiin tarpeisiin vastaaminen;
- d) avustetaan aluetta tai valtiota kansallisella tai paikallisella tasolla tai asiaankuuluvia kansainvälisiä tai kansalaisyhteiskunnan järjestöjä katastrofien ennaltaehkäisyyn ja niihin varautumisen lyhyen aikavälin järjestelmien, myös ennustus- ja varhaisvaroitusjärjestelmien, luomisessa katastrofien seurausten lieventämiseksi;
- e) tuetaan toimia, joilla otetaan käyttöön yhdenmukaisia lähestymistapoja erityisesti parantamalla humanitaarisen avun, kehityksen ja tarvittaessa rauhanrakentamisen alan toimijoiden koordinoitua ja konfliktisensitiivisten toimintatapojen soveltamista.

3. Unionin ulkopoliittisia tarpeita ja prioriteetteja koskevat toimet

Edellä 4 artiklan 4 kohdan c alakohdassa vahvistettujen tavoitteiden saavuttamista edistävillä nopean vasteen toimilla tuetaan unionin ulkopoliittikkaa kaikenlaisissa poliittisissa, taloudellisissa ja turvallisuusasioissa. Kyseisten toimien ansiosta unioni voi toimia silloin kun kiireellinen tai pakottava ulkopoliittinen etu sitä edellyttää tai sille tarjoutuu tilaisuus saavuttaa tavoitteitaan, jotka edellyttävät nopeaa toimintaa ja joita on vaikea saavuttaa muilla tavoin.

Kyseisiin nopean vasteen toimiin voi kuulua seuraavia:

- a) tuetaan unionin kahdenvälisiä, alueellisia ja alueiden välisiä yhteistyöstrategioita, edistetään politiikkaa koskevaa vuoropuhelua, kehitetään yhteisiä lähestymistapoja ja vastauksia maailmanlaajuisiin haasteisiin, kuten muuttoliike ja pakkomuutto sekä ilmastonmuutos ja turvallisuuskysymykset, mukaan lukien välitystoimet, ja hyödynnetään näihin liittyviä tilaisuuksia;
- b) tuetaan unionin kauppapolitiikkaa ja kauppasopimusten neuvottelua, täytäntöönpanoa ja noudattamisen valvontaa; ja parannetaan kumppanimaiden markkinoille pääsyä, edistetään unionin yritysten, etenkin pk-yritysten, kaupankäynti-, investointi- ja liiketoimintamahdollisuuksia ja poistetaan samalla markkinoillepääsyn ja investointitoiminnan esteitä ja suojataan immateriaalioikeuksia talousdiplomatian sekä liiketoiminta- ja sääntely-yhteistyön avulla sopeuttaen toimet kumppanimaan tilanteeseen ja ottaen huomioon SEUT 208 ja 212 artiklan mukainen kehitykseen vaikuttavien politiikkojen johdonmukaisuusperiaate ja tämän asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut kansainväliset sitoumukset;

- c) edistetään unionin sisäisten politiikkojen kansainvälisen ulottuvuuden täytäntöönpanoa, kuten muun muassa ympäristöön, ilmastomuutokseen, energiaan, tieteeseen ja koulutukseen liittyvissä asioissa sekä valtamerten hoitoa ja hallintoa koskevassa yhteistyössä, sekä tuetaan sääntelyn yhdenmukaistamista;
- d) lisätään unionia ja sen roolia maailmassa koskevaa ymmärrystä ja näkyvyyttä strategisella viestinnällä, julkisuusdiplomatialla, ihmisten välisillä yhteyksillä, kulttuuridiplomatialla, koulutus- ja akateemisen alan yhteistyöllä sekä yhteys- ja tiedotustoimilla unionin arvojen ja etujen edistämiseksi.

Kyseisillä nopean vasteen toimilla toteutetaan innovatiivisia politiikkoja tai aloitteita, jotka vastaavat senhetkisiä tai muuttuvia lyhyen tai keskipitkän aikavälin tarpeita, tilaisuuksia ja prioriteetteja, ja niistä saatetaan myös saada tietopohjaa maantieteellisten tai aihekohtaisten ohjelmien tuleville toimille. Kyseisissä toimissa painotetaan unionin suhteiden ja vuoropuhelun syventämistä sekä kumppanuuksien ja liittoutumien kehittämistä strategisen edun kannalta keskeisten maiden kanssa, etenkin sellaisten kehittyvien talouksien ja keskitulotason maiden kanssa, joilla on yhä tärkeämpi rooli maailmanpolitiikassa, globaalihallinnassa, ulkopolitiikassa, kansainvälisessä taloudessa ja monenvälisillä foorumeilla.

LIITE V

ULKOSUHDETOIMIEN TAKUUJÄRJESTELYN KATTAMIEN EKKR+ -TOIMIEN PRIORITEETTIALAT

EKKR+ -toimet, joita voidaan tukea ulkosuhdetoimien takuujärjestelystä, kohdistetaan erityisesti seuraaville prioriteettialoille:

- a) tarjotaan rahoitusta ja tukea yksityisen sektorin ja osuustoiminta-alan kehittämiseen varainhoitoasetuksen 209 artiklan 2 kohdassa asetetuin edellytyksin ja tämän asetuksen 31 artiklan 2 kohdan tarkoituksen mukaisesti keskittyen erityisesti paikallisiin yrityksiin ja pk-yrityksiin, ihmisarvoisten työpaikkojen luomiseen ILO:n työelämän perusnormien pohjalta ja eurooppalaisten yritysten kannustamiseen osallistumaan EKKR+ -toimiin;
- b) poistetaan yksityisiä investointeja haittaavia pullonkauloja tarjoamalla rahoitusvälineitä, jotka voivat olla myös asianomaisen kumppanimaan paikallisen valuutan määräisiä, mukaan lukien salkun suuririskisimmän osan kattavat takuut, yksityisen sektorin hankkeille myönnettävät takuut, kuten lainatakaukset pk-yrityksille, sekä takaukset infrastruktuurihankkeiden erityisriskien kattamiseksi ja muut riskipääomatakaukset;
- c) vivutetaan yksityisen sektorin rahoitusta keskittyen erityisesti pk-yrityksiin poistamalla investointeja haittaavia pullonkauloja ja esteitä;

- d) vahvistetaan sosioekonomisesti tärkeitä aloja ja alueita sekä niihin liittyvää julkista ja yksityistä infrastruktuuria ja kestäviä yhteyksiä, mukaan lukien uusiutuva ja kestävä energia-, vesi- ja jätehuolto, liikenne, tieto- ja viestintäteknologiat, sekä ympäristö, luonnonvarojen kestävä käyttö, kestävä maatalous ja sininen talous, kestävä metsänhoito ja maisemien ennallistaminen, sosiaalinen infrastruktuuri, terveys ja inhimillinen pääoma, jotta voidaan parantaa sosioekonomisia olosuhteita;
 - e) edistetään ilmastotoimia ja ympäristönsuojelua sekä ympäristöasioiden hallintaa;
 - f) puututaan sääntöjenvastaisen muuttoliikkeen erityisiin sosioekonomisiin perimmäisiin syihin sekä pakkomuuton perimmäisiin syihin edistämällä kestävää kehitystä, tuetaan lähtömaihinsa palanneiden muuttajien kestävää uudelleenkotouttamista sekä parannetaan kauttakulku- ja vastaanottajayhteisöjen selviytymiskykyä oikeusvaltioperiaatteen, hyvän hallintotavan ja ihmisoikeuksien lujittamisen asianmukaisesti huomioon ottaen.
-

LIITE VI

KESKEISET TULOSINDIKAATTORIT

Esimerkiksi seuraavia kestävän kehityksen tavoitteiden kanssa johdonmukaisia keskeisiä tulosindikaattoreita käytetään apuna mitattaessa sitä, miten unioni on osaltaan edistänyt välineen erityistavoitteiden saavuttamista:

- 1) Oikeusvaltioperiaatteen noudattaminen unionin apua saavissa maissa.
- 2) Kansainvälisen köyhyysrajan alittavan väestön osuus sukupuolen, iän, ammattiaseman ja maantieteellisen sijainnin (kaupunki/maaseutu) mukaan jaoteltuna.
- 3) Unionin tukemilla ravitsemusohjelmilla tavoitettujen hedelmällisessä iässä olevien naisten, nuorten tyttöjen ja alle 5-vuotiaiden lasten määrä.
- 4) Kestävää tuotantoa, markkinoille pääsyä ja/tai maanomistusturvaa kasvattavilla unionin tukemilla toimilla saavutettujen pientilallisten määrä.
- 5) Unionin tuella kattavasti rokotettujen 1-vuotiaiden määrä.
- 6) Koulutuksessa olevien oppilaiden määrä: a) alemman perusasteen koulutus b) ylemmän perusasteen koulutus; ja unionin tukemasta institutionaalisesta tai työssä tapahtuvasta ammatillisesta koulutuksesta / osaamisen kehittämistoimista hyötyneiden ihmisten määrä.
- 7) Unionin tuella vältetyt kasvihuonekaasupäästöt (hiilidioksidiekvivalentti kilotonneina).

- 8) Unionin tuella suojeltujen ja/tai kestävästi hoidettujen meren, maan ja makean veden ekosysteemien kattama ala.
- 9) Saavutettu vipuvaikutus investointeihin ja kerrannaisvaikutus.
- 10) Erityisesti siviiliväestön konfliktinjälkeistä rauhanrakentamista tai konfliktinestoa avustavista unionin tukemista toimista suoraan hyötyvien henkilöiden määrä.
- 11) Kumppanimaiden kauppaa-, investointi- ja liiketoimintakäytäntöihin liittyvien tai unionin sisäisten politiikkojen ulkoista ulottuvuutta tai unionin etuja edistävien prosessien määrä, joihin on vaikutettu.
- 12) Paremmasta juomavesilähteestä ja/tai helpommasta sanitaatiosta unionin tuella hyötyvien henkilöiden määrä.
- 13) Muuttajien, pakolaisten ja maan sisäisesti siirtymään joutuneiden tai vastaanottajayhteisöistä tulevien unionin tuella suojeltujen tai avustettujen henkilöiden määrä.
- 14) Niiden maiden ja kaupunkien määrä, joilla on ilmastostrategia ja/tai katastrofiriskin vähentämisstrategia, joka on a) kehitetty tai b) pantu täytäntöön unionin tuella.
- 15) Kestävää kulutus- ja tuotantotapaa unionin tuella noudattavien pk-yritysten määrä.
- 16) Unionin tukemien uusiutuvien energialähteiden tuotantokapasiteetti (MW).

- 17) Unionin rahoittaman sukupuolten tasa-arvoa ja naisten voimaantumista edistävän yhteistyön osuus.
- 18) Unionin rahoittamasta avusta suoraan hyötynneiden ihmisoikeusloukkausten uhrien määrä.
- 19) Unionin rahoittamien poliittisia, taloudellisia ja sosiaalisia uudistuksia ja yhteisiä sopimuksia kumppanimaissa koskevien aloitteiden määrä.

Kaikki yksilöihin viittaavat indikaattorit eritellään mahdollisuuksien mukaan sukupuolen, erityisesti sukupuolten tasa-arvon edistymisen seuraamiseksi, ja iän mukaan.

Kaikki indikaattorit eritellään mahdollisuuksien mukaan välineen maantieteellisten alueiden mukaan.
